



MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 188 (XXXII) — Nr. 247

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Miercuri, 25 martie 2020

SUMAR

| <u>Nr.</u> | <u>Pagina</u> |
|---|---------------|
| ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE | |
| 492. — Ordin al ministrului sănătății privind modificarea și completarea Ordinului ministrului sănătății nr. 428/2020 pentru aprobarea Listei cuprinzând dispozitivele medicale și materialele sanitare pentru a asigura prevenția și tratarea afecțiunilor asociate infecției cu SARS-COV-2, a căror distribuție în afara teritoriului României se suspendă temporar, precum și a unor măsuri pentru asigurarea medicamentelor cuprinse în Catalogul național al prețurilor medicamentelor autorizate de punere pe piață în România (Canamed)..... | 2 |
| 1.795. — Ordin al ministrului finanțelor publice privind instituirea unor măsuri referitoare la deschiderea și repartizarea/retragerea creditelor bugetare din bugetele componente ale bugetului general consolidat ca urmare a instituirii stării de urgență pe teritoriul României | 3–4 |
| ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE | |
| Decizia nr. 20 din 17 februarie 2020 (Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept) | 5–21 |
| ACTE ALE AUTORITĂȚII DE SUPRAVEGHERE FINANCIARĂ | |
| 14. — Normă pentru modificarea Normei Autorității de Supraveghere Financiară nr. 25/2016 privind inventarierea elementelor patrimoniale ale fondurilor de pensii private | 22 |
| REPUBLICĂRI | |
| Regulamentul activităților comune ale Camerei Deputaților și Senatului | 23–31 |

ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE

MINISTERUL SĂNĂTĂȚII

ORDIN

privind modificarea și completarea Ordinului ministrului sănătății nr. 428/2020 pentru aprobarea Listei cuprinzând dispozitivele medicale și materialele sanitare pentru a asigura prevenția și tratarea afecțiunilor asociate infecției cu SARS-COV-2, a căror distribuție în afara teritoriului României se suspendă temporar, precum și a unor măsuri pentru asigurarea medicamentelor cuprinse în Catalogul național al prețurilor medicamentelor autorizate de punere pe piață în România (Canamed)

Văzând Referatul de aprobare nr. VSC 4.073/24.03.2020 al Direcției politica medicamentului și a dispozitivelor medicale, având în vedere dispozițiile:

— Decretului nr. 195/2020 privind instituirea stării de urgență pe teritoriul României;

— art. 5 alin. (1) din Ordonanța militară nr. 1/2020 privind unele măsuri de primă urgență care privesc aglomerările de persoane și circulația transfrontalieră a unor bunuri, cu completările ulterioare;

— art. 804 alin. (2¹) și (3) din Legea nr. 95/2006 privind reforma în domeniul sănătății, republicată, cu modificările și modificările ulterioare;

— art. 4 alin. (3) pct. 1 din Legea nr. 134/2019 privind reorganizarea Agenției Naționale a Medicamentului și a Dispozitivelor Medicale, precum și pentru modificarea unor acte normative,

în temeiul art. 7 alin. (4) din Hotărârea Guvernului nr. 144/2010 privind organizarea și funcționarea Ministerului Sănătății, cu modificările și completările ulterioare,

ministrul sănătății emite următorul ordin:

Art. I. — Ordinul ministrului sănătății nr. 428/2020 pentru aprobarea Listei cuprinzând dispozitivele medicale și materialele sanitare pentru a asigura prevenția și tratarea afecțiunilor asociate infecției cu SARS-COV-2, a căror distribuție în afara teritoriului României se suspendă temporar, precum și a unor măsuri pentru asigurarea medicamentelor cuprinse în Catalogul național al prețurilor medicamentelor autorizate de punere pe piață în România (Canamed), publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 202 din 12 martie 2020, se modifică și se completează după cum urmează:

1. Articolul 1 se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art. 1. — (1) Se aprobă Lista cuprinzând dispozitivele medicale și materialele sanitare pentru a asigura prevenția și tratarea afecțiunilor asociate infecției cu SARS-COV-2, a căror distribuție în afara teritoriului României se suspendă temporar pe o perioadă de 6 luni de la data intrării în vigoare, prevăzută în anexa care face parte integrantă din prezentul ordin.

(2) Prin derogare de la prevederile alin. (1), se exceptează livrările în afara teritoriului României a dispozitivelor medicale și materialelor sanitare fabricate în România către acei parteneri comerciali cu sediul în afara României cu care operatorul economic român are încheiat un contract de tip manufacturing sau lohn.

(3) În situația prevăzută la alin. (2), operatorul economic va prezenta la vamă:

a) o copie tradusă într-o limbă de circulație internațională a licenței/certificatului/autorizației de funcționare pentru partenerul comercial cu sediul în afara teritoriului României;

b) o declarație pe propria răspundere conform căreia dispozitivele medicale și materialele sanitare livrate nu sunt destinate pieței din România și au ca destinație finală țara menționată în documentele de livrare.

(4) Transportul ansamblelor și subansamblelor de echipamente medicale, fabricate în România pentru beneficiarii externi, nu se supune interdicției prevăzute la alin. (1).”

2. La articolul 2, alineatul (2) se modifică și va avea următorul cuprins:

„(2) Se exceptează de la prevederile alin. (1) medicamentele fabricate de către producătorii cu sediul în România, inclusiv

cele fabricate sub contract, precum și medicamentele care tranzitează teritoriul României și care sunt destinate altor piețe din afara teritoriului României.”

3. La articolul 2, după alineatul (2) se introduc două noi alineate, alineatele (3) și (4), cu următorul cuprins:

„(3) În cazul medicamentelor prevăzute la alin. (2), producătorul va prezenta la vamă:

a) o copie a autorizației de fabricație însoțită de anexa 8, aprobată de ANMDDMR, în care sunt menționate medicamentele care fac obiectul livrărilor în afara teritoriului României. În cazul în care medicamentele nu sunt prevăzute în anexa 8, producătorul trebuie să furnizeze o copie tradusă într-o limbă de circulație internațională după autorizația de punere pe piață/autorizația de import nevoi speciale/permisul de import aprobat de autoritatea competentă din țara de destinație;

b) o declarație pe propria răspundere conform căreia medicamentele livrate nu sunt destinate pieței din România, nu sunt destinate exportului paralel și au ca destinație finală țara menționată în documentele de livrare.

(4) Pot fi exportate medicamentele prevăzute la alin. (2) numai în situația în care ANMDDMR a vizat declarațiile de export conform Ordinului ministrului sănătății publice nr. 894/2006 pentru aprobarea Reglementărilor privind exportul medicamentelor de uz uman, cu modificările ulterioare, și ale Ordinului ministrului sănătății publice nr. 1.809/2006 pentru aprobarea Normelor privind avizarea declarației de export al medicamentelor de uz uman, cu respectarea prevederilor prezentului ordin.”

4. După articolul 2 se introduce un nou articol, articolul 2¹, cu următorul cuprins:

„Art. 2¹. — În înțelesul prezentului ordin, prin *export* se înțelege orice livrare în țări terțe, iar prin *livrări în afara teritoriului României* se înțelege atât livrările intracomunitare, cât și livrările în țări terțe.”

Art. II. — Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Ministrul sănătății,

Victor Sebastian Costache

București, 24 martie 2020.

Nr. 492.

MINISTERUL FINANTELOR PUBLICE

ORDIN**privind instituirea unor măsuri referitoare la deschiderea și repartizarea/retragerea creditelor bugetare din bugetele componente ale bugetului general consolidat ca urmare a instituirii stării de urgență pe teritoriul României**

În temeiul prevederilor art. 10 alin. (4) din Hotărârea Guvernului nr. 34/2009 privind organizarea și funcționarea Ministerului Finanțelor Publice, cu modificările și completările ulterioare,

ministrul finanțelor publice emite următorul ordin:

Art. 1. — (1) Pe perioada în care este instituită starea de urgență pe teritoriul României, precum și 30 de zile după încetarea stării de urgență, în scopul deschiderii și repartizării/retragerii creditelor bugetare se va proceda astfel:

a) ordonatorii principali de credite ai bugetului de stat, bugetului asigurărilor sociale de stat, bugetului asigurărilor pentru șomaj, bugetului Fondului național unic de asigurări sociale de sănătate pot transmite scanate pe e-mail, la Ministerul Finanțelor Publice, într-un singur exemplar, cu cel puțin 5 zile lucrătoare înainte de efectuarea plăților, cererile pentru deschiderea de credite bugetare însoțite de documentele prevăzute la art. 1 alin. (6) din Normele metodologice privind deschiderea și repartizarea/retragerea creditelor bugetare din bugetul de stat, bugetul asigurărilor sociale de stat, bugetul asigurărilor pentru șomaj, bugetul Fondului național unic de asigurări sociale de sănătate, bugetul Trezoreriei Statului, bugetul Fondului pentru mediu și bugetele locale, aprobate prin Ordinul ministrului delegat pentru buget nr. 501/2013, cu modificările și completările ulterioare, precum și dispozițiile bugetare privind retragerea de credite bugetare;

b) după avizarea și aprobarea deschiderii de credite bugetare în conformitate cu prevederile legale în vigoare, precum și după înregistrarea dispozițiilor bugetare privind retragerea de credite bugetare, Ministerul Finanțelor Publice, prin Direcția generală trezorerie și contabilitate publică, va înștiința ordonatorii principali de credite cu privire la deschiderea creditelor bugetare solicitate de aceștia/retragerea de credite bugetare, printr-o comunicare privind deschiderea de credite bugetare/comunicare privind retragerea de credite bugetare transmisă acestora scanată pe e-mail;

c) dispozițiile bugetare privind repartizarea/retragerea de credite bugetare sunt transmise cu borderoul, scanate, pe e-mail, de Ministerul Finanțelor Publice către unitățile Trezoreriei Statului;

d) ordonatorii secundari de credite din subordinea ordonatorilor principali de credite prevăzuți la lit. a) pot transmite scanate pe e-mail unităților teritoriale ale Trezoreriei Statului la care au conturile deschise dispozițiile bugetare privind repartizarea/retragerea de credite bugetare către/de la ordonatorii terțari de credite bugetare din subordine, în vederea transmiterii acestora scanate pe e-mail la unitățile Trezoreriei Statului destinate.

(2) Adresele de e-mail de la care/la care vor fi transmise documentele prevăzute la alin. (1) se stabilesc de comun acord între direcțiile de specialitate din cadrul Ministerului Finanțelor Publice/unitățile teritoriale ale Trezoreriei Statului și instituțiile publice care deschid, repartizează sau retrag creditele bugetare, după caz, din bugetele prevăzute la alin. (1).

Art. 2. — (1) Pe perioada prevăzută la art. 1 alin. (1), cererile pentru deschiderea de credite bugetare transmise scanate pe e-mail

de ordonatorii principali de credite ai bugetului de stat, bugetului asigurărilor sociale de stat, bugetului asigurărilor pentru șomaj și bugetului Fondului național unic de asigurări sociale de sănătate, însoțite de documentele prevăzute la art. 1 alin. (6) din Normele metodologice privind deschiderea și repartizarea/retragerea creditelor bugetare din bugetul de stat, bugetul asigurărilor sociale de stat, bugetul asigurărilor pentru șomaj, bugetul Fondului național unic de asigurări sociale de sănătate, bugetul Trezoreriei Statului, bugetul Fondului pentru mediu și bugetele locale, aprobate prin Ordinul ministrului delegat pentru buget nr. 501/2013, cu modificările și completările ulterioare, cu excepția celor efectuate din bugetul Ministerului Finanțelor Publice — Acțiuni Generale, se prindează și se înregistrează în Registrul cererilor pentru deschiderea de credite bugetare al Direcției generale de programare bugetară. Eventualele dispoziții bugetare privind retragerea de credite bugetare primite scanat potrivit prevederilor art. 1 alin. (1) lit. a) se prindează de Direcția generală de programare bugetară.

(2) Cererile pentru deschiderea de credite bugetare primite pe e-mail, printate și avizate de Direcția generală de programare bugetară, însoțite de documentele printate prevăzute la alin. (1), se transmit cu adresă de înaintare la Direcția generală trezorerie și contabilitate publică în vederea înregistrării în Registrul cererilor pentru deschiderea de credite bugetare din bugetul de stat, bugetul asigurărilor sociale de stat, bugetul asigurărilor pentru șomaj și bugetul Fondului național unic de asigurări sociale de sănătate. La Direcția generală trezorerie și contabilitate publică se transmit printate și eventualele dispoziții bugetare privind retragerea de credite bugetare prevăzute la alin. (1).

(3) Pe perioada prevăzută la art. 1 alin. (1), cererile pentru deschiderea de credite bugetare din bugetul Ministerului Finanțelor Publice — Acțiuni Generale pot fi transmise scanate pe e-mail însoțite de documentele prevăzute la art. 1 alin. (6) din Normele metodologice privind deschiderea și repartizarea/retragerea creditelor bugetare din bugetul de stat, bugetul asigurărilor sociale de stat, bugetul asigurărilor pentru șomaj, bugetul Fondului național unic de asigurări sociale de sănătate, bugetul Trezoreriei Statului, bugetul Fondului pentru mediu și bugetele locale, aprobate prin Ordinul ministrului delegat pentru buget nr. 501/2013, cu modificările și completările ulterioare, cu cel puțin 2 zile lucrătoare înainte de efectuarea plăților. Pot fi transmise scanate și eventualele dispoziții bugetare privind retragerea de credite bugetare. Documentele respective se prindează și se înregistrează în Registrul cererilor pentru deschiderea de credite bugetare din bugetul de stat, bugetul asigurărilor sociale de stat, bugetul asigurărilor pentru șomaj și bugetul Fondului național unic de asigurări sociale de sănătate de Direcția generală trezorerie și contabilitate publică.

Art. 3. — Documentele prevăzute la art. 1 alin. (1) se întocmesc și se semnează de către persoanele cu astfel de atribuții, cu respectarea prevederilor Normelor metodologice privind deschiderea și repartizarea/retragerea creditelor bugetare din bugetul de stat, bugetul asigurărilor sociale de stat, bugetul asigurărilor pentru șomaj, bugetul Fondului național unic de asigurări sociale de sănătate, bugetul Trezoreriei Statului, bugetul Fondului pentru mediu și bugetele locale, aprobate prin Ordinul ministrului delegat pentru buget nr. 501/2013, cu modificările și completările ulterioare.

Art. 4. — (1) Pe perioada prevăzută la art. 1 alin. (1), instituțiile publice care deschid credite bugetare în conformitate cu prevederile Normelor metodologice privind execuția bugetelor de venituri și cheltuieli ale instituțiilor publice autonome, instituțiilor publice finanțate integral sau parțial din venituri proprii și activităților finanțate integral din venituri proprii, inclusiv a bugetelor creditelor interne, bugetelor creditelor externe, bugetelor fondurilor externe nerambursabile, bugetelor fondului de risc și bugetelor privind activitatea de privatizare, gestionate de instituțiile publice, indiferent de modalitatea de organizare și finanțare a acestora, aprobate prin Ordinul ministrului delegat pentru buget nr. 720/2014, cu modificările și completările ulterioare, pot transmite scanate pe e-mail unităților teritoriale ale Trezoreriei Statului la care își au deschise conturile cererile pentru deschiderea de credite bugetare, cu cel puțin 5 zile lucrătoare înainte de efectuarea plăților, sau dispozițiile bugetare privind retragerea de credite bugetare.

(2) Pe perioada prevăzută la art. 1 alin. (1), instituțiile publice care deschid credite bugetare din bugetele locale și din bugetul Fondului pentru mediu în conformitate cu prevederile Normelor metodologice privind deschiderea și repartizarea/retragerea creditelor bugetare din bugetul de stat, bugetul asigurărilor sociale de stat, bugetul asigurărilor pentru șomaj, bugetul Fondului național unic de asigurări sociale de sănătate, bugetul Trezoreriei Statului, bugetul Fondului pentru mediu și bugetele locale, aprobate prin Ordinul ministrului delegat pentru buget nr. 501/2013, cu modificările și completările ulterioare, pot transmite scanate pe e-mail unităților teritoriale ale Trezoreriei Statului la care își au deschise conturile cererile pentru deschiderea de credite bugetare și dispozițiile bugetare privind repartizarea de credite bugetare, cu cel puțin 5 zile lucrătoare înainte de efectuarea plăților, sau dispozițiile bugetare privind retragerea de credite bugetare.

(3) Documentele prevăzute la alin. (1) se prindează de către unitățile Trezoreriei Statului, procedându-se la verificarea, avizarea și înregistrarea acestora în conformitate cu Normele metodologice privind execuția bugetelor de venituri și cheltuieli ale instituțiilor publice autonome, instituțiilor publice finanțate integral sau parțial din venituri proprii și activităților finanțate integral din venituri proprii, inclusiv a bugetelor creditelor interne,

bugetelor creditelor externe, bugetelor fondurilor externe nerambursabile, bugetelor fondului de risc și bugetelor privind activitatea de privatizare, gestionate de instituțiile publice, indiferent de modalitatea de organizare și finanțare a acestora, aprobate prin Ordinul ministrului delegat pentru buget nr. 720/2014, cu modificările și completările ulterioare.

(4) Documentele prevăzute la alin. (2) se prindează de către unitățile Trezoreriei Statului, procedându-se la verificarea, avizarea și înregistrarea acestora în conformitate cu Normele metodologice privind deschiderea și repartizarea/retragerea creditelor bugetare din bugetul de stat, bugetul asigurărilor sociale de stat, bugetul asigurărilor pentru șomaj, bugetul Fondului național unic de asigurări sociale de sănătate, bugetul Trezoreriei Statului, bugetul Fondului pentru mediu și bugetele locale, aprobate prin Ordinul ministrului delegat pentru buget nr. 501/2013, cu modificările și completările ulterioare, și ulterior la transmiterea lor scanată pe e-mail la unitățile Trezoreriei Statului destinate.

(5) Adresele de e-mail de la care/la care vor fi transmise documentele prevăzute la alin. (1) și (2) se stabilesc de comun acord între unitățile teritoriale ale Trezoreriei Statului și instituțiile publice care deschid, repartizează sau retrag creditele bugetare, după caz, potrivit prevederilor alin. (1) și (2).

Art. 5. — Pe perioada prevăzută la art. 1 alin. (1), ordonatorii de credite pot stabili în relația cu ordonatorii de credite ierarhic inferiori transmiterea scanată pe e-mail a cererilor pentru deschiderea de credite bugetare pentru care, potrivit prevederilor legale în vigoare, este necesar avizul acestora, precum și a bugetelor de venituri și cheltuieli în care au fost introduse modificări, în conformitate cu prevederile legale în vigoare.

Art. 6. — (1) Pe perioada prevăzută la art. 1 alin. (1), instituțiile publice, indiferent de modalitatea de organizare și finanțare, pot transmite scanate pe e-mail la unitățile Trezoreriei Statului bugetele de venituri și cheltuieli aprobate în conformitate cu prevederile legale în vigoare, pe care aveau obligația de a le depune pe suport hârtie.

(2) Adresele de e-mail de la care/la care vor fi transmise documentele prevăzute la alin. (1) se stabilesc de comun acord între instituțiile publice și unitățile teritoriale ale Trezoreriei Statului.

Art. 7. — Răspunderea privind documentele care se transmit scanate la Ministerul Finanțelor Publice sau la unitățile Trezoreriei Statului, după caz, potrivit prevederilor prezentului ordin, precum și adresele de e-mail de la care sunt acestea transmise revine ordonatorilor de credite ai instituțiilor publice, indiferent de modalitatea de organizare și finanțare a acestora.

Art. 8. — Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Ministrul finanțelor publice,
Vasile-Florin Cițu

București, 24 martie 2020.
Nr. 1.795.

ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

COMPLETUL PENTRU DEZLEGAREA UNOR CHESTIUNI DE DREPT

DECIZIA Nr. 20

din 17 februarie 2020

Dosar nr. 2.460/1/2019

| | |
|----------------------------|---|
| Laura-Mihaela Ivanovici | — președintele Secției I civile — președintele completului |
| Sorinela Alina Macavei | — judecător la Secția I civilă |
| Mihaela Paraschiv | — judecător la Secția I civilă |
| Eugenia Pușcașiu | — judecător la Secția I civilă |
| Cristina Petronela Văleanu | — judecător la Secția I civilă |
| Cristina Trușescu | — judecător la Secția I civilă |
| Adina Georgeta Nicolae | — judecător la Secția I civilă |
| Georgeta Stegaru | — judecător la Secția I civilă |
| Mari Ilie | — judecător la Secția I civilă |

1. Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept ce formează obiectul Dosarului nr. 2.460/1/2019 a fost constituit conform dispozițiilor art. 520 alin. (6) din Codul de procedură civilă raportat la art. XIX din Legea nr. 2/2013 privind unele măsuri pentru degrevarea instanțelor judecătorești, precum și pentru pregătirea punerii în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, cu modificările ulterioare, și ale art. 27⁴ alin. (1) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, republicat, cu modificările și completările ulterioare (*Regulamentul*).

2. Ședința este prezidată de doamna judecător Laura-Mihaela Ivanovici, președintele Secției I civile a Înaltei Curți de Casație și Justiție.

3. La ședința de judecată participă doamna Elena Adriana Stamatescu, magistrat-asistent, desemnată în conformitate cu dispozițiile art. 27⁶ din Regulament.

4. Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept a luat în examinare sesizările conexe formulate de Curtea de Apel București — Secția a III-a civilă și pentru cauze cu minori și de familie în Dosarul nr. 1.050/93/2017 și Curtea de Apel Constanța — Secția I civilă în dosarele nr. 4.494/118/2017 și nr. 4.556/118/2017, în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile.

5. Magistratul-asistent prezintă referatul cauzei, arătând că la dosar s-a depus raportul întocmit de judecătorul-raportor, ce a fost comunicat părților, în conformitate cu dispozițiile art. 520 alin. (10) din Codul de procedură civilă; părțile nu au depus puncte de vedere asupra chestiunii de drept.

6. În urma deliberărilor, Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept rămâne în pronunțare asupra sesizărilor conexe privind pronunțarea unei hotărâri prealabile.

ÎNALTA CURTE,

deliberând asupra chestiunii de drept cu care a fost sesizată, constată următoarele:

I. Titularul și obiectul sesizării

7. Curtea de Apel București — Secția a III-a civilă și pentru cauze cu minori și de familie a dispus, prin Încheierea din 18 iunie 2019, în Dosarul nr. 1.050/93/2017, aflat pe rolul acestei instanțe, sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție, în temeiul dispozițiilor art. 519 din Codul de procedură civilă, în vederea

pronunțării unei hotărâri prealabile cu privire la următoarea chestiune de drept: prevederile art. 33 din Legea nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România, cu modificările și completările ulterioare (în continuare, *Legea nr. 165/2013*) se interpretează în sensul că începerea curgerii termenelor stabilite prin primul alineat este condiționată de completa și corecta îndeplinire a obligațiilor impuse prin alineatul (3) sau nu?

8. Sesizarea a fost înregistrată pe rolul Înaltei Curți de Casație și Justiție la data de 1 octombrie 2019, cu nr. 2.460/1/2019, termenul de judecată fiind stabilit la 17 februarie 2020.

9. La 23 octombrie 2019, Înalta Curte de Casație și Justiție a fost investită, de către Curtea de Apel Constanța — Secția I civilă, prin încheierile pronunțate la 16 octombrie 2019, dosarele nr. 4.494/118/2017 și nr. 4.556/118/2017, cu pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarelor chestiuni de drept:

a) Dispozițiile art. 33 alin. (3) din Legea nr. 165/2013 se interpretează în sensul că toate obligațiile impuse prin aceste prevederi entităților investite de lege, vizând stabilirea și asigurarea publicității datelor referitoare la numărul cererilor înregistrate și nesoluționate, trebuie îndeplinite — în raport cu criteriul numărului acestor cereri — cel mai târziu la împlinirea termenelor prevăzute, după caz, de art. 33 alin. (1) lit. a), b) sau c) din lege?

b) Dispozițiile art. 35 alin. (2) din Legea nr. 165/2013 se interpretează în sensul că termenul de 6 luni curge după împlinirea celor stabilite prin art. 33 alin. (1) lit. a) sau b), după caz, dacă îndeplinirea cumulativă a obligațiilor impuse conform art. 33 alin. (3) entităților investite de lege cu soluționarea cererilor s-a realizat până la împlinirea termenelor stabilite prin art. 33 alin. (1) lit. a) sau b)?

10. Aceste sesizări au fost înregistrate pe rolul Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept cu nr. 2.722/1/2019 și nr. 2.723/1/2019.

11. Președintele Secției I civile, constatând că între obiectul sesizării înregistrate cu nr. 2.460/1/2019 și al sesizărilor menționate, înregistrate ulterior, există o strânsă legătură, a dispus conexarea celor două dosare la Dosarul nr. 2.460/1/2019, cu consecința soluționării tuturor sesizărilor de către același complet.

II. Norma de drept intern ce formează obiectul sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție cu privire la pronunțarea unei hotărâri prealabile

12. *Legea nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România, cu modificările și completările ulterioare*

Art. 33. — „(1) Entitățile investite de lege au obligația de a soluționa cererile formulate potrivit Legii nr. 10/2001, republicată, cu modificările și completările ulterioare, înregistrate și nesoluționate până la data intrării în vigoare a prezentei legi și

de a emite decizie de admitere sau de respingere a acestora, după cum urmează:

a) în termen de 12 luni, entitățile investite de lege care mai au de soluționat un număr de până la 2.500 de cereri;

b) în termen de 24 de luni, entitățile investite de lege care mai au de soluționat un număr cuprins între 2.500 și 5.000 de cereri;

c) în termen de 36 de luni, entitățile investite de lege care mai au de soluționat un număr de peste 5.000 de cereri.

(2) Termenele prevăzute la alin. (1) curg de la data de 1 ianuarie 2014.

(3) Entitățile investite de lege au obligația de a stabili numărul cererilor înregistrate și nesoluționate, de a afișa aceste date la sediul lor și de a le comunica Autorității Naționale pentru Restituirea Proprietăților. Datele transmise de entitățile investite de lege vor fi centralizate și publicate pe pagina de internet a Autorității Naționale pentru Restituirea Proprietăților.

(4) Cererile se analizează în ordinea înregistrării lor la entitățile prevăzute la alin. (1). Prin excepție, se analizează cu prioritate cererile formulate de persoanele certificate de entități desemnate de statul român sau de alte state membre ale Uniunii Europene, ca supraviețuitoare ale Holocaustului, aflate în viață la data publicării în Monitorul Oficial al României, Partea I, a prezentei legi.”

Art. 35. — „(1) Deciziile emise cu respectarea prevederilor art. 33 și 34 pot fi atacate de persoana care se consideră îndreptățită la secția civilă a tribunalului în a cărei circumscripție se află sediul entității, în termen de 30 de zile de la data comunicării.

(11) Litigiile privind modalitatea de aplicare a prevederilor prezentei legi sunt de competența secțiilor civile ale tribunalelor, indiferent de calitatea titularului acțiunii.

(2) În cazul în care entitatea investită de lege nu emite decizia în termenele prevăzute la art. 33 și 34, persoana care se consideră îndreptățită se poate adresa instanței judecătorești prevăzute la alin. (1) în termen de 6 luni de la expirarea termenelor prevăzute de lege pentru soluționarea cererilor.

(3) În cazurile prevăzute la alin. (1) și (2), instanța judecătorească se pronunță asupra existenței și întinderii dreptului de proprietate și dispune restituirea în natură sau, după caz, acordarea de măsuri reparatorii în condițiile prezentei legi.

(4) Hotărârile judecătorești pronunțate potrivit alin. (3) sunt supuse numai apelului.

(5) Cererile sau acțiunile în justiție formulate în temeiul alin. (1) și (2) sunt scutite de taxa judiciară de timbru.”

III. Expunerea succintă a proceselor

Dosarul nr. 1.050/93/2017 al Curții de Apel București — Secția a III-a civilă și pentru cauze cu minori și de familie:

13. Prin cererea înregistrată la data de 13 aprilie 2017, reclamantii A, B și C, în contradictoriu cu pârătele Primăria Cernica și Comuna Cernica prin primar, au solicitat restituirea în natură a imobilului-teren ce face obiectul Notificării nr. xxx/2001, înregistrată la Primăria Cernica cu nr. xxx/2001, iar în subsidiar compensarea cu un bun sau mai multe bunuri, având valoarea echivalentă cu terenul ce face obiectul notificării, în conformitate cu dispozițiile art. 1 alin. (2) din Legea nr. 165/2013 și puncte compensatorii pentru diferența de valoare ce ar rezulta între valoarea terenului obiect al notificării și valoarea bunului sau a bunurilor acordate în compensare sau, în situația în care s-ar dovedi că nu există niciun bun în patrimoniul pârâtei, în raport cu dispozițiile art. 1 alin. (2) teza finală din Legea nr. 165/2013, acordarea măsurii compensării prin puncte.

14. În fapt, au arătat că la data de 9 noiembrie 2001 au formulat notificare, în temeiul Legii nr. 10/2001 privind regimul

juridic al unor imobile preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945—22 decembrie 1989, republicată, cu modificările și completările ulterioare (în continuare, *Legea nr. 10/2001*), prin care au solicitat restituirea în natură sau măsuri reparatorii prin echivalent pentru un imobil teren, iar ca urmare a acestui fapt s-a format Dosarul administrativ nr. xxx/2001, aflat pe rolul Primăriei Cernica, nesoluționat.

15. La data de 6 iunie 2017, reclamantii au depus o cerere modificatoare a cererii de chemare în judecată, prin care au solicitat obligarea pârâtei la soluționarea notificării în discuție, pentru ipoteza în care instanța ar aprecia că nu are plenitudine de competență în a soluționa pe fond notificarea formulată în temeiul Legii nr. 10/2001, cu consecința emiterii deciziei privind acordarea măsurilor reparatorii în echivalent, în condițiile Legii nr. 165/2013.

16. Prin Sentința civilă nr. 2.572 din 28 septembrie 2018, Tribunalul Ilfov — Secția civilă a admis excepția tardivității și, pe cale de consecință, a respins cererea reclamantilor ca tardiv formulată.

17. Pentru a hotărî astfel, prima instanță s-a raportat la prevederile art. 33 și art. 35 alin. (2) din Legea nr. 165/2013, în interpretarea căroră trebuie avute în vedere, pe de o parte, rațiunea edictării legii și a termenelor pe care le instituie, precum și natura termenului de 6 luni prevăzut de art. 35 alin. (2), astfel cum au fost analizate de către instanța supremă și Curtea Constituțională. Făcând aplicarea acestor aspecte teoretice, tribunalul a reținut că pârâta Comuna Cernica a avut înregistrate un număr de 13 notificări în baza Legii nr. 10/2001 (soluționate în integralitate până la data de 1 ianuarie 2014, conform susținerilor pârâtei), ceea ce face aplicabil termenul de 12 luni prevăzut de art. 33 alin. (1) lit. a) din lege, cu consecința că unitatea deținătoare avea obligația soluționării tuturor notificărilor până la data de 31 decembrie 2014, iar persoanele interesate trebuiau să sesizeze instanța până la data de 30 iunie 2015. În cauză, reclamantii au sesizat instanța la data de 13 aprilie 2017.

18. Reținând caracterul excepțional al termenului de 36 de luni, aplicabil doar unităților deținătoare cu un număr de peste 5.000 de notificări, termen inaplicabil în cauză, tribunalul a constatat că reclamantii, cu ignorarea termenelor prevăzute de art. 33 alin. (1) și art. 35 alin. (2) din Legea nr. 165/2013, au sesizat instanța doar la data de 13 aprilie 2017. Deși nesoluționarea notificării poate evoca o culpă a entității pârâte, s-a constatat că reclamantii nu au depus diligențe rezonabile pentru respectarea prevederii art. 33 alin. (1), considerând, eronat, că dreptul de a sesiza instanța se naște doar la expirarea termenului de 36 de luni, în pofida faptului că textul este extrem de clar în formularea sa.

19. Împotriva acestei sentințe, la data de 20 noiembrie 2018, au declarat apel reclamantii, arătând că, potrivit art. 33 alin. (3) din Legea nr. 165/2013, entitățile investite au obligația de a stabili numărul cererilor înregistrate și nesoluționate, de a afișa aceste date la sediul lor și de a le comunica Autorității Naționale pentru Restituirea Proprietăților. Comuna Cernica a înregistrat un număr de 13 notificări în baza Legii nr. 10/2001, soluționate în integralitate până la data de 1 ianuarie 2014, conform susținerilor pârâtei din înscrisul depus la dosar. Apelantii-reclamantii consideră că această susținere este neîntemeiată și că instanța de fond nu a stăruit în aflarea adevărului în cauză, întrucât a respins nepermis solicitarea reclamantilor de a se clarifica informațiile comunicate de pârâte, respectiv dacă între cele 13 dosare pretins înregistrate și soluționate până la data de 31 decembrie 2014 se afla și dosarul lor. Pentru aceste argumente, solicită anularea sentinței și retransmiterea dosarului primei instanțe pentru soluționarea cauzei pe fond.

20. Prin Încheierea din 9 martie 2019, instanța de apel a constatat că, în temeiul dispozițiilor art. 400 din Codul de procedură civilă, se impune repunerea cauzei pe rol, pentru a pune în discuția părților sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție, cu solicitarea de pronunțare a unei hotărâri de principiu, asupra următoarei chestiuni de drept: „prevederile art. 33 din Legea nr. 165/2013 se interpretează în sensul că începerea curgerii termenelor stabilite prin primul alineat este condiționată de completa și corecta îndeplinire a obligațiilor impuse prin alineatul (3) sau nu?”

21. Prin Încheierea din 18 iunie 2019, instanța a admis cererea de sesizare a instanței supreme și, în temeiul dispozițiilor art. 520 alin. (2) din Codul de procedură, a dispus suspendarea judecării.

Dosarul nr. 4.494/118/2017 al Curții de Apel Constanța — Secția I civilă:

22. Prin cererea înregistrată la data de 30 iunie 2017 pe rolul Tribunalului Constanța — Secția I civilă, reclamantele D și E au solicitat, în contradictoriu cu pârâții primarul municipiului Constanța, Municipiul Constanța și Consiliul Local al Municipiului Constanța, să se constate calitatea lor de persoane îndreptățite la măsuri reparatorii pentru imobilul situat în municipiul Constanța, să fie obligați pârâții să restituie în natură bunul, iar în subsidiar, dacă restituirea în natură nu este posibilă, să se dispună măsuri reparatorii în echivalent.

23. Reclamantele au arătat că notificarea depusă prin executor judecătoresc la 7 noiembrie 2001 a rămas nerezolvată, entitatea investită cu soluționarea ei nesolicitând alte înscrisuri în condițiile art. 32 din Legea nr. 165/2013, ca fiind necesare pentru analizarea cererii în procedura administrativă. Au fost prezentate argumentele referitoare la calitatea lor de persoane îndreptățite la măsuri reparatorii, precum și la modalitatea (apreciată ca abuzivă) de preluare a bunului imobil, solicitându-se soluționarea pe fond a notificării.

24. Prin întâmpinare, pârâții au invocat, printre altele, excepția tardivității cererii, susținând că exercitarea unui drept de către titularul său nu poate avea loc decât în cadrul prestabilit de legiuitor și cu respectarea anumitor exigențe — între care cele referitoare la termenele pentru exercitarea dreptului sunt esențiale. S-a susținut astfel că față de dispozițiile art. 35 alin. (2) din Legea nr. 165/2013 termenul de șase luni — în care persoana care se consideră îndreptățită se poate adresa instanței judecătorești pentru a cere soluționarea notificării — curge de la expirarea termenelor prevăzute de lege pentru rezolvarea lor în procedura administrativă, conform art. 33 alin. (1) lit. a), b) sau c), după caz.

25. În situația municipiului Constanța, termenul de 6 luni se împlinea la 1 iulie 2016, conform art. 33 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 165/2013.

26. În cuprinsul întâmpinării nu a fost menționat numărul notificărilor rămase nesoluționate, care ar atrage incidența art. 33 alin. (1) lit. b), motiv pentru care instanța de fond a apreciat ca necesară depunerea unor precizări în acest sens. Prin adresa înaintată la termenul din 19 ianuarie 2018, administrația locală a arătat că potrivit corespondenței dintre compartimentele interne, realizate în luna februarie 2014, la nivelul Primăriei Municipiului Constanța erau nesoluționate, la data intrării în vigoare a Legii nr. 165/2013, un număr de 2.726 de notificări, aceste date fiind afișate la sediul primăriei și comunicate și Autorității Naționale pentru Restituirea Proprietăților.

27. Prin Sentința civilă nr. 277 din 2 februarie 2018, Tribunalul Constanța — Secția I civilă a admis excepția tardivității și a respins ca tardivă acțiunea reclamantelor.

28. Pentru a hotărî astfel, tribunalul a constatat incidența dispozițiilor art. 35 alin. (2) raportate la art. 33 alin. (1) lit. b) din

Legea nr. 165/2013, deoarece Primăria Municipiului Constanța avea de soluționat, la data intrării în vigoare a Legii nr. 165/2013, un număr de 2.726 de notificări, în raport cu care entitatea avea obligația de a soluționa cererea și de a emite decizia de admitere sau respingere în termen de 24 luni de la data de 1 ianuarie 2014, respectiv până la data de 1 ianuarie 2016.

29. Prin urmare, termenul de 6 luni prevăzut de alin. (2) al art. 35 se consideră împlinit la data de 1 iulie 2016 — acțiunea fiind depusă cu depășirea acestui termen, respectiv la data de 30 iunie 2017.

30. Termenul fiind unul imperativ, sancțiunea care intervine este decăderea — anume acea sancțiune de drept comun ce operează în ipoteza nerespectării unui termen procedural imperativ, indiferent că termenul nesocotit este unul legal sau stabilit de către instanța de judecată.

31. Instanța de fond a arătat că utilizarea de către legiuitor a sintagmei „se poate adresa” în conținutul art. 35 alin. (2) din Legea nr. 165/2013 nu induce caracter dispozitiv prevederii, persoana interesată fiind obligată să acționeze în termenul stabilit. Sarcina impusă persoanei îndreptățite nu este excesivă ori împovărătoare, având în vedere că obligația respectării și cunoașterii dispozițiilor legale revine oricărui subiect de drept, iar scopul legii este acela de a se finaliza procesul de reparare a abuzurilor săvârșite de regimul comunist în termene rezonabile și previzibile.

32. Împotriva acestei hotărâri au formulat apel, în termen legal, reclamantele, solicitând admiterea căii de atac, respingerea excepției tardivității și trimiterea cauzei spre rejudecare, pe fond.

33. Apelantele-reclamante au susținut că instanța de fond a făcut o greșită aplicare a legii, pentru că textul art. 33 alin. (3) impune, în primul rând, entităților investite de lege obligația de a stabili numărul cererilor înregistrate și nesoluționate, de a afișa aceste date la sediul lor și de a le comunica Autorității Naționale pentru Restituirea Proprietăților — aceste date fiind ulterior centralizate și publicate pe pagina de internet a acesteia.

34. S-a susținut că aceste obligații sunt cumulative, că ele trebuie interpretate într-o anumită ordine și că entitățile investite cu soluționarea notificărilor trebuie să prezinte dovezi certe de afișare și de publicare a informațiilor de această natură, astfel încât persoanele interesate să aibă cunoștință de termenul care le este opozabil.

35. Apelantele au arătat că la data solicitării în primă instanță a informațiilor referitoare la numărul notificărilor rămase de soluționat, site-ul Autorității Naționale pentru Restituirea Proprietăților atesta o primă publicare la data de 16 februarie 2016, în respectiva evidență Primăria Municipiului Constanța fiind regăsită cu un număr de 4.228 cereri înregistrate și 3.171 nesoluționate (iar nu cu 2.726 de cereri nesoluționate, cum s-a afirmat de către intimată). Prin urmare, data la care se poate presupune că reclamantele au avut posibilitatea de a lua cunoștință de numărul cererilor nesoluționate de Primăria Constanța este cea a publicării centralizate pentru prima oară, pe site-ul Autorității Naționale pentru Restituirea Proprietăților, a acestor date, termenul de soluționare a cererilor urmând să curgă — în opinia reclamantelor — de la momentul respectivei publicări. În mod corelativ se aplică și termenul de 6 luni prevăzut de art. 35 alin. (2) din lege.

36. Prin întâmpinare, intimatele autorități locale au solicitat respingerea căii de atac, reiterând aspectele evocate și la fond, în privința termenului care s-a aplicat în situația Municipiului Constanța pentru soluționarea în procedura administrativă a notificărilor și de la care a fost calculat cel de 6 luni care este imperativ, absolut, determinând tardivitatea acțiunii de față.

Dosarul nr. 4.556/118/2017 al Curții de Apel Constanța — Secția I civilă:

37. Prin cererea înregistrată la data de 30 iunie 2017 pe rolul Tribunalului Constanța — Secția I civilă, reclamanții F și G au solicitat, în contradictoriu cu pârâții Primarul Orașului Hârșova, Orașul Hârșova prin primar și X — S.A., restituirea în natură a imobilului construcție și teren situat în orașul Hârșova, iar în subsidiar, acordarea de măsuri reparatorii în echivalent, prin compensare cu un alt bun echivalent valoric celui imposibil a fi restituit în natură.

38. S-a arătat că pentru acest bun imobil, care a aparținut autorului lor, a fost depusă la Primăria Orașului Hârșova Notificarea nr. xxx din 12 februarie 2002. După efectuarea verificărilor referitoare la regimul juridic al terenului, primăria a transmis notificarea societății X — S.A., în considerarea calității sale de proprietară a bunului, conform Hotărârii Guvernului nr. 834/1991 privind stabilirea și evaluarea unor terenuri deținute de societățile comerciale cu capital de stat, cu modificările și completările ulterioare (*Hotărârea Guvernului nr. 834/1991*). Reclamanții au susținut că imobilul a fost preluat în mod abuziv de către stat, ca efect al Decretului nr. 83/1949 pentru completarea unor dispozițiuni din Legea nr. 187 din 1945; că prin Hotărârea Consiliului Local Hârșova nr. xx din 5 septembrie 1994 a fost respinsă cererea societății pârâte de preluare în proprietate a acestui imobil (teren și construcție), autoritatea locală având cunoștință de faptul că bunul este revendicat. S-a relevat că, deși au fost efectuate mai multe demersuri pentru soluționarea notificării, nu a fost primit niciun răspuns, situație în care se solicită instanței judecătorești pe fond a notificării.

39. Prin întâmpinările depuse în fața instanței de fond, niciuna dintre pârâte nu a evocat aspecte privitoare la depunerea tardivă a prezentei cereri de chemare în judecată, apărările referindu-se la excepția lipsei calității procesuale pasive și la netemeinicia cererii.

40. La termenul de judecată din 11 noiembrie 2017 s-a completat cadrul procesual, prin introducerea în calitate de reclamantă a numitei H.

41. La același termen, din oficiu, instanța a solicitat Primăriei Orașului Hârșova să precizeze numărul notificărilor înregistrate la această entitate la data de 20 mai 2013, pentru a se verifica incidența art. 35 alin. (2) din Legea nr. 165/2013. Aceeași solicitare a fost adresată și societății pârâte.

42. Prin răspunsul comunicat la termenul din 21 februarie 2018, pârâta X — S.A. a arătat că la data intrării în vigoare a Legii nr. 165/2013 a avut de soluționat o singură notificare, anume cea privitoare la imobilul în litigiu. Prin răspunsurile formulate la 19 februarie 2018 și 9 martie 2018, Primăria Hârșova a comunicat date în legătură cu două astfel de notificări.

43. Prin Sentința civilă nr. 122 din 16 ianuarie 2019, Tribunalul Constanța — Secția I civilă a admis excepția tardivității și a respins ca tardivă acțiunea reclamanților.

44. Tribunalul a constatat că în cauza de față numărul notificărilor înregistrate în baza Legii nr. 10/2001 și nesoluționate, în conformitate cu prevederile art. 33 alin. (3) din Legea nr. 165/2013, este de 2, în ceea ce îi privește pe pârâții Orașul Hârșova prin primar și Primarul Orașului Hârșova, și, respectiv, una, în ceea ce o privește pe pârâta X — S.A. Față de acest număr redus de notificări este atrasă incidența dispozițiilor art. 33 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 165/2013. Prin urmare, termenul de 6 luni prevăzut de art. 35 alin. (2) din Legea nr. 165/2013 se consideră împlinit la data de 30 iunie 2015, acțiunea fiind depusă cu depășirea acestui termen.

45. Reclamanții au formulat apel, în termen legal, împotriva acestei hotărâri, solicitând să se constate că nu au promovat acțiunea cu depășirea termenului legal.

46. Prin întâmpinare, intimata-pârâta X — S.A. a solicitat respingerea căii de atac și menținerea hotărârii primei instanțe. Apărările formulate s-au cantonat în sfera aplicării dispozițiilor art. 33 alin. (1) lit. a) din lege, fără a se face mențiuni în legătură cu modalitatea de comunicare publică a acestui număr de cereri nesoluționate până la data intrării în vigoare a Legii nr. 165/2013.

47. Intimatele autorității locale nu au depus întâmpinare.

48. În ambele dosare, la termenul de judecată din 18 septembrie 2019, Curtea de Apel Constanța — Secția I civilă a pus în discuția contradictorie a părților necesitatea sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție și pentru a se da o soluționare de principiu următoarelor probleme de drept:

a) Dispozițiile art. 33 alin. (3) din Legea nr. 165/2013 se interpretează în sensul că toate obligațiile impuse prin aceste prevederi entităților investite de lege, vizând stabilirea și asigurarea publicității dalelor referitoare la numărul cererilor înregistrate și nesoluționate, trebuie îndeplinite — în raport cu criteriul numărului acestor cereri — cel mai târziu la împlinirea termenelor prevăzute, după caz, de art. 33 alin. (1) lit. a), b) sau c) din lege?

b) Dispozițiile art. 35 alin. (2) din Legea nr. 165/2013 se interpretează în sensul că termenul de 6 luni curge după împlinirea celor stabilite prin art. 33 alin. (1) lit. a) sau b), după caz, dacă îndeplinirea cumulativă a obligațiilor impuse conform art. 33 alin. (3) entităților investite de lege cu soluționarea cererilor s-a realizat până la împlinirea termenelor stabilite prin art. 33 alin. (1) lit. a) sau b)?

49. Prin încheierile pronunțate la data de 16 octombrie 2019, sesizările au fost considerate admisibile și, în temeiul dispozițiilor art. 520 alin. (2) din Codul de procedură civilă, s-a dispus suspendarea judecării.

IV. Motivele reținerii de titularul sesizării, care susțin admisibilitatea procedurii

Dosarul nr. 1.050/93/2017 al Curții de Apel București — Secția a III-a civilă și pentru cauze cu minori și de familie

50. Instanța de trimitere, procedând la analiza condițiilor de admisibilitate prevăzute de art. 519 din Codul de procedură civilă pentru declanșarea procedurii pronunțării de către Înalta Curte de Casație și Justiție a unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, a apreciat că acestea sunt întrunite cumulativ, după cum urmează:

— cauza se află în curs de judecată, în ultimă instanță, respectiv în etapa procesuală a apelului — Dosarul nr. 1.050/93/2017 fiind înregistrat pe rolul Curții de Apel București și nu a fost soluționat până la data sesizării instanței supreme, aflându-se în etapa procesuală a apelului, sigura cale de atac de reformare prevăzută în materia cererilor întemeiate pe Legea nr. 165/2013, conform art. 35 alin. (4) din acest act normativ special;

— un complet de judecată al curții de apel a fost investit cu soluționarea cauzei aflate în apel;

— soluționarea pe fond a cauzei depinde de lămurirea chestiunilor de drept în discuție, obiectul cauzei constând în soluționarea pe fond a notificării formulate de reclamanți cu privire la imobilul-teren în suprafață de 20.000 mp, notificarea fiind înregistrată la Primăria Cernica, în calitate de unitate deținătoare. Tribunalul a respins ca tardivă acțiunea reclamantului, în condițiile în care notificarea nu a fost soluționată de Primăria Cernica, care a comunicat instanței faptul că a înregistrat 13 cereri în baza Legii nr. 10/2001, soluționate în totalitate până la data de 1 ianuarie 2014, astfel că prevederile art. 33 alin. (3) din Legea nr. 165/2013 nu i se aplică.

Reclamanții dovedesc depunerea notificării către această entitate legal abilitată să se pronunțe asupra cererilor de măsuri reparatorii solicitate în baza legii speciale, astfel că se pune problema tranșării depunerii tardive sau în termen a acțiunii pendinte, ceea ce ar conduce, în ultima ipoteză, la soluționarea fondului litigiului;

— chestiunile de drept a căror lămurire se solicită au caracter de noutate întrucât derivă dintr-un act normativ relativ recent și nu s-a cristalizat încă o jurisprudență constantă;

— chestiunile de drept nu au făcut obiectul statuării Înaltei Curți de Casație și Justiție și nici obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare, potrivit bazei de date a instanței supreme.

Dosarele nr. 4.494/118/2017 și nr. 4.556/118/2017 ale Curții de Apel Constanța — Secția I civilă

51. Completurile investite cu soluționarea apelurilor în aceste dosare au apreciat îndeplinite condițiile prevăzute de art. 519 din Codul de procedură civilă, pentru următoarele argumente:

— instanța investită cu soluționarea cauzei este curtea de apel, căreia îi revine competența să judece în ultimă instanță cauzele fondate pe dispozițiile Legii nr. 165/2013, hotărârile pronunțate în această materie fiind supuse doar apelului, potrivit art. 35 din legea specială;

— de lămurirea modului de interpretare și de aplicare a dispozițiilor art. 33 alin. (1) și (3) și art. 35 alin. (2) din Legea nr. 165/2013 depinde soluționarea definitivă a cauzei pendinte; reglementând termene procedurale, normele indicate dau valența începutului curgerii și al împlinirii acestor termene, legiuitorul stabilind — pentru marcarea debutului curgerii lor — atât criterii obiective, cât și obligații exclusive ale entităților investite cu soluționarea cererilor;

— problema de drept enunțată prezintă caracter de noutate, deoarece prin consultarea jurisprudenței s-a constatat că asupra acestei probleme Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat printr-o altă hotărâre, astfel cum rezultă din evidența soluțiilor pronunțate în acest mecanism de unificare a practicii, câtă vreme aspectul avut în vedere de prezenta sesizare nu este identic cu cel vizat de Decizia Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept nr. 45 din 14 octombrie 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 934 din 20 noiembrie 2019 (în continuare, *Decizia nr. 45/2019*), întrucât cauza de față privește cererea persoanelor care se consideră îndreptățite la măsuri reparatorii de a li se soluționa pe fond notificarea de către instanță, iar nu o acțiune în obligarea entității să soluționeze notificarea;

— problema de drept nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare, conform evidențelor Înaltei Curți de Casație și Justiție consultate la data de 16 octombrie 2019.

V. Punctul de vedere al părților cu privire la dezlegarea chestiunii de drept

52. În *Dosarul nr. 1.050/93/2017* al Curții de Apel București — Secția a III-a civilă și pentru cauze cu minori și de familie, părțile nu și-au exprimat opinia asupra problemei de drept supuse dezlegării.

53. În *Dosarul nr. 4.494/118/2017* al Curții de Apel Constanța — Secția I civilă și-au exprimat poziția procesuală doar apelantele-reclamante, prin notele de ședință înaintate instanței pentru termenul din 16 octombrie 2019, acordat în acest sens, apreciind că sesizarea este admisibilă, având rolul de a elucida modalitatea de interpretare a dispozițiilor legale care stabilesc corelarea art. 33 alin. (3) cu art. 35 alin. (2) din Legea nr. 165/2013. S-a făcut deopotrivă trimitere la statuările instanței supreme prin Decizia nr. 45/2019.

54. În *Dosarul nr. 4.556/118/2017* al Curții de Apel Constanța — Secția I civilă părțile și-au exprimat opinia în ședință publică, la termenul din 16 octombrie 2019, apreciind că sesizarea este admisibilă. S-a confirmat faptul că obiectul cererii introductive îl constituie o acțiune fondată pe dispozițiile art. 35 alin. (2) din lege, prin care se urmărește judecarea pe fond a notificării.

55. După comunicarea raportului, conform dispozițiilor art. 520 alin. (10) din Codul de procedură civilă, părțile nu au depus puncte de vedere asupra chestiunii de drept.

VI. Punctul de vedere al completurilor de judecată care au formulat sesizările cu privire la dezlegarea chestiunii de drept

56. Completul de judecată investit cu soluționarea apelului în *Dosarul nr. 1.050/93/2017* a pornit în analiza sa de la semnificația prevederilor art. 33 din Legea nr. 165/2013, care stabilesc durata termenelor suplimentare puse de legiuitor la dispoziția unităților deținătoare, respectiv obligația entităților investite de lege de a soluționa cererile formulate potrivit Legii nr. 10/2001, în funcție de numărul de cereri nesoluționate la data intrării în vigoare a Legii nr. 165/2013. În alin. (2) legiuitorul stabilește momentul de la care încep să curgă aceste termene ca fiind data de 1 ianuarie 2014.

57. Recurgând la o interpretare sistematică a dispozițiilor textului de lege supus examinării, prin raportare la întreaga economie a dispozițiilor actului normativ, cu luarea în considerare a finalității acestuia, Curtea a apreciat că prevederile alin. (2) al art. 33 din Legea nr. 165/2013, deși par să conțină o reglementare clară a momentului de început al curgerii termenelor acordate în plus în procedura administrativă a Legii nr. 10/2001, nu pot fi aplicate fără a fi în mod corect coroborate cu dispozițiile alin. (3) al aceluiași text de lege.

58. Aceste prevederi legale stabilesc în sarcina entităților investite de lege obligația de a stabili numărul cererilor înregistrate și nesoluționate, de a afișa aceste date la sediul lor și de a le comunica Autorității Naționale pentru Restituirea Proprietăților, urmând ca datele transmise să fie centralizate și publicate pe pagina de internet a acestei autorități. Având în vedere că legiuitorul a stabilit durata termenelor de soluționare a notificărilor, nerezolvate la data intrării în vigoare a Legii nr. 165/2013, în funcție de încărcătura existentă pe rolul fiecărei unități deținătoare, titularul sesizării a subliniat, sub un prim aspect, faptul că aceste informații au relevanță pentru clarificarea perioadei de timp pe care o mai au la dispoziție entitățile pentru îndeplinirea obligației legale de rezolvare a cererilor de restituire formulate în temeiul legii speciale. În al doilea rând, afișarea acestor informații la sediul entităților investite de lege cu soluționarea notificărilor și transmiterea lor către Autoritatea Națională pentru Restituirea Proprietăților este importantă pentru titularii cererilor de retrocedare, pentru a putea evalua în mod corect și în timp util termenul în care se va proceda la rezolvarea cererilor, în condițiile în care la expirarea sa au posibilitatea să se adreseze instanței de judecată, în termen de 6 luni, pentru a obține soluționarea pe fond a notificării pe cale judiciară, soluție instituită inițial prin Decizia nr. XX din 19 martie 2007 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Secțiile Unite (în continuare, *Decizia nr. XX/2007*) și consacrată legislativ prin prevederile art. 35 alin. (2) din Legea nr. 165/2013.

59. Instanța de trimitere a subliniat că importanța respectării acestor obligații în integralitatea lor este reliefată și de corelarea dispozițiilor art. 33 cu cele ale art. 35 alin. (2), anterior menționate, constând în faptul că termenul de 6 luni pentru sesizarea organului judiciar, calificat de instanța supremă, prin Decizia nr. 25 din 16 aprilie 2018 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor

chestiuni de drept, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 468 din 6 iunie 2018 (în continuare, *Decizia nr. 25/2018*), drept un termen procedural legal, imperativ și absolut, curge de la data expirării termenului legal, stabilit în condițiile art. 33 din Legea nr. 165/2013, pentru soluționarea cererilor de acordare a măsurilor reparatorii în temeiul legii speciale de reparație.

60. S-a arătat că interpretarea dispozițiilor legale supuse analizei în litigiul pendinte trebuie să se realizeze în acord cu litera, dar mai ales cu spiritul Legii nr. 165/2013, care, așa cum în mod just observa instanța supremă în considerentele Deciziei nr. 25/2018, reprezintă soluția legislativă de îmbunătățire a mecanismului de acordare a despăgubirilor în materia retrocedărilor, în considerarea observațiilor și recomandărilor Curții Europene a Drepturilor Omului cu privire la ineficacitatea mecanismului intern de despăgubiri existent la acel moment, de natură a crea o problemă sistemică, recurentă și de amploare. Astfel, noul act normativ are menirea de a clarifica situația existentă la nivelul întregii țări pentru finalizarea procesului de restituire și de soluționare a cererilor, de a responsabiliza entitățile investite cu cererile și notificările privind restituirea și, nu în ultimul rând, de a determina tranșarea finală a acestor cereri prin recursul la instanță, dacă nu sunt respectate termenele stabilite.

61. Pe cale de consecință, s-a arătat că Legea nr. 165/2013 a reconfigurat atât obligația entităților investite de a soluționa notificările, cât și dreptul titularilor/moștenitorilor acestora de a se adresa instanței, în cadrul unor termene riguros stabilite, pentru a se putea atinge eficiența procesului de reparație urmărită la edictarea legii, cu precizarea că astfel de obligații ale entităților și, respectiv, drepturi ale persoanelor îndreptățite existau și anterior adoptării Legii nr. 165/2013, doar că acest act normativ a redefinit clar și în mod definitiv cadrul în care trebuie îndeplinite și, respectiv, exercitate. O interpretare contrară ar fi de natură să conducă la ignorarea rațiunii și scopului Legii nr. 165/2013, acela de a asigura finalizarea procesului de reparație ce a fost început în anul 1991, contribuind la perpetuarea stării de incertitudine sancționată de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, referitor la stadiul procesului de restituire și reparație.

62. În acest context s-a apreciat că obligația entităților legal investite de stabilire a numărului de cereri rămase nesoluționate și de supunere a acestor informații unor formalități precise de publicitate se înscrie în același climat de transparență, coerență și previzibilitate pe care legiuitorul a intenționat să îl imprime procesului de soluționare a notificărilor formulate în temeiul legii speciale de reparație.

63. Prin urmare, problema de drept care se impune a fi soluționată în litigiul pendinte și care constituie obiectul sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție, pe calea procedurii reglementate de prevederile art. 519 din Codul de procedură civilă, este aceea de a stabili dacă îndeplinirea acestor obligații influențează sau nu momentul de început al curgerii termenului instituit în parametrii prevederilor art. 33 alin. (1) din Legea nr. 165/2013. Pe de o parte, Curtea a observat că se poate îmbrățișa o interpretare rigidă, centrată pe faptul că dispozițiile art. 33 alin. (2) din Legea nr. 165/2013 arată expres că aceste termene încep să curgă de la data de 1 ianuarie 2014 sau se poate recurge la o interpretare coroborată a prevederilor alin. (2) și (3) ale textului de lege anterior menționat, în sensul că momentul de început al curgerii termenelor instituite de dispozițiile art. 33 alin. (1) este fixat de legiuitor la data de 1 ianuarie 2014, însă sub condiția îndeplinirii complete și corecte a obligațiilor impuse prin prevederile alin. (3) al art. 33 din Legea nr. 165/2013.

64. Raportându-se la spiritul reglementării cuprinse în Legea nr. 165/2013 și al tuturor garanțiilor de rezonabilitate, de coerență, de transparență și de certitudine a obținerii unei soluții, fie pe cale administrativă, fie pe cale judiciară, pe care acest act normativ urmărește să le confere notificărilor, în procesul de soluționare a cererilor lor întemeiate pe prevederile legii speciale, instanța de trimitere apreciază că în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 33 alin. (1) și (2) nu se poate face abstracție de cele statuate prin prevederile art. 33 alin. (3) din Legea nr. 165/2013. În fundamentarea acestei concluzii, Curtea a avut în vedere și ipoteza în care unitatea deținătoare, cu neobservarea exigențelor impuse de dispozițiile art. 33 alin. (3) din Legea nr. 165/2013, stabilește numărul de cereri nesoluționate și îndeplinește formele de publicitate după expirarea celui mai lung termen de 3 ani prevăzut de dispozițiile art. 33 alin. (1) din același act normativ.

65. O interpretare strictă a normelor legale supuse analizei ar fi de natură să conducă la concluzia tardivității cererii persoanei îndreptățite, formulate în temeiul prevederilor art. 35 alin. (2) din Legea nr. 165/2013, soluție care s-ar dovedi profund inechitabilă și contrară spiritului Legii nr. 165/2013 și a întregului sistem reparatoriu instituit de Legea nr. 10/2001, în condițiile în care ar ajunge să fie sancționat notificatorul datorită culpei unității deținătoare de a nu-și fi îndeplinit obligațiile legale. Prevederile art. 33 alin. (3) instituie aceste obligații în favoarea celor îndreptățiți la măsuri reparatorii, tocmai pentru a cunoaște situația unității deținătoare și pentru a putea acționa în acord cu disciplina impusă de termenele prevăzute de lege, a căror principal scop este de a asigura finalizarea în condiții de coerență și transparență a procesului de restituire a proprietăților imobiliare preluate abuziv.

66. Completurile de judecată investite cu soluționarea apelurilor în dosarele nr. 4.494/118/2017 și nr. 4.556/118/2017 au reținut că rațiunile cu privire la finalitatea urmărită de către legiuitor odată cu adoptarea Legii nr. 165/2013 sunt unanim acceptate (ele referindu-se la crearea unui cadru eficient de soluționare a cererilor formulate în baza legilor reparatorii, prin instituirea unei proceduri rapide, previzibile, cu reguli accesibile și termene clar definite pentru fiecare etapă).

67. Hotărârea-pilot în *Cauza Maria Atanasiu și alții împotriva României* identificase de altfel, ca unul din punctele slabe ale vechii proceduri, lipsa unor termene clare, constrângătoare pentru analiza dosarelor de către entitățile investite cu soluționarea cererilor, de natură să confere un caracter teoretic și iluzoriu obligației entității și să golească de conținut dreptul de acces la o instanță (paragrafele 225 și 226).

68. Fiind chemată să evalueze compatibilitatea cu Legea fundamentală a dispozițiilor Legii nr. 165/2013, Curtea Constituțională a arătat că această lege specială a fost adoptată ca urmare a asumării de către statul român a obligației decurgând din hotărârea-pilot, privind implementarea de proceduri simplificate și eficiente, întemeiate pe măsuri legislative și pe o practică judiciară și administrativă coerentă, care să acorde sistemului de despăgubiri previzibilitate sporită (Decizia nr. 269 din 7 mai 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 513 din 9 iulie 2014, paragraful 34).

69. Pe lângă eficientizarea procesului reparatoriu, Curtea Constituțională a apreciat că se asigură astfel și certitudinea finalizării lui, prin reglementarea legală expresă a posibilității persoanei care se consideră îndreptățită de a acționa împotriva refuzului nejustificat al entității de a răspunde la notificare, noua lege instituind, prin art. 35 alin. (2), ceea ce în vechiul cadru procesual era recunoscut doar pe calea Deciziei nr. XX/2007 (Decizia nr. 685 din 26 noiembrie 2014, publicată în Monitorul

Oficial al României, Partea I, nr. 92 din 4 februarie 2015, paragraful 20).

70. Înlăturând critica de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 35 alin. (2) din Legea nr. 165/2013, forul constituțional a relevat faptul că textul nu încalcă accesul liber la justiție, ci, dimpotrivă, permite persoanelor interesate să se adreseze instanței pentru a se pronunța asupra existenței și întinderii dreptului de proprietate și pentru a soluționa pe fond cererea lăsată în nelucrare de către entitatea investită de lege. Acest drept poate fi exercitat într-un interval de 6 luni, „care începe să curgă de la expirarea termenelor prevăzute de art. 33 și art. 34, termene pe care Legea nr. 165/2013 le acordă entităților investite pentru soluționarea cererilor” (Decizia nr. 818 din 24 noiembrie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 154 din 29 februarie 2016, paragraful 20).

71. Singura condiționare pe care art. 35 alin. (2) o impune accesului la justiție constă în împlinirea în prealabil a termenelor prevăzute de art. 33 și art. 34 din lege (Decizia nr. 165 din 26 martie 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 395 din 21 mai 2019, paragraful 24). Prin aceeași decizie, Curtea Constituțională a înlăturat critica referitoare la neconstituționalitatea aceluiași dispoziții, ca urmare a faptului că persoanele interesate nu cunosc momentul curgerii termenului de 6 luni, din cauza nerespectării de către entitățile investite de lege a obligației de informare cu privire la numărul cererilor rămase nesoluționate. S-a arătat că trimiterea făcută la art. 33 alin. (1) lit. a), b) și c) din Legea nr. 165/2013 implică atributul instanțelor judecătorești în a aprecia asupra situației de fapt, de la caz la caz, interpretând și determinând totodată dispozițiile legale aplicabile.

72. Întrucât statuarea asupra interpretării corecte și unitare de către instanțele de drept comun a dispozițiilor legale revine, conform art. 519 din Codul de procedură civilă, Înaltei Curți de Casație și Justiție, prin Decizia nr. 25/2018, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept a calificat termenele instituite de art. 33—35 din Legea nr. 165/2013 ca fiind termene legale, imperative sau prohibitive și absolute.

73. Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept a dezvoltat, prin Decizia nr. 25/2018, regulile de interpretare și de aplicare a acestor termene procedurale legale, arătând că „durata termenelor procedurale presupune stabilirea punctului de plecare a termenului (art. 184 din Codul de procedură civilă), precum și a punctului de împlinire (art. 182 din Codul de procedură civilă). Cât privește momentul de la care începe să curgă termenul procedural, art. 184 din Codul de procedură civilă dispune că termenele încep să curgă de la data comunicării actelor de procedură, dacă legea nu dispune altfel. Punctul de împlinire este acela în care termenul procedural își realizează efectul, în sensul că fie încetează posibilitatea de a mai exercita dreptul în vederea căruia termenul a fost acordat (termen imperativ), fie, dimpotrivă, se naște dreptul de a efectua anumite acte de procedură (termen prohibitiv)” — paragraful 71.

74. Instanța supremă a mai arătat că „necesitatea unor termene diferite de soluționare se datorează numărului diferit de cereri nesoluționate până la momentul actual de la nivelul diverselor entități investite de lege cu soluționarea acestora. Aceste termene sunt rezonabile, având în vedere că termenul de 36 de luni este aplicabil exclusiv în situații excepționale, și anume: Comisiei pentru aplicarea Legii nr. 10/2001 din cadrul municipiului București. De asemenea, acordarea de termene diferite se justifică și prin lipsa actelor doveditoare în multe dintre situațiile existente, ținând seama de faptul că se instituie în sarcina entităților investite de lege obligația de a comunica în scris persoanelor îndreptățite documentele necesare soluționării

cererilor. Termenele de 12, 24, respectiv 36 de luni încep să curgă de la data de 1 ianuarie 2014, deoarece este necesară o perioadă premergătoare efectuării procedurilor administrative necesare implementării noului cadru legislativ, alocării de resurse materiale și umane și pentru ca autoritățile locale și centrale să își îndeplinească obligațiile legale prevăzute în noua lege” (paragraful 63).

75. Prin Decizia nr. 113 din 3 martie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 391 din 23 mai 2016, Curtea Constituțională a subliniat că termenul de 6 luni prevăzut de art. 35 alin. (2) nu trebuie înțeles în sensul că numai după expirarea acestuia poate fi exercitată acțiunea împotriva actului entității administrative sau a refuzului nejustificat de emitere a acestuia, „ci acesta este intervalul de timp în care persoana îndreptățită are posibilitatea de a se adresa instanței, având semnificația unui termen procedural, de exercitare a dreptului de sesizare a instanței de judecată cu soluționarea acțiunii în realizarea dreptului” (paragraful 28).

76. Rezultă, astfel, că termenele prevăzute de art. 33 alin. (1) din Legea nr. 165/2013 sunt în mod evident la rândul lor termene procedurale, menite să marcheze debutul termenului de 6 luni (procedural, de decădere) consacrat prin art. 35 alin. (2), astfel încât momentul împlinirii termenelor instituite conform alin. (1) al art. 33 trebuie să fie unul neechivoc, public, să nu poată fi ignorat ori modificat nici de către entitatea investită de lege cu soluționarea cererilor, dar nici de către persoana interesată să acționeze în sensul dat de art. 35.

77. Indiferent dacă acest moment al curgerii termenului de 6 luni debutează la 1 ianuarie 2015, în cazul alin. (1) lit. a), la 1 ianuarie 2016, în ipoteza dată de lit. b), sau la 1 ianuarie 2017 — lit. c), legiuitorul l-a condiționat de existența unui criteriu obiectiv (numărul cererilor rămase nesoluționate la data intrării în vigoare a Legii nr. 165/2013), dar și de îndeplinirea obligației prevăzute în sarcina entităților investite cu soluționarea cererilor, vizând stabilirea și informarea publică asupra criteriului obiectiv.

78. Prezumția cunoașterii legii, rezultantă a principiului *nemo censetur ignorare legem*, nu se aplică și situațiilor de fapt, ci doar normelor aplicabile raporturilor juridice. Numărul cererilor nesoluționate la data intrării în vigoare a Legii nr. 165/2013 se înscrie în sfera situațiilor de fapt, el urmând a fi probat în condițiile legii, odată cu dovedirea înștiințării publice asupra acestei chestiuni de fapt.

79. Atunci când se opune unei persoane împlinirea unui termen procedural, trebuie probată îndeplinirea condițiilor legale necesare curgerii respectivului termen, adică aducerea la cunoștință a datei de la care începe să curgă respectivul termen.

80. În teza generală a art. 184 din Codul de procedură civilă, termenele curg de la momentul comunicării actului procedural.

81. În cazul particular al art. 35 alin. (2) din Legea nr. 165/2013 termenul de 6 luni este necesar să curgă de la momentul comunicării datelor relevante pentru cei interesați, în legătură cu numărul notificărilor de soluționat. Se poate opina că modalitatea efectivă de îndeplinire a obligației de comunicare decurge explicit din configurația textului art. 33 alin. (3) din lege, care reflectă acoperirea de către legiuitor a tuturor situațiilor vizând aducerea la cunoștință publică a criteriului obiectiv care indică termenul operabil. Norma ia astfel în considerare atât cazul persoanelor interesate aflate în raza teritorială a entității investite, care ar putea cunoaște numărul de cereri nesoluționate din simpla afișare a datelor la sediul entității, cât și pe cel al rezidenților din alte localități din țară sau din străinătate — ca în speță, care nu pot accesa aceste date decât în modalitatea centralizată și publicată pe internet de către Autoritatea Națională pentru Restituirea Proprietăților.

82. Sesizarea de față urmărește ca Înalta Curte de Casație și Justiție să clarifice, printr-o interpretare de principiu, dacă dispozițiile art. 33 alin. (3) din Legea nr. 165/2013 (care se referă la obligațiile impuse entităților investite de lege cu privire la centralizarea și asigurarea publicității privind numărul de cereri rămase nesoluționate) se interpretează în sensul că aceste obligații trebuie îndeplinite — în raport cu criteriul numărului acestor cereri — cel mai târziu la împlinirea termenelor prevăzute, după caz, de art. 33 alin. (1) lit. a), b) sau c) din lege, precum și care este modalitatea de raportare a prevederilor art. 35 alin. (2) din lege atunci când nu există dovada îndeplinirii acestei obligații de informare, până la împlinirea respectivului termen în cazurile reglementate de lit. a) și b).

83. În condițiile în care termenul incident, stabilit prin art. 33 alin. (1) lit. a), b) sau c), după caz, a avut pe durata curgerii lui efectul reflectat prin Decizia Curții Constituționale nr. 269 din 7 mai 2014 (anume că până la împlinirea sa, cel care s-a considerat îndreptățit nu a avut deschis dreptul material la acțiune), devine elocventă interpretarea art. 33 alin. (3) prin raportare la termenele reglementate prin alin. (1), în privința modului în care nu doar criteriul numărului de cereri, ci și informarea făcută asupra acestui criteriu generează efectele procedurale urmărite de legislație.

84. Revine Înaltei Curți de Casație și Justiție, în mecanismul interpretării unitare a legii, să stabilească principial dacă există — potrivit opțiunii legiuitorului, în raport cu natura acestor termene — o interpretare corelată între conținutul normei art. 33 alin. (3) din Legea nr. 165/2013 și cel al art. 33 alin. (1), anume dacă obligația de informare regăsită în alin. (3) trebuie îndeplinită până la împlinirea termenului incident (de 12 luni sau, după caz, de 24 de luni), astfel încât începutul curgerii termenului reglementat de art. 35 alin. (2) să se bucure de previzibilitate și accesibilitate, dar și de opozabilitate — atât în raport cu persoanele care se consideră îndreptățite la măsuri reparatorii, cât și cu instituțiile chemate să vegheze la respectarea legii.

85. În raport cu instituțiile statului se poate înțelege, spre exemplu, că accesibilitatea acestor date publice exclude necesitatea solicitării de către instanță a unor clarificări, pe parcursul procesului, în legătură cu numărul de cereri nesoluționate la data intrării în vigoare a Legii nr. 165/2013 sau cu îndeplinirea cerinței de publicitate.

86. Atât deciziile Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, pronunțate în legătură cu art. 35 alin. (2) din Legea nr. 165/2013, cât și cele ale Curții Constituționale au relevat faptul că termenele introduse au ca scop eficientizarea procedurilor administrative și, în final, respectarea drepturilor tuturor persoanelor interesate, reprezentând în același timp un scop legitim și existând un raport de proporționalitate rezonabil între scopul urmărit și mijloacele utilizate pentru atingerea acestuia.

87. Sancționând inacțiunea titularului dreptului care nu l-a exercitat în termenul legal [art. 2.545 alin. (2) din Codul civil], decăderea presupune un timp bine definit de curgere a respectivului termen, fiind exclusă ipoteza diluării momentului său de început ori stabilirea sa în funcție de voința ori de conduita exclusivă a vreunui actor din actorii normei juridice (persoane fizice sau juridice, autorități sau instituții publice).

88. Într-un asemenea caz revine Înaltei Curți de Casație și Justiție rolul de a pune la dispoziția instanțelor de drept comun interpretarea de principiu care să asigure ulterior, pentru fiecare caz în parte și în raport cu probatoriul administrat, instrumentul de evaluare legală a momentului de la care începe să curgă termenul de 6 luni, prin raportare la data la care obligația de

comunicare — care revenea entităților investite cu soluționarea cererilor — ar fi trebuit îndeplinită.

89. A doua problemă de drept supusă dezlegării de principiu și care este indisolubil legată de prima chestiune este aceea dacă dispozițiile art. 35 alin. (2) din Legea nr. 165/2013 se interpretează în sensul că termenul de 6 luni curge după împlinirea celor stabilite prin art. 33 alin. (1) lit. a) sau b), după caz, doar dacă îndeplinirea cumulativă a obligațiilor impuse conform art. 33 alin. (3) entităților investite de lege cu soluționarea cererilor s-a realizat până la împlinirea termenelor stabilite prin art. 33 alin. (1) lit. a) sau b).

90. Instanța de trimitere a precizat că această a doua întrebare nu mai cuprinde vreo referire la teza art. 33 alin. (1) lit. c), deoarece în acest context se poate considera că singurul termen de decădere, care prin interpretarea corelată a legii nu ar comporta în mod similar aceleași discuții, este cel reglementat prin aplicarea art. 33 alin. (1) lit. c) și a art. 35 alin. (2) din lege — dată fiind opțiunea legiuitorului pentru conturarea unui termen maxim în cadrul căruia se poate acționa împotriva refuzului de soluționare a cererilor de către entitățile investite.

91. Interpretarea cerută în mecanismul conferit prin art. 519 și următoarele din Codul de procedură civilă permite clarificarea chestiunii evocate în cauzele supuse judecății, anume dacă modalitatea de îndeplinire a obligațiilor procedurale instituite în sarcina entităților investite de lege se constituie în obstacole insurmontabile, de natură să transforme exercitarea dreptului de acces la justiție al persoanelor care se consideră îndreptățite într-un demers iluzoriu, pur teoretic, atunci când constată că li se opune un termen de decădere mai înainte de a fi știut de începerea curgerii lui ori că obligația de informare nu s-a realizat sau s-a îndeplinit chiar după împlinirea termenului de decădere, în raport strict cu criteriul obiectiv al numărului cererilor.

92. În acest context este de remarcat că prima evidență publică a datelor centralizate la Autoritatea Națională pentru Restituirea Proprietăților, care poate fi regăsită pe site-ul instituției, datează din 16 februarie 2016, moment care se plasează ulterior celui opus în primă instanță reclamantilor, în raport cu numărul de notificări nesoluționate (1 ianuarie 2016) și de la care ar fi început să curgă termenul procedural de 6 luni.

93. Față de aceste considerente, sesizarea de față are ca obiectiv clarificarea modului de interpretare a dispozițiilor art. 33 alin. (3) și alin. (1) din lege, sub aspectul corelării obligației de stabilire a numărului cererilor înregistrate și nesoluționate, de afișare a acestor date și de publicare a lor pe pagina de internet a Autorității Naționale pentru Restituirea Proprietăților [alin. (3)] și de termenele înăuntrul cărora entitățile investite de lege aveau obligația soluționării cererilor [alin. (1)].

94. Referitor la jurisprudența Curții de Apel Constanța, soluțiile pronunțate în cea mai mare parte dau eficiență termenului de decădere consacrat prin art. 35 alin. (2) din lege, fără o trimitere explicită la momentul de debut al acestui termen prin raportare la îndeplinirea obligațiilor decurgând din art. 33 alin. (3); se apreciază că numărul de notificări rămase nesoluționate constituie un element cu o oarecare notorietate, susceptibil a fi obținut de către cel interesat fie prin chestionarea entității investite, fie dedus din corespondența internă a compartimentelor autorității publice locale (depusă la dosar în cursul procesului).

VII. Jurisprudența instanțelor naționale în materie

95. La solicitarea Înaltei Curți de Casație și Justiție, instanțele naționale au comunicat hotărâri judecătorești relevante, precum și puncte de vedere teoretice ale magistraților, conturându-se două interpretări diferite ale textelor de lege în discuție.

96. Astfel, într-o opinie s-a apreciat că începerea curgerii termenelor stabilite de primul alineat al art. 33 din Legea

nr. 165/2013 nu este condiționată de completa și corecta îndeplinire a obligațiilor impuse prin alin. (3). Aceste prevederi legale stabilesc în sarcina entităților investite de lege obligația de a stabili numărul cererilor înregistrate și nesoluționate, de a afișa aceste date la sediul lor și de a le comunica Autorității Naționale pentru Restituirea Proprietăților, urmând ca datele transmise să fie centralizate și publicate pe pagina de internet a acesteia. Legiuitorul a stabilit durata termenelor de soluționare a notificărilor nerezolvate la data intrării în vigoare a Legii nr. 165/2013 în funcție de încărcătura existentă pe rolul fiecărei unități deținătoare, aceste informații având relevanță pentru clarificarea perioadei de timp pe care o mai au la dispoziție entitățile respective în vederea îndeplinirii obligației legale de rezolvare a cererilor formulate în temeiul legii speciale.

97. S-a arătat că neîndeplinirea obligațiilor prevăzute de alin. (3) al art. 33 în sarcina entității investite de lege nu afectează curgerea termenelor, deoarece persoana îndreptățită are la dispoziție un termen de 6 luni pentru a se adresa instanței de judecată, în cazul nerespectării termenelor prevăzute de art. 33 din Legea nr. 165/2013. Alin. (2) al art. 33 prevede în mod expres data de la care începe să curgă termenul, iar dispozițiile alin. (3) nu reprezintă o cauză de suspendare a termenului. În caz contrar, ar rămâne la latitudinea discreționară a entităților să soluționeze într-un termen previzibil cererile de despăgubire. S-a opinat, totodată, că obligațiile prevăzute la alin. (3) al art. 33 ar trebui îndeplinite tot în termenul prevăzut de alin. (1).

98. În condițiile nerespectării obligațiilor, s-a apreciat că entitățile investite nu pot invoca tardivitatea acțiunilor formulate în baza art. 35 alin. (2) din Legea nr. 165/2013 pe motiv că termenele de 12 și 24 de luni ar fi expirat, dacă nu au adus la cunoștință persoanelor îndreptățite prin mijloacele expres prevăzute de lege informațiile menționate de art. 33 alin. (3) din lege.

99. Cu toate acestea, entitatea investită de lege poate invoca tardivitatea chiar și în ipoteza în care nu și-a îndeplinit obligațiile prevăzute în alin. (3) al art. 33 din Legea nr. 165/2013, atunci când persoana îndreptățită a depășit termenul de 6 luni prevăzut de art. 35 alin. (2) din aceeași lege, prin raportare la termenul maxim instituit de art. 33 alin. (1) lit. c) și alin. (2) din Legea nr. 165/2013.

100. S-a mai argumentat că trebuie avut în vedere scopul Legii nr. 165/2013 — finalizarea procesului de restituire —, principiul celerității, precum și interpretarea dată de instanța supremă prin Decizia nr. 25/2018, în cuprinsul căreia completa și corecta îndeplinire a obligațiilor prevăzute de art. 33 alin. (3) nu este indicată drept limită pentru începerea curgerii termenelor prevăzute în alin. (1).

101. Într-o altă orientare, instanțele au apreciat că momentul de început al termenelor stabilite de dispozițiile legale în discuție trebuie să fie stabilit în funcție de respectarea sau nu de către entitatea investită cu soluționarea notificării a obligației prevăzute de art. 33 alin. (3) din Legea nr. 165/2013, respectiv de a stabili numărul cererilor înregistrate și nesoluționate, de a afișa aceste date la sediul lor și de a le comunica Autorității Naționale pentru Restituirea Proprietăților. S-a arătat că dispozițiile art. 33 alin. (3) sunt imperative, iar în ipoteza neîndeplinirii obligațiilor enumerate de text nu se poate stabili momentul de la care încep să curgă termenele prevăzute de art. 33 alin. (1) lit. a)—c) din Legea nr. 165/2013. Admiterea excepției de tardivitate în lipsa îndeplinirii de către entitatea notificată a obligațiilor prevăzute de art. 33 alin. (3) din lege ar echivala cu sancționarea notificatorului datorită culpei unității deținătoare de a nu-și fi îndeplinit obligațiile legale.

102. Ministerul Public — Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a comunicat că la nivelul Secției judiciare —

Serviciul judiciar civil nu se verifică, în prezent, practica judiciară în vederea promovării unui eventual recurs în interesul legii în problema de drept ce formează obiectul sesizării.

VIII. Hotărârile pronunțate de către Înalta Curte de Casație și Justiție în procedurile de unificare a practicii judiciare

103. Prin Decizia nr. IX din 20 martie 2006, Înalta Curte de Casație și Justiție — Secțiile Unite a statuat că „instanța căreia îi revine competența de a soluționa cererile formulate împotriva refuzului persoanei juridice notificate, deținătoare a imobilului, de a emite decizie sau dispoziție motivată de restituire în natură sau de acordare de despăgubiri potrivit Legii nr. 10/2001 este secția civilă a tribunalului în a cărui rază teritorială își are sediul persoana juridică respectivă”.

104. Prin Decizia nr. XX din 19 martie 2007 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Secțiile Unite s-a statuat, în aplicarea dispozițiilor art. 26 alin. (3) din Legea nr. 10/2001, că „instanța de judecată este competentă să soluționeze pe fond nu numai contestația formulată împotriva deciziei/dispoziției de respingere a cererilor prin care s-a solicitat restituirea în natură a imobilelor preluate abuziv, ci și acțiunea persoanei îndreptățite în cazul refuzului nejustificat al entității deținătoare de a răspunde la notificarea părții interesate”.

105. Prin Decizia nr. 5 din 16 martie 2015 pronunțată de Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 272 din 23 aprilie 2015, s-a stabilit: „În interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 26 alin. (3) din Legea nr. 10/2001 privind regimul juridic al unor imobile preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945—22 decembrie 1989, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în corelare cu art. 4, art. 33—35 din Legea nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România, cu modificările și completările ulterioare, este prematură cererea de chemare în judecată privind soluționarea pe fond a notificării nerezolvate de către entitatea deținătoare, cerere introdusă după intrarea în vigoare a Legii nr. 165/2013, dar anterior împlinirii termenelor din procedura prealabilă reglementate de acest act normativ. În interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 1.528 din Codul civil coroborate cu dispozițiile art. 33 alin. (1) din Legea nr. 165/2013, cu modificările și completările ulterioare, este prematură cererea persoanei îndreptățite adresată instanței ulterior intrării în vigoare a Legii nr. 165/2013, dar anterior împlinirii termenelor reglementate de art. 33 din acest act normativ de obligare a unității deținătoare să soluționeze notificarea la împlinirea termenelor respective.”

106. Prin Decizia nr. 25 din 16 aprilie 2018, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept a decis că „În interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. II din Legea nr. 368/2013 pentru modificarea și completarea Legii nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România, în cazul persoanelor îndreptățite la despăgubiri în temeiul Legii nr. 10/2001 privind regimul juridic al unor imobile preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945—22 decembrie 1989, republicată, cu modificările și completările ulterioare, care au optat pentru returnarea dosarelor înregistrate la secretariatul Comisiei Centrale pentru Stabilirea Despăgubirilor către entitățile investite cu soluționarea notificării, în vederea restituirii, în natură sau prin compensare cu alte bunuri, a imobilelor, în termen de 60 de zile de la intrarea în vigoare a legii, se aplică în mod corespunzător termenele prevăzute de art. 33 alin. (1) și art. 35 alin. (2) din Legea nr. 165/2013, cu modificările și completările ulterioare.

Termenele prevăzute de art. 33 alin. (1) din Legea nr. 165/2013, cu modificările și completările ulterioare, curg de la data înregistrării dosarelor returnate la entitățile investite cu soluționarea notificării. (...)”

IX. Jurisprudența Curții Constituționale

107. Din verificările efectuate rezultă că dispozițiile art. 35 din Legea nr. 165/2013 au făcut obiect al unui număr mare de sesizări soluționate de Curtea Constituțională, relevante pentru problema analizată fiind deciziile nr. 115 din 10 martie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 259 din 17 aprilie 2015; nr. 113 din 3 martie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 391 din 23 mai 2016; nr. 685 din 26 noiembrie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 92 din 4 februarie 2015; nr. 225 din 19 aprilie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 382 din 19 mai 2016.

108. În ceea ce privește art. 35 din Legea nr. 165/2013, prin menționatele decizii, Curtea Constituțională a statuat că textul de lege criticat conferă persoanelor interesate dreptul de a se adresa instanței pentru ca aceasta să se pronunțe asupra existenței și întinderii dreptului de proprietate și să soluționeze, de fapt, notificarea lăsată în nelucrare de entitatea investită de lege. Acest drept poate fi exercitat într-un interval de 6 luni, care începe să curgă de la expirarea termenelor prevăzute la art. 33, termene pe care Legea nr. 165/2013 le acordă entităților investite pentru soluționarea notificărilor.

109. Până la intrarea în vigoare a Legii nr. 165/2013, persoanele interesate se puteau adresa justiției pentru atacarea refuzului nejustificat doar în temeiul Deciziei XX/2007 prin care recunoscuse, în lipsa unei reglementări legale exprese, această posibilitate. Or, art. 35 alin. (2) nu face altceva decât să normativizeze această posibilitate consacrată doar pe cale jurisprudențială, stabilind un cadru procesual în care acest drept să fie exercitat, în contextul economico-financiar al statului român descris în expunerea de motive a Legii nr. 165/2013 și având în vedere și cele reținute de Curtea Europeană a Drepturilor Omului în Cauza *Maria Atanasiu împotriva României*.

110. De asemenea, Curtea Constituțională a reținut, în paragraful 28 din Decizia nr. 113/2016, că „termenul de 6 luni prevăzut de art. 35 alin. (2) din Legea nr. 165/2013 nu trebuie înțeles în sensul că numai după expirarea acestuia poate fi exercitată acțiunea împotriva actului entității administrative sau a refuzului nejustificat de emitere a acestuia, ci acesta este intervalul de timp în care persoana îndreptățită are posibilitatea de a se adresa instanței, având semnificația unui termen procedural, de exercitare a dreptului de sesizare a instanței de judecată cu soluționarea acțiunii în realizarea dreptului”.

X. Raportul asupra chestiunii de drept

111. Prin raportul întocmit în cauză, conform art. 520 alin. (8) din Codul de procedură civilă, judecătorul-raportor a constatat că nu sunt îndeplinite cumulativ condițiile de admisibilitate prevăzute de art. 519 din Codul de procedură civilă, în sensul că nu sunt îndeplinite condițiile referitoare la dificultatea și noutatea chestiunii de drept cu care a fost sesizată instanța supremă.

XI. Înalta Curte de Casație și Justiție

112. Examinând sesizarea în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile, raportul întocmit de judecătorul-raportor și chestiunea de drept ce se solicită a fi dezlegată, constată următoarele:

Asupra admisibilității sesizărilor

113. Sesizările formulate în prezenta cauză vizează trei probleme de drept, cu privire la care instanțele de trimitere au apreciat că sunt îndeplinite condițiile de sesizare a Înaltei Curți de Casație și Justiție.

114. Astfel, prima chestiune de drept privește interpretarea prevederilor art. 33 alin. (1) din Legea nr. 165/2013, în sensul de a se stabili dacă începerea curgerii termenelor stabilite prin primul alineat este condiționată de completa și corecta îndeplinire a obligațiilor impuse prin alin. (3) sau nu.

115. Se solicită, de asemenea, interpretarea dispozițiilor art. 33 alin. (3) din Legea nr. 165/2013, în sensul de a se stabili dacă toate obligațiile impuse prin această normă legală entităților investite de lege, vizând stabilirea și asigurarea publicității datelor referitoare la numărul cererilor înregistrate și nesoluționate, trebuie îndeplinite cel mai târziu la data împlinirii termenelor prevăzute de art. 33 alin. (1) lit. a)—c) din Legea nr. 165/2013.

116. În fine, a treia problemă de drept vizează interpretarea dispozițiilor art. 35 alin. (2) din Legea nr. 165/2013, în sensul de a se stabili dacă termenul de 6 luni curge după împlinirea termenelor stabilite prin art. 33 alin. (1) lit. a) sau b), după caz, dacă îndeplinirea cumulativă a obligațiilor impuse conform art. 33 alin. (3) din Legea nr. 165/2013 s-a realizat până la împlinirea termenelor stabilite prin art. 33 alin. (1) lit. a) sau b) din Legea nr. 165/2013.

117. Prealabil analizei în fond a problemei de drept supuse dezbaterii, Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept are a analiza dacă sunt îndeplinite cumulativ condițiile de admisibilitate în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile, față de prevederile art. 519 din Codul de procedură civilă.

118. Potrivit acestei dispoziții legale: „Dacă, în cursul judecății, un complet de judecată al Înaltei Curți de Casație și Justiție, al curții de apel sau al tribunalului, investit cu soluționarea cauzei în ultimă instanță, constatând că o chestiune de drept, de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei respective, este nouă și asupra acesteia Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat și nici nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare, va putea solicita Înaltei Curți de Casație și Justiție să pronunțe o hotărâre prin care să dea rezolvare de principiu chestiunilor de drept cu care a fost sesizată.”

119. Din cuprinsul normei enunțate anterior se desprind condițiile de admisibilitate pentru declanșarea procedurii de sesizare în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile, condiții care trebuie să fie întrunite în mod cumulativ. În doctrină ele au fost identificate după cum urmează: existența unei cauze aflate în curs de judecată; instanța care sesizează Înalta Curte de Casație și Justiție să judece cauza în ultimă instanță; cauza care face obiectul judecății să se afle în competența legală a unui complet de judecată al Înaltei Curți de Casație și Justiție, al curții de apel sau al tribunalului investit să soluționeze cauza; soluționarea pe fond a cauzei în curs de judecată să depindă de chestiunea de drept a cărei lămurire se cere; chestiunea de drept a cărei lămurire se cere să fie nouă; chestiunea de drept să nu fi făcut obiectul statuării Înaltei Curți de Casație și Justiție și nici obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare.

120. Procedând la analiza admisibilității sesizărilor, se constată că primele trei condiții sunt îndeplinite.

121. În acest sens se reține că atât Curtea de Apel București, cât și Curtea de Apel Constanța au fost legal investite cu soluționarea căii de atac a apelului declarat de reclamantii împotriva unor hotărâri judecătorești pronunțate de tribunal, în primă instanță, prin care au fost respinse, ca fiind tardive, cererile formulate de reclamantii având ca obiect soluționarea pe fond a unor notificări formulate în temeiul Legii nr. 10/2001, prin acordarea de măsuri reparatorii constând în restituirea în natură sau, după caz, prin echivalent cu privire la imobilele notificate.

122. Cauzele în care au fost formulate prezentele sesizări se află în curs de judecare, în apel, pe rolul secțiilor civile din cadrul Curții de Apel București și, respectiv, al Curții de Apel Constanța (instanțe de trimitere).

123. Potrivit încheierilor de sesizare din 18 iunie 2019 și, respectiv, 16 octombrie 2019, primele instanțe au calificat acțiunile în cadrul cărora au fost formulate întrebările prealabile ca fiind cereri întemeiate pe dispozițiile art. 33 alin. (1) și art. 35 alin. (2) din Legea nr. 165/2013, iar în apel reclamanții nu au criticat această împrejurare.

124. Fiind astfel clarificat temeiul de drept al acțiunii, devin incidente dispozițiile art. 35 alin. (4) din Legea nr. 165/2013, potrivit cărora hotărârea pronunțată de prima instanță este supusă numai apelului, precum și cele ale art. 483 alin. (2) teza finală din Codul de procedură civilă, care prevăd că nu sunt supuse recursului hotărârile date de instanțele de apel în cazurile în care legea prevede că hotărârile de primă instanță sunt supuse numai apelului.

125. În consecință, cauzele urmează a fi soluționate în ultimă instanță, deoarece în materia în care au fost declanșate aceste proceduri judiciare hotărârile ce urmează a se pronunța sunt supuse numai apelului, astfel încât hotărârile ce vor fi pronunțate în apel sunt definitive, în aplicarea art. 634 alin. (1) pct. 4 din Codul de procedură civilă.

126. Prin urmare, sunt îndeplinite condițiile referitoare la existența unor cauze aflate în curs de judecată, în competența legală a unui complet de judecată al curții de apel, investit să judece litigiul în ultimă instanță.

127. Se constată însă că nu este îndeplinită condiția noutății și nici aceea a dificultății chestiunilor de drept supuse dezlegării.

128. În jurisprudența sa, Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept a reținut în mod constant că obiectul sesizării l-ar putea constitui atât o chestiune de drept material, cât și una de drept procedural, dacă, prin consecințele pe care le produce, interpretarea și aplicarea normei de drept au aptitudinea să determine soluționarea pe fond a cauzei, rezolvarea raportului de drept dedus judecării (spre exemplu, Decizia nr. 1 din 18 noiembrie 2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 43 din 20 ianuarie 2014; Decizia nr. 2 din 17 februarie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 257 din 9 aprilie 2014; Decizia nr. 8 din 27 aprilie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 431 din 17 iunie 2015; Decizia nr. 9 din 4 aprilie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 400 din 26 mai 2016, etc.).

129. În cauză, sesizările pun în discuție chestiuni de drept constând în interpretarea și aplicarea unor dispoziții legale procedurale în legătură cu soluționarea fondului notificărilor de către instanța de judecată, în condițiile în care Legea nr. 165/2013 stabilește un termen de decădere în care poate fi formulată acțiunea prin care se solicită soluționarea pe fond a notificării.

130. Prin urmare, de lămurirea chestiunilor de drept vizând determinarea punctului de plecare a termenelor prevăzute de art. 33 alin. (1) lit. a)—c) din Legea nr. 165/2013, respectiv a termenului de 6 luni, prevăzut de art. 35 alin. (2) din aceeași lege, depinde soluționarea pe fond a cauzei, sesizarea fiind admisibilă sub acest aspect, deoarece, în funcție de modalitatea de rezolvare, se poate da o dezlegare fondului raporturilor juridice sau, dimpotrivă, judecării de fond i se poate opune excepția tardivității.

131. În corelație cu această condiție de admisibilitate, deși art. 519 din Codul de procedură civilă nu definește noțiunea de „chestiune de drept”, în doctrină s-a arătat că declanșarea mecanismului de preîntâmpinare a jurisprudenței neunitare

presupune existența unei probleme de drept reale, iar nu aparente, care să privească interpretarea diferită sau contradictorie a unui text de lege îndoielnic, imperfect (lacunar) sau neclar, fiind susceptibilă, în aceste condiții, să constituie izvorul unor interpretări divergente și, în consecință, al practicii neunitare.

132. Numai într-un atare context legal poate fi investită Înalta Curte de Casație și Justiție în vederea pronunțării hotărârii prealabile, în condițiile prevăzute de art. 519 din Codul de procedură civilă, fiind de subliniat faptul că simpla dilemă cu privire la sensul unei norme de drept nu poate constitui temei pentru inițierea mecanismului de unificare jurisprudențială, reprezentat de pronunțarea hotărârii prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept (în acest sens, Decizia Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept nr. 88 din 4 decembrie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 114 din 6 februarie 2018, paragrafele 36—42).

133. În consecință, chestiunea de drept supusă dezbaterei trebuie să fie una veritabilă, legată de posibilitatea de a interpreta diferit un text de lege, fie din cauză că acest text este incomplet, fie pentru că nu este corelat cu alte dispoziții legale, fie pentru că se pune problema că nu ar mai fi în vigoare.

134. Deși neprevăzută în mod explicit în dispozițiile art. 519—520 din Codul de procedură civilă, condiția dificultății chestiunii de drept decurge în mod direct din rațiunea mecanismului procedural reglementat prin aceste norme, spre a evita transformarea acestuia într-o cauză nejustificată de prelungire a procedurii judiciare și deturnarea sa de la scopul în realizarea căruia a fost conceput, acela al unificării practicii judiciare prin rezolvarea de către instanța supremă a unei chestiuni de drept de care depinde soluționarea pe fond a unei cauze.

135. În jurisprudența dezvoltată la nivelul instanței supreme în legătură cu pronunțarea unei hotărâri prealabile s-a statuat că în sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție cu procedura pronunțării unei hotărâri prealabile trebuie să fie identificată o problemă de drept care necesită cu pregnanță a fi lămurită, care să prezinte o dificultate suficient de mare, în măsură să reclame intervenția instanței supreme în scopul rezolvării de principiu a chestiunii de drept și al înlăturării oricărei incertitudini care ar putea plana asupra securității raporturilor juridice deduse judecării (Decizia nr. 24 din 29 iunie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 820 din 4 noiembrie 2015; Decizia nr. 6 din 30 ianuarie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 144 din 24 februarie 2017; Decizia nr. 10 din 4 aprilie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 393 din 23 mai 2016, etc.).

136. Așadar, atunci când întrebarea adresată instanței supreme face referire la un text de lege sau la conținutul unui act normativ în vigoare, chestiunea de drept, în contextul art. 519 din Codul de procedură civilă, trebuie să decurgă din interpretarea unei anumite dispoziții legale, iar nu din aplicarea acesteia în circumstanțele particulare ale speței, operațiune ce rămâne în atribuțiile instanței investite cu soluționarea cauzei.

137. Această constatare este valabilă și pentru situația în care întrebarea face referire la mai multe prevederi legale.

138. Metoda de interpretare constând în coroborarea unei norme juridice cu o altă normă, fie din același act normativ, fie dintr-un alt act normativ, conduce la stabilirea înțelesului normei prin raportare la acele dispoziții legale care pot servi acestui scop, dată fiind legătura cu norma supusă interpretării.

139. Dacă prin sesizarea formulată nu se urmărește însă stabilirea înțelesului sau a conținutului normei, ci, pornindu-se de la un anumit rezultat al interpretării sistematice a dispozițiilor

legale, se are în vedere doar aplicarea normei, cu scopul de a se identifica soluția ce trebuie adoptată în cauză, nu se poate vorbi despre o chestiune de drept care să necesite o dezlegare, în înțelesul art. 519 din Codul de procedură civilă.

140. O atare condiție lipsește în cazul prezentelor sesizări.

141. Astfel, în referire la prima întrebare prealabilă adresată, referitoare la determinarea momentului la care încep să curgă termenele stabilite prin art. 33 alin. (1) lit. a)—c) din Legea nr. 165/2013, respectiv dacă punctul de plecare a acestor termene este condiționat de îndeplinirea completă și corectă a obligațiilor impuse în sarcina entităților notificate prin art. 33 alin. (3) din Legea nr. 165/2013, încheierea de sesizare nu motivează în ce constă dificultatea de interpretare a normelor menționate.

142. Tot astfel, niciun raționament juridic al instanței de trimitere nu arată în ce ar consta caracterul lacunar al normelor analizate, care să necesite o dezlegare de principiu în scopul împiedicării apariției unei jurisprudențe neunitare în materie.

143. Prevederile art. 33 alin. (1) din Legea nr. 165/2013 stabilesc anumite termene imperative în care entitățile investite de lege au obligația de a soluționa cererile formulate potrivit Legii nr. 10/2001, înregistrate și nesoluționate până la data intrării în vigoare a Legii nr. 165/2013, termene calculate în funcție de numărul de cereri rămase nesoluționate la nivelul fiecărei entități.

144. În privința punctului de plecare a termenelor prevăzute de art. 33 alin. (1) lit. a)—c) din Legea nr. 165/2013, art. 33 alin. (2) stabilește că: „Termenele prevăzute la alin. (1) curg de la data de 1 ianuarie 2014.”

145. Art. 33 alin. (3) din această lege specială instituie în mod expres obligația entităților investite de lege de a afișa aceste date, referitoare la numărul de cereri rămase nesoluționate la nivelul fiecărei entități, la data intrării în vigoare a Legii nr. 165/2013, la sediul lor, și de a le comunica Autorității Naționale pentru Restituirea Proprietăților, care are, la rândul ei, obligația de a le centraliza și de a le publica pe pagina proprie de internet.

146. Trebuie remarcat că normele de drept supuse analizei sunt redactate cu suficientă claritate, nefiind semnalată existența unei dificultăți în corelarea acestora, obligația reglementată prin art. 33 alin. (1) din Legea nr. 165/2013, în favoarea notificatorilor, vizând soluționarea, în procedura administrativă, a cererilor rămase nesoluționate la data intrării în vigoare a acestei legi, care incumbă debitorului entitate notificată de a soluționa aceste cereri înăuntrul termenelor prevăzute în art. 33 alin. (1) lit. a)—c) din Legea nr. 165/2013, prin emiterea unei dispoziții motivate, fiind distinctă de obligația de a face reglementată prin art. 33 alin. (3) din Legea nr. 165/2013, care vizează publicarea numărului de notificări nesoluționate la data intrării în vigoare a Legii nr. 165/2013, așadar realizarea unor operațiuni prealabile, care reprezintă un mijloc prin care se asigură, în condiții de transparență și previzibilitate, realizarea primei obligații.

147. De asemenea, în privința aducerii la îndeplinire a obligației prevăzute de art. 33 alin. (3) din Legea nr. 165/2013, această normă nu lasă să se înțeleagă că anumite componente ale obiectului obligației ar trebui îndeplinite ulterior momentului stabilit de legiuitor ca dată-limită până la care această obligație trebuie executată, ci norma este de aplicare generală atât în ceea ce privește autoritățile cărora le incumbă această obligație, cât și în privința obiectului acesteia.

148. Se observă așadar că ceea ce urmărește, în realitate, titularul sesizării este ca Înalta Curte de Casație și Justiție să stabilească punctul de plecare a termenelor stabilite prin art. 33 alin. (1) din Legea nr. 165/2013, prin alegerea între două norme — art. 33 alin. (2) și art. 33 alin. (3) din Legea nr. 165/2013 —

care sunt redactate, fiecare în parte, cu suficientă claritate, astfel încât interpretarea acestora nu comportă o reală și serioasă dificultate.

149. Or, determinarea textului de lege aplicabil unui raport juridic concret este atributul propriu al judecătorului cauzei, acesta fiind cel care trebuie să facă raționamentul judiciar care să îl conducă la aplicarea prin relaționare a textului în care își află corespondent situația de fapt, astfel încât nu constituie o chestiune care să poată fi soluționată pe calea procedurii prealabile, ci impune aplicarea mecanismelor de interpretare a actelor normative, care trebuie să aibă ca premisă, în mod necesar, determinarea prealabilă a ipotezei juridice reglementate prin normele supuse interpretării.

150. În astfel de cazuri, soluția Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept a fost aceea de respingere a sesizării ca inadmisibilă (Decizia nr. 16 din 23 mai 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 779 din 5 octombrie 2016; Decizia nr. 24 din 29 iunie 2015; Decizia nr. 6 din 30 ianuarie 2017; Decizia nr. 10 din 4 aprilie 2016 etc.).

151. Totodată, această problemă de drept identificată în cuprinsul sesizării în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile nu prezintă nici caracter de noutate, condiție de admisibilitate distinctă de aceea a nestatuării anterioare de către Înalta Curte de Casație și Justiție în unul dintre cele două mecanisme de unificare a practicii judiciare.

152. Astfel, în privința acestei probleme de drept, Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept a făcut aprecieri în considerentele Deciziei nr. 25 din 16 aprilie 2018, care are ca obiect interpretarea dispozițiilor art. II din Legea nr. 368/2013 pentru modificarea și completarea Legii nr. 165/2013, cu referire la situația persoanelor îndreptățite la despăgubiri în temeiul Legii nr. 10/2001, care au optat pentru returnarea dosarelor înregistrate la Secretariatul Comisiei Centrale pentru Stabilirea Despăgubirilor către entitățile investite cu soluționarea notificării, în vederea restituirii, în natură sau prin compensare cu alte bunuri, a imobilelor ce formează obiectul notificării.

153. În privința acestor cereri, Înalta Curte de Casație și Justiție, prin decizia menționată, a statuat că termenele prevăzute de art. 33 alin. (1) și art. 35 alin. (2) din Legea nr. 165/2013 se aplică în mod corespunzător și în această situație.

154. Relevante sub acest aspect sunt considerentele inserate în cuprinsul sus-menționatei decizii la paragrafele 61, 63—66 și 79, potrivit cărora:

„61. Pentru urgentarea și finalizarea procesului de restituire în natură și prin echivalent, Legea nr. 165/2013 a instituit o serie de termene, atât în sarcina solicitanților, cât și în sarcina entităților investite de lege, după cum urmează:

— un termen de decădere de 90 de zile, modificat în 120 de zile prin Legea nr. 368/2013, în care persoanele care se consideră îndreptățite pot completa cu înscrisuri dosarele depuse la entitățile investite de lege. Termenul curge de la data la care persoanei i se comunică în scris documentele necesare soluționării cererii sale;

— 1 ianuarie 2014, termen până la care entitățile investite de lege au obligația de a stabili numărul cererilor înregistrate și nesoluționate, de a afișa aceste date la sediul lor și de a le comunica Autorității Naționale pentru Restituirea Proprietăților, urmând ca aceasta să le publice pe pagina proprie de internet;

— termene stricte în care entitățile investite de lege au obligația de a soluționa cererile formulate potrivit Legii nr. 10/2001, înregistrate și nesoluționate până la data intrării în

vigoare a Legii nr. 165/2013, și de a emite decizie de admitere sau de respingere a acestora, după cum urmează:

a) 12 luni, pentru entitățile investite de lege care mai au de soluționat un număr de până la 2.500 de cereri;

b) 24 de luni, pentru entitățile investite de lege care mai au de soluționat un număr cuprins între 2.500 și 5.000 de cereri;

c) 36 de luni, pentru entitățile investite de lege care mai au de soluționat un număr de peste 5.000 de cereri. Aceste termene încep să curgă de la data de 1 ianuarie 2014; (...)."

155. Totodată, s-a statuat că: „63. Necesitatea unor termene diferite de soluționare se datorează numărului diferit de cereri nesoluționate până la momentul actual de la nivelul diverselor entități investite de lege cu soluționarea acestora. Aceste termene sunt rezonabile, având în vedere că termenul de 36 de luni este aplicabil exclusiv în situații excepționale, și anume: Comisiei pentru aplicarea Legii nr. 10/2001 din cadrul municipiului București. De asemenea, acordarea de termene diferite se justifică și prin lipsa actelor doveditoare în multe dintre situațiile existente, ținând seama de faptul că se instituie în sarcina entităților investite de lege obligația de a comunica în scris persoanelor îndreptățite documentele necesare soluționării cererilor. Termenele de 12, 24, respectiv 36 de luni încep să curgă de la data de 1 ianuarie 2014, deoarece este necesară o perioadă premergătoare efectuării procedurilor administrative necesare implementării noului cadru legislativ, alocării de resurse materiale și umane și pentru ca autoritățile locale și centrale să își îndeplinească obligațiile legale prevăzute în noua lege.”, în paragraful 79 subliniindu-se că: „Dispozițiile art. 33 alin. (2) din Legea nr. 165/2013 sunt aplicabile numai pentru raporturile existente la data intrării în vigoare a legii și au ca situație premisă ca «cererile» (notificările în temeiul Legii nr. 10/2001) să se fi aflat înregistrate și să nu fi fost soluționate.”

156. De asemenea, instanța supremă a analizat remediile instituite prin legea specială pentru respectarea dezideratului eficienței și funcționalității mecanismului de restituire, respectiv pentru garantarea principiului liberului acces la instanță, statuând că:

„64. Prin lege, în spiritul asigurării celerității procedurii, dar și al respectării principiului liberului acces la justiție, se prevăd următoarele remedii în fața instanțelor judecătorești:

Decizia emisă de entitatea investită de lege poate fi atacată de persoana care se consideră îndreptățită la secția civilă a tribunalului în a cărui circumscripție se află sediul entității, în termen de 30 de zile de la data comunicării.

În cazul în care entitatea investită de lege nu emite decizia în termenele prevăzute la art. 33 și 34 din Legea nr. 165/2013, persoana care se consideră îndreptățită se poate adresa secției civile a tribunalului în a cărui circumscripție se află sediul entității, în termen de 6 luni de la expirarea termenelor respective.

65. Aceste prevederi exprese privind accesul liber la justiție al persoanelor îndreptățite, nemulțumite de pasivitatea entităților investite de lege cu privire la soluționarea cererilor în termenele prevăzute de noua lege, urmăresc evitarea blocajelor care pot interveni la nivel administrativ în ceea ce privește finalizarea procesului de restituire.

66. De asemenea, pentru garantarea aplicării eficiente a legii, se instituie un sistem specific de sancțiuni pentru neîndeplinirea obligațiilor care izvorăsc din aceasta, extinzându-se categoriile de persoane care pot fi sancționate contravențional, precum și sfera actelor definite ca fiind contravenții.”

157. Din expunerea astfel realizată rezultă cu evidentă că în contextul evaluării specifice procedurii întrebării prealabile au fost deja avute în vedere aspectele referitoare la determinarea momentului la care încep să curgă termenele stabilite prin

art. 33 alin. (1) din Legea nr. 165/2013, dar și cele care vizează epuizarea termenului prevăzut de art. 33 alin. (3) din legea specială.

158. Astfel, s-a răspuns, în concret, întrebării care vizează determinarea punctului de plecare a termenelor prevăzute de art. 33 alin. (1) lit. a)—c) din Legea nr. 165/2013, stabilindu-se că acesta este reprezentat de data de 1 ianuarie 2014, respectiv s-a statuat că această dată reprezintă punctul de împlinire a termenului în care obligația stabilită prin art. 33 alin. (3) din Legea nr. 165/2013 trebuie executată.

159. Totodată, prin considerentele acestei decizii, Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept a statuat că art. 33 alin. (1) și (2) și art. 33 alin. (3) din Legea nr. 165/2013 reglementează ipoteze juridice distincte, respectiv cea vizând obligația entităților notificate de a proceda la soluționarea notificărilor într-un anumit termen legal și cea vizând obligația prealabilă a acestora de a centraliza și a îndeplini formalitățile de publicitate referitoare la numărul cererilor care erau nesoluționate la data intrării în vigoare a Legii nr. 165/2013, în vederea determinării termenului pe care îl au la dispoziție pentru soluționarea notificărilor.

160. În consecință, astfel dezlegate aceste probleme de drept, înțelegerea sensului art. 33 alin. (1) lit. a)—c) și alin. (3) din Legea nr. 10/2001 nu mai are aptitudinea de a ridica dificultăți de interpretare, pentru a conduce la soluții diferite, și de a deschide calea mecanismului de unificare al pronunțării hotărârii prealabile.

161. Prin aceeași decizie, instanța supremă a statuat că: „dispozițiile art. 33 din Legea nr. 165/2013 instituie anumite termene procedurale de soluționare a cererilor de către entitățile investite de lege cu atribuții în procesul de restituire a imobilelor preluate în mod abuziv și înăuntrul cărora persoanele îndreptățite nu pot formula cereri în instanță (Decizia Curții Constituționale nr. 88 din 27 februarie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 281 din 16 aprilie 2014, paragraful 34)”, respectiv că „termenele instituite de dispozițiile art. 33—35 din Legea nr. 165/2013 sunt termene procedurale legale, imperative sau prohibitive și absolute” (paragrafele 68—69), fiind lămurite, totodată, și aspectele vizând regulile de calcul aplicabile acestor termene.

162. În acest sens, la paragraful 70 din decizia menționată se stipulează că „regulile de calcul al termenelor procedurale sunt prevăzute de art. 181 din Codul de procedură civilă, care constituie dreptul comun în materie, astfel încât, ori de câte ori legea nu prevede expres o altă regulă specială pentru calculul unui anumit termen, se vor aplica regulile generale instituite de acest text legal”, iar la paragraful 71 se arată că „durata termenelor procedurale presupune stabilirea punctului de plecare a termenului (art. 184 din Codul de procedură civilă), precum și a punctului de împlinire (art. 182 din Codul de procedură civilă). Cât privește momentul de la care începe să curgă termenul procedural, art. 184 din Codul de procedură civilă dispune că termenele încep să curgă de la data comunicării actelor de procedură, dacă legea nu dispune altfel. Punctul de împlinire este acela în care termenul procedural își realizează efectul, în sensul că fie încetează posibilitatea de a mai exercita dreptul în vederea căruia termenul a fost acordat (termen imperativ), fie, dimpotrivă, se naște dreptul de a efectua anumite acte de procedură (termen prohibitiv)”.

163. Totodată, la paragraful 85 din Decizia nr. 25/2018 s-a reținut că „pentru dosarele returnate (transmise) de Secretariatul Comisiei Centrale pentru Stabilirea Despăgubirilor (și constituite în baza Legii nr. 10/2001) către entitățile investite, prin Legea nr. 368/2013 nu s-a mai prevăzut momentul de la care curg termenele prevăzute de art. 33 alin. (1) din Legea nr. 165/2013, astfel că sunt incidente dispozițiile din Codul de procedură civilă”.

164. Astfel, din redactarea art. 184 din Codul de procedură civilă rezultă că, ori de câte ori legea prevede o regulă specială pentru determinarea punctului de plecare a unui termen procedural, această regulă este cea aplicabilă, iar nu dreptul comun, potrivit principiului *specialia generalibus derogant*.

165. Ca urmare, în virtutea principiului *specialia generalibus derogant*, concursul dintre legea specială și legea generală se rezolvă în favoarea legii speciale, chiar dacă acest fapt nu este prevăzut expres în legea specială.

166. Fiind vorba despre aceeași problemă de drept care a fost rezolvată anterior printr-o hotărâre a Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept — anume dacă în prezența unei norme legale speciale, care stabilește punctul de plecare a unui termen procedural, este aplicabilă deopotrivă și regula de drept comun, instituită prin prevederile art. 184 din Codul de procedură civilă, care face trimitere la data comunicării actului de procedură —, este evident că sesizarea dedusă în prezent spre soluționare este exclusă să se refere la o chestiune reală, dificilă, care să necesite o nouă intervenție a instanței supreme în scopul rezolvării sale de principiu.

167. În consecință, de vreme ce art. 33 alin. (2) din Legea nr. 165/2013 stabilește că termenele prevăzute la alin. (1) lit. a)—c) curg de la 1 ianuarie 2014, iar prevederile art. 33 alin. (3) din Legea nr. 165/2013 nu au ca obiect de reglementare termenul în care entitățile investite au obligația de a soluționa notificările aflate pe rolul acestora, ci un alt termen legal, aplicabil unei obligații distincte, care are menirea de a asigura centralizarea cererilor de restituire și publicarea datelor astfel centralizate — operațiune necesară implementării noului cadru legislativ —, interpretarea care se impune a fi dată acestor norme, în ceea ce privește momentul la care instanța trebuie să se raporteze în determinarea punctului de plecare a termenelor prevăzute de art. 33 alin. (1) lit. a)—c) din Legea nr. 165/2013, nu poate avea drept rezultat nesocotirea dezlegării anterioare, în sensul că acesta este reprezentat de data ante-menționată — 1 ianuarie 2014.

168. În aceste circumstanțe, opinia instanței de trimitere, potrivit căreia atitudinea culpabilă a autorităților prevăzute de art. 33 alin. (3) din Legea nr. 165/2013 de a nu îndeplini, anterior datei de 1 ianuarie 2014, obligația de a centraliza și publica numărul notificărilor nesoluționate ar impune stabilirea unui alt moment de început al termenelor prevăzute de art. 33 alin. (1) din Legea nr. 165/2013, denotă neobservarea de către titularul sesizării a statuărilor instanței supreme, potrivit cărora art. 33 alin. (1) și (2) și, respectiv, art. 33 alin. (3) din Legea nr. 165/2013 reglementează obligații diferite, a căror succesiune este impusă de interpretarea logică a acestor norme legale.

169. Se impune a fi subliniat că termenele prevăzute de art. 33 alin. (1) lit. a)—c) din Legea nr. 165/2013 au fost stabilite în favoarea entităților notificate, iar interpretarea acestor norme nu poate face abstracție de rațiunea pentru care această lege specială a fost concepută — aceea de a crea un mecanism care să confere eficiență procesului reparatoriu al măsurilor abuzive de preluare a unor imobile în timpul regimului comunist.

170. În acest sens, prin Decizia nr. 5/2015, Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept a statuat: „Referitor la împrejurarea că termenele reglementate de art. 33 alin. (1) din Legea nr. 165/2013, cu modificările și completările ulterioare, au fost instituite la un interval de timp considerabil după împlinirea termenului inițial, prevăzut de art. 25 din Legea nr. 10/2001, republicată, cu modificările și completările ulterioare, trebuie reținut contextul adoptării acestui recent act normativ, determinat de pronunțarea de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului a Hotărârii-pilot din 12 octombrie 2010 în Cauza *Maria Atanasiu*

și alții împotriva României și de necesitatea implementării unor măsuri de natură să urgenteze soluționarea cererilor vizând măsurile reparatorii pentru imobilele preluate abuziv de către stat. (...) Tocmai pentru celeritatea procedurii au fost reglementate termene care să impună unităților notificate soluționarea sesizărilor, astfel încât pretențiile să fie rezolvate în această fază prealabilă, fără să mai fie necesară, pe cât posibil, declanșarea procedurii judiciare.”

171. Tot astfel, în considerentele Deciziei nr. 25/2018 s-a reținut: „58. Reglementarea Legii nr. 165/2013 a fost determinată de pronunțarea de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului, la 12 octombrie 2010, a Hotărârii-pilot în Cauza *Maria Atanasiu și alții împotriva României*, această lege reprezentând soluția legislativă de îmbunătățire a mecanismului de acordare a despăgubirilor în materia retrocedărilor, în considerarea observațiilor și recomandărilor Curții de la Strasbourg cu privire la ineficacitatea mecanismului intern de despăgubiri existent la acel moment, de natură a crea o problemă sistemică, recurentă și de amploare.

59. Măsurile recomandate în acest sens au fost: amendarea mecanismului de restituire prin intermediul unei reforme legislative care să creeze reguli clare, accesibile, simplificate și previzibile, dublate de o practică judiciară și administrativă coerentă, stabilirea unor termene constrângătoare și realiste și sancțiuni pentru fiecare etapă administrativă.

60. Curtea de la Strasbourg a analizat Legea nr. 165/2013, în Cauza *Preda și alții împotriva României*, din perspectiva termenelor și a posibilității unui control jurisdicțional, și a reținut, la acel moment, că nu se poate concluziona că mecanismul creat este ineficace.”

172. Ținând seama de aceste circumstanțe, omisiunea autorităților prevăzute de art. 33 alin. (3) din Legea nr. 165/2013 de a centraliza și publica numărul notificărilor nesoluționate la data intrării în vigoare a Legii nr. 165/2013 nu poate să conducă la prorogarea *sine die* a termenelor prevăzute de legiuitor exclusiv în favoarea entităților notificate, dat fiind că, în acest interval de timp, persoanele interesate se află, potrivit celor statuate prin Decizia nr. 5/2015, în imposibilitatea de a reclama pasivitatea acestor autorități cu privire la soluționarea cererilor lor.

173. O atare concluzie impusă de statuările anterior redate ale instanței supreme, obligatorii potrivit dispozițiilor art. 521 alin. (3) din Codul de procedură civilă, confirmă aprecierea potrivit căreia nu sunt create premisele apariției unei practici neunitare, care să poată fi preîntâmpinată pe calea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unei chestiuni de drept, opiniile jurisprudențiale izolate ale unor colective de judecători și ale instanțelor de trimitere, care, de altminteri, nu sunt concretizate în cuprinsul unor hotărâri judecătorești, neputând să constituie temei declanșator al mecanismului procedurii reglementate de art. 519 din Codul de procedură civilă.

174. În referire la cea de-a doua problemă de drept ce face obiect al sesizării conexe, referitoare la interpretarea dispozițiilor art. 33 alin. (3) din Legea nr. 165/2013, în sensul de a se stabili dacă toate obligațiile impuse prin această normă legală entităților investite de lege, vizând stabilirea și asigurarea publicității datelor referitoare la numărul cererilor înregistrate și nesoluționate, trebuie îndeplinite cel mai târziu la data împlinirii termenelor prevăzute de art. 33 alin. (1) lit. a)—c) din Legea nr. 165/2013.

175. În conformitate cu dispozițiile art. 520 alin. (1) din Codul de procedură civilă, sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție se face de către completul de judecată, după dezbateri contradictorii, dacă sunt îndeplinite condițiile prevăzute la art. 519, prin încheiere care nu este supusă niciunei căi de atac.

176. Dacă prin încheiere se dispune sesizarea, aceasta va cuprinde motivele care susțin admisibilitatea sesizării, potrivit dispozițiilor art. 519 din Codul de procedură civilă, punctul de vedere al completului de judecată și al părților.

177. Înțelesul noțiunii de „motivare” a actului de sesizare a Înaltei Curți de Casație și Justiție, în vederea pronunțării hotărârii prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, presupune ca din cuprinsul motivării încheierii de sesizare să rezulte îndeplinirea tuturor condițiilor prevăzute de art. 519 din Codul de procedură civilă și, de aici, și necesitatea declanșării acestui mecanism de unificare a jurisprudenței.

178. Ca atare, încheierea de sesizare a Înaltei Curți de Casație și Justiție trebuie să cuprindă o argumentare temeinică asupra admisibilității sesizării, nu numai sub aspectul condițiilor de procedură, cât, mai ales, asupra circumstanțierii condiției privind ivirea unei chestiuni de drept noi, de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei. Instanța de trimitere trebuie să motiveze admisibilitatea sesizării din perspectiva caracterului veritabil al problemei de drept.

179. Cu referire la chestiunea de drept pendinte, se constată că întrebarea instanței de trimitere urmărește a determina dacă obligațiile stabilite în sarcina autorităților prin art. 33 alin. (3) din Legea nr. 165/2013 trebuie îndeplinite cel mai târziu la împlinirea termenelor prevăzute de art. 33 alin. (1) lit. a)—c) din lege.

180. Titularul sesizării a opinat că este relevant pentru soluționarea cauzei să se stabilească dacă există, potrivit opțiunii legiuitorului, în raport cu natura acestor termene, „o interpretare corelată între conținutul art. 33 alin. (3) și cel al art. 33 alin. (1) din Legea nr. 165/2013”, respectiv dacă obligația de informare regăsită în alin. (3) trebuie îndeplinită până la împlinirea termenului incident (de 12 luni sau, după caz, de 24 de luni).

181. În Decizia nr. 52 din 3 iulie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 764 din 26 septembrie 2017, Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept a reținut că, în raportul întocmit pentru darea unui aviz solicitat Curții de Casație franceze, în cadrul procedurii instituite prin art. 1.031-1 din Codul de procedură civilă francez, procedură preluată și în Codul de procedură civilă român în art. 519—521 (raport publicat în Buletinul informativ al Curții de Casație franceze nr. 777 din 1 martie 2013), s-a arătat, cu privire la faptul că problema de drept trebuie să prezinte o dificultate serioasă, că „o problemă poate să fie nouă și totuși să nu reclame intervenția curții supreme, care nu trebuie să fie considerată un serviciu public de consultanță juridică”, precum și că „dificultatea «serioasă» a problemei de drept... nu îl scutește pe judecătorul fondului de obligația sa de a judeca”. (paragraful 26)

182. În cazul analizat se constată, pe de o parte, că instanța de trimitere nu a evidențiat nicio dificultate serioasă în procesul de interpretare și aplicare a dispoziției legale ce face obiectul acestei întrebări prealabile, iar, pe de altă parte, că această dispoziție legală este redactată într-un mod clar, lipsit de echivoc, fără potențial de a genera interpretări diferite, care să necesite pronunțarea unei hotărâri prealabile în scopul prevenirii apariției unei practici judiciare neunitare.

183. Operațiunea de interpretare și aplicare a unor texte de lege la anumite circumstanțe, ce caracterizează fiecare litigiu, nu poate fi transferată completului constituit pentru pronunțarea unei hotărâri prealabile, ci revine instanței de judecată investite cu soluționarea cauzei, după cum nu semnifică interpretare juridică a stabili dacă textul de lege supus interpretării este aplicabil unui raport juridic.

184. Prin urmare, rămâne atributul exclusiv al instanței de trimitere să soluționeze cauza cu judecata căreia a fost investită,

aplicând în acest scop metodele de interpretare a normelor juridice recunoscute în dreptul intern.

185. De asemenea, așa cum s-a arătat deja în analiza acestei condiții de admisibilitate referitoare la prima întrebare, considerentele Deciziei nr. 25/2018 conțin suficiente elemente care conduc la lămurirea acestei chestiuni litigioase, câtă vreme s-a statuat că data de 1 ianuarie 2014 reprezintă termenul „până la care entitățile investite de lege au obligația de a stabili numărul cererilor înregistrate și nesoluționate, de a afișa aceste date la sediul lor și de a le comunica Autorității Naționale pentru Restituirea Proprietăților, urmând ca aceasta să le publice pe pagina proprie de internet”.

186. În consecință, chiar în ipoteza în care o atare problemă de drept supusă analizei prin încheierea de sesizare ar fi putut fi considerată dificilă ori controversată, ea și-a pierdut o atare caracteristică, prin chiar faptul rezolvării sale prin pronunțarea Deciziei nr. 25/2018.

187. Mai trebuie subliniat că mecanismul unificator al hotărârii prealabile nu poate fi utilizat pentru îmbunătățirea legislației ori pentru „adaptarea” soluției legislative.

188. În consecință, opțiunea legiuitorului de a lăsa în sarcina instanțelor civile determinarea termenului incident pentru soluționarea, în procedura administrativă, a notificărilor, în urma administrării unor mijloace de dovadă specifice, nu poate constitui o problemă de natură să reclame intervenția instanței supreme.

189. În aceste circumstanțe, aspectele sesizate conduc spre concluzia că cea de-a doua întrebare adresată Înaltei Curți de Casație și Justiție vizează doar realizarea unui raționament judiciar, care este atributul instanței investite cu judecarea litigiului, împrejurare care reprezintă cea mai importantă componentă a activității de judecată și a cărei delegare nu este permisă prin intermediul mecanismului hotărârii prealabile.

190. În consecință, în ceea ce privește întrebarea referitoare la interpretarea dispozițiilor art. 33 alin. (3) din Legea nr. 165/2013, în sensul de a se stabili dacă toate obligațiile impuse prin această normă legală entităților investite de lege, vizând stabilirea și asigurarea publicității datelor referitoare la numărul cererilor înregistrate și nesoluționate, trebuie îndeplinite cel mai târziu la data împlinirii termenelor prevăzute de art. 33 alin. (1) din Legea nr. 165/2013, nu este îndeplinită condiția de admisibilitate a sesizării referitoare la ivirea unei veritabile chestiuni de drept.

191. În referire la cea de-a treia problemă de drept, care vizează interpretarea dispozițiilor art. 35 alin. (2) din Legea nr. 165/2013 în sensul de a se stabili dacă termenul de 6 luni curge după împlinirea termenelor stabilite prin art. 33 alin. (1) lit. a) sau b), după caz, dacă îndeplinirea cumulativă a obligațiilor impuse conform art. 33 alin. (3) din Legea nr. 165/2013 s-a realizat până la împlinirea termenelor stabilite prin art. 33 alin. (1) lit. a) sau b) din Legea nr. 165/2013, sunt de reținut următoarele:

192. O primă observație ce se impune a fi menționată vizează faptul că această întrebare prealabilă nu se raportează la modul în care se calculează termenul prevăzut de art. 35 alin. (2) din Legea nr. 165/2013 raportat la momentul împlinirii tuturor termenelor prevăzute de art. 33 alin. (1) lit. a)—c), ci doar a termenelor de 12 luni și, respectiv, 24 de luni, prevăzute de art. 33 alin. (1) lit. a)—b) din Legea nr. 165/2013, în opinia instanței de trimitere termenul de 36 de luni, prevăzut de art. 33 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 165/2013, care curge de la data de 1 ianuarie 2014, fiind termenul maxim și previzibil la care titularii acțiunilor întemeiate pe art. 35 alin. (2) au obligația de a se raporta în calculul termenului de 6 luni.

193. În acest sens, instanța de trimitere a apreciat că este edificator paragraful 63 din Decizia nr. 25/2018, redat anterior,

prin care s-a statuat că „termenul de 36 de luni este aplicabil exclusiv în situații excepționale, și anume: Comisiei pentru aplicarea Legii nr. 10/2001 din cadrul municipiului București”.

194. În privința punctului de plecare a termenului prevăzut de art. 35 alin. (2) din Legea nr. 165/2013, prin Decizia nr. 5/2015 s-a statuat: „Legiuitorul a reglementat expres, prin dispozițiile art. 35 alin. (3) din Legea nr. 165/2013, cu modificările și completările ulterioare, pentru situația în care entitatea investită de lege nu emite decizia în termenele prevăzute la art. 33 și art. 34 din aceeași lege, posibilitatea persoanei care se consideră îndreptățită de a se adresa instanței judecătorești în termen de 6 luni de la expirarea termenelor prevăzute de lege pentru soluționarea cererilor.”

195. De asemenea dezlegarea acestei chestiuni de drept rezultă cu evidență din analiza statuărilor anterioare ale Înaltei Curți de Casație și Justiție, redată în analiza aceleiași cerințe de admisibilitate, care vizează primele două probleme de drept ce constituie obiect al sesizărilor conexe.

196. Astfel, prevederile art. 35 alin. (2) din Legea nr. 165/2013 conferă persoanelor interesate dreptul de a se adresa instanței pentru ca aceasta să se pronunțe asupra existenței și întinderii dreptului de proprietate și să soluționeze notificarea lăsată în nelucrare de entitatea investită de lege.

197. Acest drept poate fi exercitat într-un interval de 6 luni, care începe să curgă de la expirarea termenelor prevăzute la art. 33 alin. (1), termene pe care Legea nr. 165/2013 le acordă entităților investite cu soluționarea notificărilor, astfel că punctul de plecare a acestui termen este reprezentat de momentul epuizării termenelor de 12, 24 sau 36 de luni, calculate potrivit art. 33 alin. (2) din Legea nr. 165/2013, astfel cum s-a statuat prin Decizia nr. 25/2018.

198. În consecință, conținutul normativ al acestor texte de lege este, în prezent, suficient de precis și clar, iar operațiunea de identificare, interpretare și aplicare a unor texte de lege la anumite circumstanțe, ce caracterizează fiecare litigiu, nu poate fi transferată completului constituit pentru pronunțarea unei hotărâri prelabile, ci revine instanței de judecată investite cu soluționarea cauzei.

199. Astfel, în procedura pronunțării unei hotărâri prelabile, Înalta Curte de Casație și Justiție nu se substituie atributului fundamental al instanțelor, de interpretare și aplicare a legii, ci se limitează la a facilita judecătorului eliminarea ambiguităților ori dificultăților unui text normativ.

200. Totodată, se impune a fi subliniat că metodele de interpretare a actelor normative sunt consacrate în doctrină și jurisprudență (cu titlu de exemplu: interpretarea sistematică, interpretarea gramaticală, interpretarea teleologică etc.), iar prin dispozițiile art. 11 alin. (2) și art. 20 din Constituția României sunt reglementate modalitățile de interpretare și aplicare a normelor interne în cazurile în care acestea se află în concurs cu norme aparținente unor acte normative internaționale la care România este parte.

201. În același sens, prin Decizia nr. 33 din 9 iunie 2008, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Secțiunile Unite, s-a reținut că: „Art. 6 din Convenție garantează fiecărei persoane «dreptul la un tribunal», adică dreptul ca o instanță judiciară să soluționeze orice contestație privitoare la drepturile și obligațiile sale civile (cauzele *Ad't Mouhoub contra Franței*, *Waite at Kenedy contra Germaniei*, *Prince Hans-Adam II de Lichtenstein contra Germaniei*).

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a admis că acest drept nu este absolut, că este compatibil cu limitări implicite și că statele dispun în această materie de o anumită marjă de apreciere.

Totodată, a arătat că această problemă trebuie examinată într-un context mai larg, și anume acela al obstacolelor sau impedimentelor de drept ori de fapt care ar fi de natură să altereze dreptul la un tribunal chiar în substanța sa.”

202. Printr-o jurisprudență unificată prin Decizia nr. XX/2007 s-a recunoscut competența instanțelor de judecată de a soluționa pe fond nu numai contestația formulată împotriva deciziei/dispoziției de respingere a cererilor prin care s-a solicitat restituirea în natură a imobilelor preluate abuziv, ci și notificarea persoanei pretins îndreptățite, în cazul refuzului nejustificat al entității deținătoare de a răspunde la notificarea părții interesate.

203. În consecință, întrucât persoana îndreptățită are posibilitatea de a supune controlului judecătoresc toate deciziile care se iau în cadrul procedurii Legii nr. 10/2001, inclusiv refuzul persoanei juridice de a emite decizia de soluționare a notificării, este evident că are pe deplin asigurat accesul la justiție, iar faptul că această cale specială este sau nu una efectivă poate fi constatat printr-o analiză în concret a fiecărei cauze.

204. Așadar, în acord cu această statuare, compatibilitatea unor dispoziții legale interne cum sunt cele înscrise în art. 35 alin. (2) din Legea nr. 165/2013 și art. 33 alin. (1) și (3) din aceeași lege cu dispozițiile Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale se impune a fi verificată și stabilită, în concret, pe baza evaluării nemijlocite, directe, de către instanțele investite cu soluționarea fondului cauzei, în raport cu circumstanțele de fapt ale fiecărei pricini.

205. Trebuie subliniat totodată că îndeplinirea obligației prevăzute de art. 33 alin. (3) din Legea nr. 165/2013 nu este subsumată exclusiv ipotezei ce vizează publicarea numărului notificărilor nesoluționate pe pagina de internet a Autorității Naționale pentru Restituirea Proprietăților — invocată de titularul sesizării conexe, ci include, deopotrivă, și situația în care aceste date sunt afișate/comunicate/date publicității de către entitățile notificate — aspect în privința căruia titulara sesizării cu acest obiect nu a expus niciun raționament.

206. În contextul particular al acestei întrebări prelabile și al pronunțării deciziilor nr. 5/2015, nr. 25/2018 și nr. 33/2008, al căror caracter obligatoriu nu poate fi nesocotit, situația relevată în cuprinsul încheierii de sesizare — în sensul că este necesară o interpretare corelată a art. 35 alin. (2) și art. 33 alin. (1) și (3) din Legea nr. 165/2013 — în considerarea unui obstacol de fapt, care ar afecta nejustificat dreptul de acces la instanță al titularilor notificărilor nesoluționate în procedura administrativă, cum este cazul neîndeplinirii de către entitățile notificate a obligației prevăzute de art. 33 alin. (3) din Legea nr. 165/2013 — are caracteristicile unei probleme curente cu care se confruntă instanțele judecătorești, fiind atribuția instanțelor investite cu soluționarea cauzei să determine dispozițiile legale aplicabile în raport cu starea de fapt stabilită, inclusiv a celor care reglementează remediile procedurale aplicabile în ipoteza în care este incident un termen de decădere care afectează un drept procedural, iar neexercitarea dreptului înăuntrul acestui termen nu este consecința culpei titularului cererii de chemare în judecată.

207. Împrejurarea că, în urma unei astfel de analize, instanța investită ar putea concluziona, raportându-se la situația de fapt a cauzei, că admiterea excepției tardivității acțiunii întemeiate pe art. 35 alin. (2) din Legea nr. 165/2013, invocată de autoritatea care nu a îndeplinit culpabil obligația prevăzută de art. 33 alin. (3) din Legea nr. 165/2013, ar reprezenta o încălcare nejustificată și disproportionată a dreptului de acces la instanță al titularilor acestei acțiuni civile, garantat de art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, nu justifică intervenția instanței supreme, operațiunea de interpretare și de aplicare a unor dispoziții legale sau

convenționale la diferite circumstanțe factuale specifice care caracterizează fiecare litigiu, inclusiv în cazul conflictului între normele interne și cele convenționale, neputând fi atribuită Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept.

208. În acest sens, în *Cauza Dumitru Popescu împotriva României*, prin Hotărârea din 26 aprilie 2007, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a reținut că prevederile Convenției fac parte integrantă din ordinea juridică internă a statelor semnatare. Acest aspect implică, pentru judecătorul național, obligația de a asigura efectul deplin al normelor acesteia, asigurându-le preeminența față de orice altă prevedere contrară din legislația națională, fără să fie nevoie să aștepte abrogarea acesteia de către legiuitor. Curtea a constatat că un sistem bazat pe supremația Convenției și a jurisprudenței aferente acesteia asupra dreptului intern permite instanțelor naționale să înlăture — din oficiu sau la cererea părților — prevederile pe care le consideră incompatibile cu Convenția și protocoalele sale adiționale (paragrafele 103 și 104).

209. De asemenea, prin Decizia nr. 1.344 din 9 decembrie 2008 a Curții Constituționale, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 866 din 22 decembrie 2008, s-a reținut că „instanțelor judecătorești le revine sarcina de aplicare directă a legislației comunitare atunci când legislația națională este în contradicție cu aceasta”, acest raționament fiind aplicabil *mutatis mutandis* și în materia drepturilor fundamentale ale omului, în considerarea dispozițiilor art. 20 alin. (2) din Constituția României.

210. În consecință, rezultatul preconizat prin sesizarea de față nu poate fi atins în cadrul procedurii vizând dezlegarea unei chestiuni de drept, deoarece, în mod evident, confruntarea normelor interne reprezentate de art. 33 alin. (1) lit. a) și b) și alin. (3) și, respectiv, art. 35 alin. (2) din Legea nr. 165/2013 cu art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale nu are ca scop stabilirea înțelesului sau

a conținutului normelor a căror interpretare se solicită prin prezenta sesizare conexată, ci doar stabilirea modului de aplicare a acestora în cauză.

211. În considerarea argumentelor expuse, se constată că mecanismul de unificare a practicii judiciare reglementat de dispozițiile art. 519 din Codul de procedură civilă nu poate fi uzitat nici în privința acestei probleme de drept, atât timp cât legiuitorul a limitat, prin condițiile restrictive de admisibilitate, rolul unificator al instituției juridice a hotărârii prealabile numai în scopul preîntâmpinării apariției unei practici neunitare, printr-o rezolvare de principiu și numai în privința unor chestiuni de drept dificile, de a căror lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei, sesizarea cu acest obiect fiind inadmisibilă.

212. În ceea ce privește cerința nouității, se constată că problemele de drept referitoare la determinarea punctului de plecare a termenelor prevăzute de art. 33 alin. (1) lit. a)–c) din Legea nr. 165/2013, respectiv a termenului prevăzut de art. 35 alin. (2), ca și cea vizând termenul în care trebuie îndeplinită obligația prevăzută de art. 33 alin. (3) din Legea nr. 165/2013 nu mai sunt noi, deoarece au fost examinate, așa cum s-a constatat prin argumentele anterior expuse în analiza cerinței dificultății, prin hotărâri ale instanței supreme, în cadrul unor sesizări pentru pronunțarea unei hotărâri prealabile.

213. Dat fiind că, în speță, nu sunt îndeplinite condițiile referitoare la dificultatea și noutatea chestiunii de drept cu care a fost sesizată instanța supremă, iar mecanismul de unificare a practicii judiciare, prevăzut de art. 519 din Codul de procedură civilă, nu poate fi valorificat atâta vreme cât legiuitorul a instituit anumite condiții restrictive și cumulative de admisibilitate, în cauză nu există premisele necesare declanșării unui astfel de mecanism de unificare și nu sunt îndeplinite condițiile de admisibilitate pentru pronunțarea unei hotărâri prealabile cu privire la problemele de drept cu care acest complet a fost învestit.

214. Pentru toate aceste considerente,

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca inadmisibile, sesizările conexate formulate de Curtea de Apel București — Secția a III-a civilă și pentru cauze cu minori și de familie în Dosarul nr. 1.050/93/2017 și Curtea de Apel Constanța — Secția I civilă în dosarele nr. 4.494/118/2017 și nr. 4.556/118/2017, privind pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarelor chestiuni de drept:

Prevederile art. 33 din Legea nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România, cu modificările și completările ulterioare, se interpretează în sensul că începerea curgerii termenelor stabilite prin primul alineat este condiționată de completa și corecta îndeplinire a obligațiilor impuse prin alineatul (3) sau nu?

Dispozițiile art. 33 alin. (3) din Legea nr. 165/2013 se interpretează în sensul că toate obligațiile impuse prin aceste prevederi entităților investite de lege, vizând stabilirea și asigurarea publicității datelor referitoare la numărul cererilor înregistrate și nesoluționate, trebuie îndeplinite — în raport cu criteriul numărului acestor cereri — cel mai târziu la împlinirea termenelor prevăzute, după caz, de art. 33 alin. (1) lit. a), b) sau c) din lege?

Dispozițiile art. 35 alin. (2) din Legea nr. 165/2013 se interpretează în sensul că termenul de 6 luni curge după împlinirea celor stabilite prin art. 33 alin. (1) lit. a) sau b), după caz, dacă îndeplinirea cumulativă a obligațiilor impuse conform art. 33 alin. (3) entităților investite de lege cu soluționarea cererilor s-a realizat până la împlinirea termenelor stabilite prin art. 33 alin. (1) lit. a) sau b)?

Obligatorie, potrivit dispozițiilor art. 521 alin. (3) din Codul de procedură civilă.

Pronunțată în ședință publică astăzi, 17 februarie 2020.

PREȘEDINTELE SECȚIEI I CIVILE
A ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
LAURA-MIHAELA IVANOVICI

Magistrat-asistent,
Elena Adriana Stamatescu

ACTE ALE AUTORITĂȚII DE SUPRAVEGHERE FINANCIARĂ

AUTORITATEA DE SUPRAVEGHERE FINANCIARĂ

NORMĂ

pentru modificarea Normei Autorității de Supraveghere Financiară nr. 25/2016 privind inventarierea elementelor patrimoniale ale fondurilor de pensii private

Având în vedere prevederile art. 57 alin. (1) lit. l) din Legea nr. 411/2004 privind fondurile de pensii administrate privat, republicată, cu modificările și completările ulterioare, ale art. 15 alin. (1) lit. m) din Legea nr. 204/2006 privind pensiile facultative, cu modificările și completările ulterioare, și ale art. 34 alin. (1) lit. o) din Legea nr. 1/2020 privind pensiile ocupaționale,

în temeiul prevederilor art. 2 alin. (1) lit. c), art. 3 alin. (1) lit. b), art. 5 lit. c), art. 6 alin. (1) și (2) și ale art. 7 alin. (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 93/2012 privind înființarea, organizarea și funcționarea Autorității de Supraveghere Financiară, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 113/2013, cu modificările și completările ulterioare, în urma deliberărilor Consiliului Autorității de Supraveghere Financiară din ședința din data de 16 martie 2020,

Autoritatea de Supraveghere Financiară emite prezenta normă.

Art. I. — Norma Autorității de Supraveghere Financiară nr. 25/2016 privind inventarierea elementelor patrimoniale ale fondurilor de pensii private, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 385 din 20 mai 2016, se modifică după cum urmează:

1. **Articolul 1 va avea următorul cuprins:**

„Art. 1. — Prezenta normă stabilește principalele instrucțiuni specifice operațiunii de inventariere a elementelor patrimoniale de natura activelor, datoriilor și capitalurilor proprii, pentru fondurile de pensii administrate privat, pentru fondurile de pensii facultative și pentru fondurile de pensii ocupaționale.”

2. **Articolul 2 va avea următorul cuprins:**

„Art. 2. — Prezenta normă se aplică de către administratorii fondurilor de pensii private, autorizați de Autoritatea de Supraveghere Financiară pentru activitatea de administrare a fondurilor de pensii administrate privat, a fondurilor de pensii facultative și a fondurilor de pensii ocupaționale, denumite în continuare *fonduri de pensii private*.”

3. **Articolul 4 va avea următorul cuprins:**

„Art. 4. — Termenii și expresiile utilizate în prezenta normă au semnificațiile prevăzute la art. 2 alin. (1) din Legea nr. 411/2004 privind fondurile de pensii administrate privat, republicată, cu modificările și completările ulterioare, la art. 2 alin. (1) din Legea nr. 204/2006 privind pensiile facultative, cu modificările și completările ulterioare, și la art. 3 alin. (1) din Legea nr. 1/2020 privind pensiile ocupaționale.”

4. **Articolul 43 va avea următorul cuprins:**

„Art. 43. — Nerespectarea de către administratorii fondurilor de pensii private a dispozițiilor prezentei norme se sancționează în conformitate cu prevederile cap. XIX din Legea nr. 411/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și/sau ale cap. XVII din Legea nr. 204/2006, cu modificările și completările ulterioare, și/sau ale cap. XIV din Legea nr. 1/2020.”

Art. II. — Prezenta normă se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I, și intră în vigoare la data publicării.

p. Președintele Autorității de Supraveghere Financiară,
Elena-Doina Dascălu

București, 17 martie 2020.

Nr. 14.

REPUBLICĂRI

REGULAMENTUL

activităților comune ale Camerei Deputaților și Senatului*)

CAPITOLUL I

Organizarea structurilor comune ale Camerei Deputaților și Senatului

SECȚIUNEA 1

Dispoziții generale

Art. 1. — (1) Parlamentul este alcătuit din Camera Deputaților și Senat.

(2) Camera Deputaților și Senatul se organizează și funcționează în conformitate cu dispozițiile Constituției României, cu respectarea prevederilor legilor și ale regulamentelor parlamentare în vigoare.

Art. 2. — (1) După alegerea unui nou Parlament, acesta se reunește la convocarea Președintelui României, în cel mult 20 de zile de la alegeri.

(2) În ședințe separate, Camera Deputaților și Senatul își încep activitatea prin constituirea grupurilor parlamentare și prin organizarea activității de validare a mandatelor.

(3) După validarea mandatelor și depunerea de către parlamentari a jurământului de credință față de țară și popor, cele două Camere își aleg președinții, birourile permanente și comisiile permanente.

Art. 3. — (1) Camera Deputaților și Senatul lucrează în ședințe separate.

(2) Camerele își organizează structuri comune și desfășoară activități și ședințe comune în conformitate cu prevederile prezentului regulament.

SECȚIUNEA a 2-a

Structuri comune ale celor două Camere

Art. 4. — (1) La nivelul Parlamentului se organizează comisii comune permanente ale celor două Camere, grupuri de prietenie cu alte parlamente și delegațiile cu caracter permanent la organizațiile parlamentare internaționale.

(2) Cele două Camere își pot constitui, în afara comisiilor comune permanente, comisii speciale și comisii de anchetă parlamentară.

(3) Liderii grupurilor parlamentare din Camera Deputaților și din Senat negociază componența numerică și propun componența nominală a structurilor comune prevăzute la alin. (1) și (2) și a conducerilor acestor structuri pentru a asigura respectarea configurației politice a celor două Camere și raportul dintre numărul deputaților și numărul senatorilor.

Art. 5. — (1) La începutul fiecărei legislaturi, Camera Deputaților și Senatul constituie Grupul Român al Uniunii Interparlamentare (GRUI), denumit în continuare *GRUI*, care este condus de un comitet director. Din GRUI fac parte toți deputații și senatorii.

(2) Plenul celor două Camere alege comitetul director și președintele GRUI, iar comitetul director alege biroul executiv al GRUI, compus din președinte, 2 vicepreședinți, 2 secretari și un trezorer.

(3) Comitetul director al GRUI propune plenului celor două Camere constituirea, pe bază de reciprocitate, a grupurilor de

prietenie cu alte parlamente, asigură coordonarea activității acestor grupuri și propune delegațiile care participă la activitățile Uniunii Interparlamentare.

(4) Fiecare deputat și senator face parte din două sau mai multe grupuri de prietenie, în funcție de opțiunile personale, de numărul de grupuri de prietenie și de mărimea acestor grupuri.

(5) Componența numerică, nominală și conducerea grupurilor de prietenie se stabilesc prin hotărâre a Parlamentului.

Art. 6. — (1) Delegațiile Parlamentului la organizațiile parlamentare internaționale se constituie prin adoptarea de hotărâri ale Parlamentului care stabilesc componența numerică, componența nominală și conducerea delegațiilor. Mărimea delegațiilor se stabilește în funcție de norma de reprezentare care este stabilită de către organizațiile internaționale și este alocată Parlamentului.

(2) În cazul în care se primesc invitații în cadrul relațiilor externe bilaterale ale Parlamentului, se vor constitui delegații externe ad-hoc compuse din deputați și senatori, participarea fiind aprobată, în fiecare caz, de către Biroul permanent al Camerei Deputaților pentru deputați și de către Biroul permanent al Senatului pentru senatori. La constituirea acestor delegații ad-hoc se vor respecta principiile generale prevăzute la art. 4 alin. (3).

(3) La întoarcerea din orice deplasare externă, se vor prezenta informări la Biroul permanent al Camerei Deputaților și la Biroul permanent al Senatului.

(4) Delegațiile cu caracter permanent ale Parlamentului la organizațiile internaționale vor prezenta și anual, la cele două birouri permanente, la începutul primei sesiuni parlamentare, o informare asupra activității lor în cadrul respectivelor organizații în anul anterior.

Art. 7. — (1) Comisiile comune permanente sunt constituite prin hotărâri ale Parlamentului, de regulă, la începutul fiecărei legislaturi.

(2) Hotărârile Parlamentului de înființare a comisiilor comune permanente cuprind obiectul de activitate și atribuțiile respectivelor comisii, procedurile generale de lucru și alte informații strict necesare unei bune funcționări, iar în anexă sunt cuprinse componența nominală și conducerea comisiilor.

(3) Personalul de specialitate al comisiilor comune permanente, spațiile necesare și alte elemente ce țin de logistica necesară unei bune desfășurări a activității sunt puse la dispoziție atât de Camera Deputaților, cât și de Senat printr-un acord realizat la nivelul celor două birouri permanente.

Art. 8. — (1) La nivelul Parlamentului se pot constitui comisii speciale pentru avizarea unor acte normative complexe, pentru elaborarea unor propuneri legislative sau pentru alte scopuri precizate în hotărârile de constituire a respectivelor comisii.

(2) Comisiile speciale se pot constitui la inițiativa celor două birouri permanente sau la propunerea a cel puțin o pătrime din numărul deputaților și al senatorilor. Pe durata funcționării, comisiile speciale au același statut ca și comisiile permanente.

(3) Prevederile art. 7 alin. (2) și (3) sunt aplicabile și în cazul comisiilor speciale, iar procedurile de lucru sunt similare cu cele

*) Republicat în temeiul art. II din Hotărârea Parlamentului României nr. 2/2020 privind completarea Regulamentului activităților comune ale Camerei Deputaților și Senatului, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 209 din 14 martie 2020, dându-se textelor o nouă numerotare.

Regulamentul activităților comune ale Camerei Deputaților și Senatului, aprobat prin Hotărârea Parlamentului României nr. 4/1992, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 34 din 4 martie 1992, a mai fost republicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 110 din 5 februarie 2018.

ale comisiilor permanente din cadrul Camerei Deputaților și Senatului.

(4) Propunerile legislative elaborate de comisiile speciale se depun la cele două birouri permanente, sub semnătura majorității sau a tuturor membrilor comisiei. Cele două birouri permanente solicită, în cel mult 5 zile, avizul Consiliului Legislativ. Propunerile legislative elaborate de către o comisie specială nu mai sunt supuse analizei altor comisii.

(5) După primirea avizului Consiliului Legislativ, textul propunerii legislative și avizul respectiv sunt difuzate atât deputaților și senatorilor, cât și Guvernului, care pot formula amendamente în termen de 7 zile. În termen de 5 zile de la expirarea termenului de depunere a amendamentelor, comisia specială va depune un raport asupra amendamentelor formulate.

(6) Propunerile legislative elaborate de comisiile speciale și rapoartele acestor comisii se înscriu cu prioritate pe ordinea de zi a ședințelor comune ale celor două Camere de către birourile permanente.

(7) Prevederile art. 21—29 se aplică în mod corespunzător propunerilor legislative elaborate de comisiile speciale.

Art. 9. — (1) În condițiile în care se consideră necesară clarificarea cauzelor și împrejurărilor în care s-au produs evenimente sau au avut loc acțiuni cu efecte negative, precum și pentru stabilirea concluziilor, răspunderilor și măsurilor care se impun, la nivelul Parlamentului se pot constitui comisii de anchetă parlamentară.

(2) Comisiile de anchetă parlamentară se pot constitui la inițiativa a cel puțin o pătrime din numărul deputaților și al senatorilor.

(3) În vederea audierii, comisia de anchetă parlamentară poate cita orice persoană care lucrează în cadrul Guvernului sau în cadrul celorlalte organe ale administrației publice și care poate avea cunoștință despre o faptă sau o împrejurare de natură să servească la aflarea adevărului în cauza care formează obiectul activității comisiei.

(4) În cazul refuzului nemotivat de a răspunde solicitărilor comisiei, aceasta poate propune sesizarea conducătorului autorității sau instituției unde desfășoară activitatea persoana citată, în vederea aplicării în mod corespunzător a prevederilor regulamentelor de organizare și funcționare a instituției respective, sau poate propune sesizarea organelor de urmărire penală pentru infracțiunea prevăzută la art. 267 din Legea nr. 286/2009 privind Codul penal, cu modificările și completările ulterioare.

(5) Comisia parlamentară poate invita orice altă persoană care poate avea cunoștință despre o faptă sau o împrejurare de natură să servească la aflarea adevărului în cauza care formează obiectul activității comisiei și care acceptă să fie audiată. Persoana invitată poate răspunde și în scris comisiei de anchetă parlamentară, furnizând informațiile solicitate, sau poate transmite prin poștă documente sau celelalte mijloace de probă pe care le deține și care sunt utile comisiei de anchetă.

(6) Refuzul persoanelor invitate la comisia de anchetă de a furniza informațiile solicitate sau de a pune la dispoziția acesteia celelalte documente sau mijloace de probă deținute utile activității comisiei, poate fi considerat ca obstrucționare sau împiedicare a aflării adevărului și poate constitui temei pentru sesizarea organelor de urmărire penală.

(7) Prevederile art. 8 alin. (3) și (6) se aplică în mod corespunzător și comisiilor de anchetă parlamentară.

Art. 10. — Hotărârile Parlamentului prin care se constituie structurile comune ale Camerei Deputaților și Senatului se adoptă cu votul majorității deputaților și senatorilor prezenți.

SECȚIUNEA a 3-a

Activități comune ale celor două Camere

Art. 11. — Activitățile comune desfășurate de către parlamentari sunt:

- a) ședințe comune ale celor două birouri permanente;
- b) ședințe ale organelor de conducere ale structurilor comune ale Camerei Deputaților și Senatului;
- c) ședințe ale comisiilor comune permanente;
- d) ședințe ale comisiilor permanente reunite din Camera Deputaților și din Senat;
- e) ședințe ale comisiilor comune speciale sau ale comisiilor comune de anchetă;
- f) activități desfășurate de grupurile parlamentare de prietenie cu alte parlamente;
- g) activități desfășurate de către delegațiile Parlamentului la organizațiile și organisme internaționale;
- h) ședințe comune ale Camerei Deputaților și Senatului.

Art. 12. — Activitățile comune ale Camerei Deputaților și Senatului se desfășoară la convocarea celor două birouri permanente reunite sau la convocarea conducerii structurilor comune ale celor două Camere prevăzute la art. 4 alin. (1) și (2).

CAPITOLUL II

Organizarea și desfășurarea ședințelor comune

SECȚIUNEA 1

Competență; convocarea ședințelor comune

Art. 13. — Camera Deputaților și Senatul se întrunesc în ședințe comune pentru:

1. primirea mesajului Președintelui României;
2. aprobarea bugetului de stat și a bugetului asigurărilor sociale de stat, a legilor rectificative și a contului de execuție bugetară;
3. declararea mobilizării totale sau parțiale;
4. declararea stării de război;
5. suspendarea sau încetarea ostilităților militare;
6. aprobarea strategiei naționale de apărare a țării;
7. examinarea rapoartelor Consiliului Suprem de Apărare a Țării și ale Curtii de Conturi;
8. numirea, la propunerea Președintelui României, a directorilor serviciilor de informații și exercitarea controlului asupra activității acestor servicii;
9. numirea Avocatului Poporului;
10. stabilirea statutului deputaților și al senatorilor, stabilirea indemnizației și a celorlalte drepturi ale acestora;
11. reexaminarea Legii bugetului de stat și a Legii bugetului asigurărilor sociale de stat, precum și reexaminarea legii adoptate în ședință comună, prin angajarea răspunderii Guvernului;
12. adoptarea proiectelor sau propunerilor de revizuire a Constituției în cazul în care, prin procedura de mediere, Camerele nu ajung la un acord;
13. depunerea jurământului de către Președintele României;
14. punerea sub acuzare a Președintelui României pentru înaltă trădare;
15. suspendarea din funcție a Președintelui României sau a persoanei care asigură interimatul în exercitarea acestei funcții, în cazul în care a săvârșit fapte grave prin care se încalcă prevederile Constituției;
16. încuviințarea stării de asediu sau a stării de urgență, în întreaga țară ori în unele unități administrativ-teritoriale, instituită de Președintele României;
17. dezbaterile programului și a listei Guvernului și acordarea votului de încredere;
18. retragerea încrederii acordate Guvernului prin adoptarea unei moțiuni de cenzură;

19. desfășurarea procedurii privitoare la angajarea răspunderii Guvernului asupra unui program, a unei declarații de politică generală sau a unui proiect de lege;

20. numirea și revocarea membrilor Curții de Conturi;

21. efectuarea altor numiri în funcții care, potrivit legii, intră în competența Parlamentului;

22. adoptarea legilor de aderare a României la tratatele constitutive ale Uniunii Europene și la Tratatul Atlanticului de Nord;

23. adoptarea unor declarații, mesaje sau a altor acte cu caracter exclusiv politic;

24. prezentarea hotărârii Curții Constituționale privind rezultatele referendumului național;

25. primirea unor reprezentanți ai altor state sau ai unor organisme internaționale;

26. celebrarea unor sărbători naționale sau a unor comemorări;

27. constituirea unor comisii comune de anchetă sau a altor comisii speciale;

28. adoptarea Codului de conduită al deputaților și al senatorilor;

29. dezbateră textelor legislative aflate în divergență ca urmare a neajungerii la un acord în comisia de mediere sau a neaprobării, în tot sau în parte, a raportului comisiei de mediere de către una dintre Camere, precum și adoptarea unui text definitiv în problemele divergente, în cazul proiectelor de acte normative neadoptate înaintea intrării în vigoare a Legii de revizuire a Constituției României nr. 429/2003;

30. alte situații în care birourile permanente ale celor două Camere consideră necesară convocarea lor în ședință comună.

Art. 14. — (1) Convocarea Camerelor în ședință comună se face de președinții acestora, de comun acord.

(2) Dacă Parlamentul nu se află în sesiune, convocarea în ședință comună se face de drept în cazurile prevăzute la art. 92 alin. (2) și (3) și art. 93 din Constituția României, republicată, iar în celelalte cazuri prevăzute la art. 13 din prezentul regulament, convocarea se face în condițiile alin. (1).

SECȚIUNEA a 2-a

Atribuțiile birourilor permanente; ordinea de zi și programul de lucru

Art. 15. — (1) Birourile permanente ale Camerei Deputaților și Senatului se întrunesc în ședință comună, la convocarea președinților acestora, pentru:

a) adoptarea proiectului ordinii de zi și a proiectului programului de lucru ale ședințelor comune ale Parlamentului;

b) stabilirea datei și locului desfășurării ședințelor comune;

c) pregătirea și asigurarea desfășurării în bune condiții a lucrărilor ședințelor comune;

d) îndeplinirea oricăror altor atribuții prevăzute de Legea nr. 96/2006 privind Statutul deputaților și al senatorilor, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și de celelalte acte normative în vigoare incidente.

(2) Lucrările ședințelor comune ale birourilor permanente ale celor două Camere sunt conduse, prin rotație, de președinții acestora sau, în absența lor, de către unul dintre vicepreședinți, desemnat de către președintele respectivei Camere.

Art. 16. — La ședințele comune ale birourilor permanente participă câte un reprezentant al grupurilor parlamentare, precum și, la invitația celor 2 președinți, alte persoane a căror prezență este utilă pentru discutarea problemelor aflate în dezbateră.

Art. 17. — Materialele ce urmează a fi înscrise pe ordinea de zi se transmit birourilor permanente cu cel puțin 10 zile înainte

de dezbateră acestora în plen, în afară de cazurile în care, potrivit Constituției și prezentului regulament, este necesară dezbateră cu procedură de urgență în plenum Camerelor reunite.

Art. 18. — Proiectele de legi se înscriu pe ordinea de zi în cel mult 10 zile de la primirea raportului comun al comisiilor sesizate în fond.

Art. 19. — (1) La solicitarea Președintelui României, primirea mesajului adresat Parlamentului se înscrie cu prioritate pe ordinea de zi sau, după caz, la data solicitată.

(2) După primirea mesajului, Parlamentul poate hotărî dezbateră acestuia.

(3) În același mod se va proceda și cu alte cereri ale Președintelui României formulate în exercitarea atribuțiilor sale.

Art. 20. — (1) Proiectul ordinii de zi și al programului de lucru este supus aprobării Parlamentului în ziua stabilită pentru ședința comună.

(2) Ordinea de zi și programul de lucru se adoptă cu votul deschis a cel puțin jumătate plus unu din numărul deputaților și senatorilor prezenți.

(3) În mod excepțional, în orice ședință comună, președintele Camerei Deputaților sau președintele Senatului poate propune, pentru motive temeinice, modificarea ordinii de zi și/sau a programului de lucru, la cererea unuia dintre birourile permanente sau a unui grup parlamentar din oricare Cameră, ori, după caz, la cererea Guvernului.

(4) Motivarea cererii de modificare a ordinii de zi și/sau a programului de lucru se face printr-o singură luare de cuvânt, limitată în timp. În cazul în care există opinii contrare, se va da cuvântul câte unui singur vorbitor de la fiecare grup parlamentar, după care se vor supune votării propunerile formulate.

(5) Modificarea ordinii de zi și/sau a programului de lucru se efectuează în aceleași condiții ca și aprobarea acestora.

SECȚIUNEA a 3-a

Lucrările în comisiile permanente

Art. 21. — (1) Biroul permanent al fiecărei Camere înaintează proiectele de legi, spre dezbateră și avizare în fond, comisiei permanente a fiecărei Camere în competența căreia intră materia reglementată prin proiect, putând sesiza și alte comisii permanente pentru a-și da avizul. În același mod se va proceda și în cazul cererilor de reexaminare formulate de Președintele României, a reexaminărilor care trebuie făcute ca urmare a deciziilor Curții Constituționale sau pentru alte materiale care, potrivit art. 13, se dezbate în ședința comună a Camerelor Parlamentului, pentru care birourile permanente reunite au stabilit că sunt necesare dezbateră și avizarea în comisii permanente.

(2) Propunerile legislative se transmit Consiliului Legislativ pentru obținerea avizului cerut de lege înaintea sesizării comisiilor permanente.

(3) Cererile de reexaminare a legilor adoptate în ședință comună se trimit spre dezbateră și avizare comisiilor sesizate inițial în fond. Cererile de reexaminare a legilor pentru care Guvernul și-a angajat răspunderea se trimit spre dezbateră și avizare comisiilor în a căror competență intră materia reglementată de respectivele legi.

Art. 22. — (1) Proiectele de legi și materialele prevăzute la art. 21 se dezbate în ședință comună de comisiile permanente ale celor două Camere, sesizate în fond, care întocmesc un raport comun.

(2) Convocarea ședinței comune se face de către președinții comisiilor permanente sesizate în fond, cu cel puțin 48 de ore

înainte de data ședinței, dacă, potrivit procedurii de urgență, nu este necesar un termen mai scurt.

(3) Participarea deputaților și senatorilor la ședința comună a comisiilor permanente sesizate în fond este obligatorie.

Art. 23. — (1) Ședințele comune ale comisiilor sunt publice, cu excepția cazurilor în care plenul acestora decide altfel. Lucrările pot fi transmise sau difuzate de instituțiile mass-media, dacă acest lucru este aprobat de majoritatea parlamentarilor prezenți.

(2) Membrii Guvernului au acces la lucrările comisiilor. Comisiile pot solicita participarea la lucrările lor a unor membri ai Guvernului sau a secretarilor de stat, situație în care prezența acestora este obligatorie.

(3) La ședințele comune ale comisiilor permanente au dreptul să participe deputații și senatorii, din alte comisii, care au făcut propuneri sau amendamente, precum și reprezentanții ai departamentelor legislative din cele două Camere. La solicitarea președinților comisiilor pot participa specialiști ai comisiilor permanente respective și specialiști ai Guvernului.

(4) Comisiile pot invita să participe la lucrări persoane interesate, reprezentanți ai unor organizații neguvernamentale și specialiști din partea unor autorități publice sau a altor instituții specializate. Reprezentanții organizațiilor neguvernamentale și specialiștii invitați pot să își prezinte opiniile cu privire la problemele discutate în comisie sau pot înmâna președintelui comisiei documentații ce vizează tematica pusă în discuție.

(5) Persoanele care nu sunt membre ale comisiilor permanente sesizate în fond nu pot participa la vot.

Art. 24. — (1) Comisiile permanente sesizate lucrează legal, în ședințe comune, în prezența a cel puțin jumătate plus unu din numărul parlamentarilor care le compun; hotărârile se adoptă cu votul a cel puțin jumătate plus unu din numărul membrilor prezenți.

(2) În situația în care comisiile permanente nu se pot reuni în ședință comună cu respectarea prevederilor alin. (1) și nu se poate depune raportul în termenul stabilit, cele două birouri permanente pot aproba înscrierea pe ordinea de zi a ședinței comune a proiectului de lege sau a propunerii legislative în vederea dezbaterii și adoptării respectivului act normativ, fără raport.

Art. 25. — Votul în comisie este, de regulă, deschis. Comisia poate decide ca anumite hotărâri să fie luate prin vot secret.

Art. 26. — (1) Lucrările ședințelor comune sunt conduse de președintele uneia dintre comisiile permanente sesizate, conform acordului celor 2 președinți.

(2) Cu privire la desfășurarea ședințelor comisiilor se încheie procese-verbale. La solicitarea președinților comisiilor se pot realiza stenograme sau înregistrări, care pot fi consultate de deputați și senatori.

(3) Prin grija birourilor comisiilor se redactează sinteza lucrărilor comisiilor reunite, care se publică în Monitorul Oficial al României, Partea a II-a.

Art. 27. — (1) Președinții comisiilor permanente sesizate în fond stabilesc, de comun acord, un termen în care să le fie remise avizele celorlalte comisii care examinează proiectul de lege sau alte propuneri.

(2) În cazul nerespectării acestui termen, comisiile reunite, sesizate în fond, vor putea redacta raportul fără a mai aștepta avizele celorlalte comisii.

Art. 28. — (1) După examinarea proiectului de lege sau a propunerilor legislative, a avizelor și a amendamentelor scrise primite, unu sau mai mulți raportori desemnați de comisiile permanente reunite, la propunerea președinților acestora, vor întocmi un raport comun, care va fi supus aprobării prin vot.

(2) În raportul comisiilor permanente reunite sesizate în fond se va face referire la toate avizele celorlalte comisii care au

examinat proiectul sau propunerea respectivă, la toate amendamentele primite, admise ori respinse, la avizul Consiliului Legislativ și la avizele altor autorități publice, dacă s-au primit asemenea avize.

(3) Raportul va cuprinde propuneri motivate privind adoptarea fără modificări a inițiativei legislative, respingerea acesteia sau adoptarea acesteia cu modificări și/ori completări și se înaintează birourilor permanente.

(4) Rapoartele se semnează de președinții comisiilor reunite și de secretarii respectivi.

(5) În cazul în care comisiile reunite examinează în fond mai multe proiecte de legi și propuneri legislative care au același obiect de reglementare, se întocmește un singur raport, cu respectarea prevederilor alin. (2) și (3).

Art. 29. — Raportul comun, însoțit de avize, se transmite biroului permanent al fiecărei Camere, care va asigura multiplicarea și difuzarea acestuia la deputați și senatori și, după caz, Guvernului ori altor autorități publice îndreptățite, cu 3 zile înainte de dezbateră în plen. Difuzarea către Guvern sau alte autorități publice îndreptățite se face de Biroul permanent al Camerei Deputaților.

SECȚIUNEA a 4-a

Desfășurarea ședințelor comune

Art. 30. — Lucrările ședințelor comune sunt conduse, alternativ, de președintele Camerei Deputaților și de președintele Senatului, asistați de 2 secretari, câte unul de la fiecare Cameră.

Art. 31. — Ședințele comune ale celor două Camere sunt publice, în afara cazurilor în care, la cererea președintelui care conduce ședința sau a unui grup parlamentar, se hotărăște, cu cel puțin jumătate plus unu din voturile deputaților și senatorilor prezenți, ca acestea să fie secrete.

Art. 32. — (1) La ședințele publice ale celor două Camere pot asista diplomați, reprezentanți ai presei, radioului și televiziunii, precum și cetățeni, pe baza autorizației sau invitației emise de secretarii generali ai aparatelor celor două Camere, în condițiile stabilite de birourile permanente și în limita locurilor disponibile.

(2) Membrii Guvernului sau reprezentanții acestora pot lua parte la lucrările ședinței comune pe banca ministerială.

(3) Persoanele care asistă la ședință trebuie să păstreze liniștea și să se abțină de la orice manifestare de aprobare sau dezaprobare, în caz contrar fiind evacuate din sală.

(4) Președintele care conduce ședința comună are dreptul să atragă atenția ziarelor și celorlalte mijloace de informare în masă asupra informațiilor vădit inexacte difuzate de acestea privind lucrările ședințelor comune.

(5) La cererea președintelui, mijloacele de informare în masă sunt obligate să dea publicității cele arătate de acesta. Dacă abaterea se repetă, președintele va putea, consultând Camerele reunite, să retragă, pe un anumit timp, autorizația de participare la lucrări a reprezentanților mijloacelor de informare în masă aflați în culpă.

Art. 33. — (1) Deputații și senatorii sunt obligați să fie prezenți la lucrările comune ale Camerei Deputaților și Senatului și să se înscrie pe lista de prezență a ședinței comune, ținută de secretari.

(2) Deputatul sau senatorul poate solicita în scris liderului grupului parlamentar din care face parte permisiunea de a absenta de la lucrările comune pentru rezolvarea unor probleme legate de exercitarea mandatului sau pentru rezolvarea unor probleme personale.

(3) În situația în care deputatul sau senatorul absentează de la lucrările comune datorită apariției unor situații neprevăzute,

acesta se poate adresa în scris biroului permanent pentru a solicita motivarea respectivelor absențe.

(4) Neparticiparea la cel puțin o activitate parlamentară desfășurată în sediul Camerei Deputaților sau Senatului, după caz, se consideră absență nemotivată și are drept consecință reținerea a 1% din indemnizația lunară brută a deputatului sau a senatorului, cu excepția motivării absențelor în conformitate cu prevederile Regulamentului Camerei Deputaților și ale Regulamentului Senatului.

Art. 34. — Președintele care conduce ședința comună este obligat să anunțe prezența, ordinea de zi și programul de lucru.

Art. 35. — Președintele sau vicepreședintele care îl înlocuiește și care conduce dezbaterile veghează la respectarea regulamentului și menținerea ordinii în sala de ședință.

Art. 36. — (1) Deputații și senatorii iau cuvântul în ordinea înscrierii pe listă, cu încuviințarea președintelui.

(2) Miniștrilor prezenți în ședința comună li se poate da cuvântul în orice fază a dezbaterii și ori de câte ori îl solicită.

Art. 37. — Nimeni nu poate lua cuvântul decât dacă îi este dat de președinte. Persoanele care iau cuvântul vorbesc de la tribună sau de la locuri special amenajate în acest scop.

Art. 38. — (1) Președintele are dreptul să limiteze durata luărilor de cuvânt, în funcție de obiectul dezbaterilor.

(2) Vorbitorii sunt obligați ca în cuvântul lor să se refere exclusiv la chestiunea pentru discutarea căreia s-au înscris la cuvânt. În caz contrar, președintele le atrage atenția și, dacă nu se conformează, le retrage cuvântul.

Art. 39. — (1) Președintele sau liderul unui grup parlamentar poate cere încheierea dezbaterii unei probleme puse în discuție.

(2) Cererea de încheiere a dezbaterii se adoptă cu votul a cel puțin jumătate plus unu din numărul deputaților și senatorilor prezenți.

(3) Președintele este obligat să acorde pauză de consultări la solicitarea unui lider sau a unui vicediriger de grup parlamentar.

(4) Pauza de consultări nu poate depăși 30 de minute.

Art. 40. — (1) Este interzisă proferarea de insulte sau calomnii atât de la tribună, cât și din sala de ședință.

(2) Se interzice dialogul între vorbitorii aflați la tribună și persoanele aflate în sală.

Art. 41. — Președintele cheamă la ordine deputații sau senatorii care tulbură dezbaterile sau creează agitație. El poate întrerupe ședința când tulburarea persistă și poate dispune evacuarea din sală a persoanelor care împiedică în orice mod desfășurarea normală a lucrărilor ședinței comune.

Art. 42. — (1) În afara dezbaterilor legislative sau politice care se desfășoară în plenul celor două Camere, conform ordinii de zi, un deputat sau un senator poate solicita să i se dea cuvântul pentru probleme de procedură, pentru un drept la replică sau pentru a comunica plenului probleme de ordin personal.

(2) Când un parlamentar solicită cuvântul pentru probleme de procedură sau pentru dreptul la replică, președintele este obligat să-i acorde cuvântul imediat.

(3) Un deputat sau un senator poate solicita cuvântul pentru probleme de procedură numai în cazul în care consideră că în acel moment al dezbaterilor au fost încălcate anumite prevederi ale regulamentului, prevederi la care va face referire în intervenția sa.

(4) Un deputat sau un senator poate cere dreptul la replică în situația în care, de la microfonul Parlamentului, în acel moment al dezbaterilor, s-au făcut la adresa sa afirmații pe care le consideră incorecte sau ofensatoare. Dreptul la replică va fi formulat într-un mod care să nu genereze un nou drept la replică.

(5) Un deputat sau un senator poate solicita cuvântul pentru a expune o problemă cu caracter personal, care are legătură cu

calitatea sa de parlamentar, iar președintele îi va acorda cuvântul la începutul sau la sfârșitul ședinței în plen.

(6) Luările de cuvânt, pentru situațiile prevăzute în prezentul articol, nu vor depăși două minute.

Art. 43. — (1) Dezbaterile se înregistrează pe bandă magnetică și se stenografiază.

(2) Stenogramele se publică în Monitorul Oficial al României, Partea a II-a, cu excepția celor privitoare la ședințele secrete, în cel mult 15 zile, dar nu mai devreme de 5 zile de la data ședinței.

(3) Deputații și senatorii au dreptul de a examina exactitatea stenogramei prin confruntarea ei cu banda magnetică în cel mult 5 zile de la data ședinței, înainte de publicarea textului în Monitorul Oficial al României, Partea a II-a.

SECȚIUNEA a 5-a

Procedura de vot

Art. 44. — (1) Votul deputaților și al senatorilor este personal. El poate fi deschis sau secret.

(2) Votul deschis se exprimă public prin ridicare de mâini, electronic ori prin apel nominal, iar rezultatul votării se comunică de către președintele care conduce ședința.

(3) Votul secret poate fi exprimat prin buletine de vot, cu bile sau electronic.

(4) Rezultatul votului secret exprimat prin buletine de vot sau cu bile se constată de către birourile permanente ale celor două Camere și se consemnează într-un proces-verbal care se prezintă plenului.

Art. 45. — Camera Deputaților și Senatul, întrunite în ședință comună, vor stabili de fiecare dată ce procedură de vot vor utiliza, în afara cazurilor în care prin prezentul regulament se stabilește o procedură de vot obligatorie.

Art. 46. — (1) Votul deschis se exprimă, de regulă, prin mijloace electronice.

(2) Votul prin mijloace electronice se realizează prin introducerea cardului de vot în consolă la începutul ședinței, urmată de apăsarea uneia dintre tastele „prezent”, „pentru”, „contra” sau „abținere”. Rezultatul votului prin mijloace electronice se afișează automat pe ecranul consolei și pe ecranul central din sala de ședință. În cazul în care președintele de ședință, asistat de cei 2 secretari, constată existența unor disfuncționalități, acesta solicită plenului repetarea votului prin altă procedură. Sesizarea unor astfel de disfuncționalități poate fi realizată și de un lider de grup.

(3) Cardul de vot electronic care permite deputatului sau senatorului accesul la mijloacele electronice de vot este personal. Utilizarea acestuia de către o altă persoană este interzisă. Nerespectarea interdicției atrage aplicarea sancțiunii prevăzute la art. 52 lit. e) din Legea nr. 96/2006, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

(4) Votul prin mijloace electronice se desfășoară astfel: președintele de ședință explică obiectul votării și inițiază procedura de vot. Exprimarea votului prin mijloace electronice se face în intervalul de timp alocat votării, anunțat de președintele de ședință, precedat de un semnal sonor. Deputatul sau senatorul are următoarele posibilități:

a) apăsarea tastei „pentru” — caz în care deputatul sau senatorul va fi înregistrat prezent, cu opțiunea de vot „pentru”;

b) apăsarea tastei „contra” — caz în care deputatul sau senatorul va fi înregistrat prezent, cu opțiunea de vot „contra”;

c) apăsarea tastei „abținere” — caz în care deputatul sau senatorul va fi înregistrat prezent, cu opțiunea de vot „abținere”.

În cazul în care deputatul sau senatorul va apăsa exclusiv tasta „prezent”, fără apăsarea vreuneia dintre opțiunile „pentru”, „contra” sau „abținere”, acesta va fi înregistrat prezent în categoria celor care nu și-au exprimat nicio opțiune de vot.

(5) În timpul ședinței de vot exprimat prin mijloace electronice, în cazul în care deputatul sau senatorul nu are cardul de vot introdus corect în consolă sau, având cardul corect introdus în consolă, nu apasă nicio tastă, acesta figurează absent la votul respectiv. Introducerea cardului de vot în consolă, în intervalul de timp alocat votării, permite deputatului sau senatorului să-și exprime poziția în problema supusă votului. Scoaterea cardului de vot din consolă, după exprimarea poziției în problema supusă votului, dar înainte de expirarea timpului alocat votării, nu invalidează opțiunea exprimată.

(6) Afișarea și interpretarea rezultatului votului prin mijloace electronice se fac după cum urmează: pe ecranul central și pe consolele individuale de vot, după exprimarea votului prin mijloace electronice se vor afișa următoarele informații: „prezenți”, „pentru”, „contra”, „abținere”, „nu votez”.

Art. 47. — Acordarea votului de încredere Guvernului și retragerea încrederii acordate Guvernului prin adoptarea unei moțiuni de cenzură sunt supuse procedurii votului secret cu bile.

Art. 48. — Votarea prin apel nominal se face în modul următor: președintele explică obiectul votării și sensul cuvintelor „pentru” și „contra”; unul dintre secretari dă citire numelui și prenumelui deputaților și senatorilor; fiecare deputat și senator răspunde „pentru” sau „contra”.

Art. 49. — Votul cu bile se desfășoară astfel: în fața președintelui care conduce lucrările ședinței comune se așază o urnă albă și una neagră. Deputații și senatorii vin pe rând la urne, după ce primesc de la chestori câte două bile, una albă și una neagră, și le introduc în cele două urne. Bila albă introdusă în urna albă și bila neagră introdusă în urna neagră înseamnă vot „pentru”, iar bila neagră introdusă în urna albă și bila albă introdusă în urna neagră înseamnă vot „contra”.

Art. 50. — (1) În cazul votului cu buletine de vot, pe buletin se trec numele și prenumele candidatului, funcția pentru care acesta candidează și, după caz, grupul parlamentar din care face parte.

(2) Deputatul și senatorul votează „pentru” lăsând neatins pe buletinul de vot numele și prenumele persoanei propuse; ei votează „contra” ștergând numele și prenumele persoanei propuse.

(3) Buletinele de vot se introduc în urne.

Art. 51. — În cazul votului cu bile, prin apel nominal și cu buletine de vot, după terminarea apelului se repetă numele și prenumele deputaților și senatorilor care nu au răspuns.

Art. 52. — (1) În situații excepționale, constatate de către autoritățile abilitate, precum epidemiile, pandemiile, fenomenele naturale extreme, cutremure, actele de terorism și alte situații care fac imposibilă prezența parlamentarilor la sediul Parlamentului, ședințele birourilor permanente ale Camerei Deputaților și Senatului, ale birourilor permanente reunite, ale Comitetului liderilor grupurilor parlamentare, ședințele comisiilor de specialitate ale Camerei Deputaților și Senatului, precum și ședințele plenului Camerei Deputaților și ale plenului Senatului sau ale plenului Camerelor reunite se vor desfășura prin mijloace electronice printr-o procedură care va fi stabilită prin hotărâre a Birourilor permanente reunite ale Camerei Deputaților și Senatului. Rezultatele votului vor fi consemnate de către secretarii generali ai fiecărei Camere în parte și transmise de îndată parlamentarilor care au participat la vot și mass-mediei.

(2) Decizia declarării unei asemenea situații excepționale îi revine Biroului permanent al fiecăreia dintre Camere, după consultarea Comitetului liderilor grupurilor parlamentare.

Art. 53. — (1) Aprobarea bugetului de stat și a bugetului asigurărilor sociale de stat se face cu votul majorității deputaților și senatorilor prezenți.

(2) Textele aflate în divergență din proiectele sau propunerile de revizuire a Constituției, în cazul în care prin procedura de

mediere nu se ajunge la un acord, se adoptă cu votul a cel puțin trei pătrimi din numărul deputaților și senatorilor.

(3) Adoptarea textelor definitive asupra problemelor aflate în divergență din legile organice aflate în curs de legiferare anterior intrării în vigoare a Legii nr. 429/2003 și care nu au fost soluționate prin procedura de mediere, precum și a Regulamentului activităților comune ale Camerei Deputaților și Senatului se face cu votul majorității deputaților și senatorilor.

(4) Adoptarea textelor definitive asupra problemelor aflate în divergență din legile ordinare aflate în curs de legiferare anterior intrării în vigoare a Legii nr. 429/2003 și care nu au fost soluționate prin procedura de mediere, precum și a celorlalte hotărâri care se iau în ședințele comune este supusă regulii majorității simple, ele putând fi aprobate cu majoritatea de voturi a deputaților și senatorilor prezenți la lucrările ședinței comune.

(5) Punerea sub acuzare a Președintelui României pentru înaltă trădare se hotărăște cu votul a cel puțin două treimi din numărul deputaților și senatorilor.

(6) Suspendarea din funcție a Președintelui României sau a persoanei care asigură interimatul funcției se hotărăște cu votul majorității deputaților și senatorilor.

(7) Acordarea încrederii Guvernului și retragerea încrederii acordate se hotărăsc cu votul majorității deputaților și senatorilor. Celelalte alegeri și numiri în funcții se hotărăsc cu votul majorității deputaților și senatorilor prezenți.

(8) Aprobarea actelor cu caracter exclusiv politic se face cu votul majorității deputaților și senatorilor prezenți la ședința comună a celor două Camere.

Art. 54. — (1) În toate cazurile în care Camera Deputaților și Senatul, în ședințe comune, adoptă legi, hotărâri sau moțiuni de cenzură trebuie să fie prezenți cel puțin jumătate plus unu din membrii care compun cele două Camere ale Parlamentului.

(2) Înaintea votului final, ce va fi exprimat asupra inițiativelor legislative, hotărârilor sau asupra moțiunii de cenzură, președintele de ședință va verifica, prin apel nominal, întrunirea cvorumului legal, dacă un lider de grup solicită acest lucru.

(3) Dacă în sală nu sunt prezenți cel puțin jumătate plus unu din numărul deputaților și senatorilor, președintele care conduce ședința comună a celor două Camere amână votarea până la întrunirea cvorumului legal.

Art. 55. — În caz de paritate de voturi, votul se repetă.

Art. 56. — În cursul votării nu se poate acorda deputaților sau senatorilor dreptul de a lua cuvântul.

Art. 57. — (1) Legile adoptate în ședință comună se semnează de președinții celor două Camere, se comunică, cu 5 zile înainte de a fi trimise spre promulgare, Guvernului, Înaltei Curți de Casație și Justiție, precum și Avocatului Poporului și se depun la secretarul general al Camerei Deputaților și la secretarul general al Senatului, în vederea exercitării dreptului de sesizare a Curții Constituționale. Dacă legile sunt adoptate în procedură de urgență, termenul este de două zile.

(2) Data la care legile adoptate au fost depuse la secretarii generali ai Camerelor se comunică deputaților și senatorilor, în ședință publică, în termen de 24 de ore de la depunere.

(3) După împlinirea termenului de 5 zile și, respectiv, de două zile, după caz, legile se trimit de președintele Camerei Deputaților Președintelui României, în vederea promulgării.

Art. 58. — (1) Președintele României are dreptul, înainte de a promulga legea, să solicite ambelor Camere, printr-o cerere motivată, o nouă deliberare asupra legii sau a unor articole din lege adoptate în ședința comună a celor două Camere. Cererile de reexaminare a legilor adoptate în ședințe comune se trimit spre dezbateri comisiilor sesizate inițial în fond. Cererile de reexaminare a legilor pentru care Guvernul și-a angajat răspunderea se trimit, spre dezbateri, comisiilor în a căror competență intră materia reglementată de respectivele legi. În

cadru cererii de reexaminare, Parlamentul poate să modifice în totalitate sau parțial textele care au legătură cu cererea de reexaminare, inclusiv prin recorelarea dispozițiilor legii.

(2*) În cazul în care textele care au legătură cu cererea de reexaminare au fost modificate în totalitate sau parțial, legea, cuprinzând aceste texte reexaminare, după adoptare, se trimite Președintelui României în vederea promulgării.

(3*) În cazul în care textele reexaminare nu au fost adoptate, legea se trimite spre promulgare în forma adoptată inițial de către Parlament.

Art. 59. — În cazul în care Curtea Constituțională constată că unul sau mai multe articole dintr-o lege adoptată în plenul celor două Camere nu sunt constituționale, birourile permanente vor sesiza în fond cele două comisii juridice și, pentru avize, comisiile în a căror competență intră materia reglementată de respectiva lege. Comisiile sesizate vor reexamina numai dispozițiile constatate ca fiind neconstituționale, pentru a le pune de acord cu decizia Curții Constituționale, și, în măsura în care se impune, vor recorela celelalte dispoziții ale legii ca operațiune de tehnică legislativă.

CAPITOLUL III Proceduri speciale

SECȚIUNEA 1

Aprobarea bugetului de stat și a bugetului asigurărilor sociale de stat

Art. 60. — (1) Proiectul Legii bugetului de stat și proiectul Legii bugetului asigurărilor sociale de stat se întocmesc anual de către Guvern și se supun aprobării ședinței comune a Camerei Deputaților și Senatului.

(2) Proiectul Legii bugetului de stat și proiectul Legii bugetului asigurărilor sociale de stat se trimit de către Guvern birourilor permanente ale celor două Camere, care vor asigura difuzarea acestora către deputați și senatori și vor întocmi programul de dezbateri și adoptare a respectivelor proiecte, cu consultarea liderilor grupurilor parlamentare.

Art. 61. — Proiectul Legii bugetului de stat și proiectul Legii bugetului asigurărilor sociale de stat se trimit de către birourile permanente, spre dezbateri și avizare, comisiilor pentru probleme de buget și de finanțe. Celelalte comisii avizează aceste proiecte în legătură cu acele capitole care intră sub incidența obiectului lor de activitate.

Art. 62. — Grupurile parlamentare, deputații și senatorii pot prezenta comisiilor amendamente scrise și motivate, în cel mult 5 zile de la data primirii proiectului.

Art. 63. — (1) Comisiile sesizate în fond pentru examinarea proiectelor de buget întocmesc câte un raport comun asupra fiecărui proiect, în care vor fi prezentate amendamentele admise și cele respinse, cu o scurtă motivare a soluției adoptate.

(2) Rapoartele comune se întocmesc în cel mult 30 de zile de la sesizare.

Art. 64. — Dezbaterile proiectelor de buget în ședință comună este precedată de prezentarea de către inițiator a elementelor de fundamentare a proiectelor, precum și a raportului comun. Raportul este prezentat de către unul dintre

președinții comisiilor permanente sesizate în fond sau de către un raportor desemnat de aceștia.

Art. 65. — (1) La dezbaterile generale a proiectelor de buget poate lua cuvântul numai câte un reprezentant al grupurilor parlamentare din cele două Camere, precum și un reprezentant al parlamentarilor care nu fac parte din asemenea grupuri.

(2) Reprezentantul Guvernului are dreptul să ia cuvântul înainte de încheierea dezbaterii generale.

(3) În faza dezbaterii generale nu pot fi propuse amendamente.

Art. 66. — (1) După încheierea dezbaterii generale se trece la dezbaterile pe articole a proiectului legii fiecărui buget.

(2) La discutarea fiecărui articol, deputații și senatorii pot lua cuvântul.

(3) În cursul luărilor de cuvânt pot fi prezentate numai amendamente privind probleme de redactare sau care nu aduc atingere fondului problemei discutate.

(4) Președintele care conduce lucrările poate supune aprobării ședinței comune sistarea discuțiilor la articolul dezbătut.

Art. 67. — (1) Discutarea articolelor începe cu amendamentele depuse la comisii, admise și respinse.

(2) În cursul dezbaterilor, deputații și senatorii, Guvernul sau grupurile parlamentare pot pune în discuție amendamentele respinse de comisia sesizată în fond sau amendamentele depuse la comisie, în conformitate cu prevederile prezentului regulament.

(3) În plenul celor două Camere se pot formula amendamente de corelare tehnico-legislativă, gramaticale sau lingvistice. Amendamentele se depun în scris la președintele de ședință.

Art. 68. — Amendamentele și articolele sunt adoptate dacă întrunesc majoritatea de voturi a deputaților și senatorilor prezenți la lucrările ședinței comune.

Art. 69. — După încheierea dezbaterilor pe articole, proiectele de legi se supun în ansamblu votului final al deputaților și senatorilor.

SECȚIUNEA a 2-a

Dezbaterile textelor legislative aflate în divergență

Art. 70. — În cazul în care un proiect de lege aflat în curs de legiferare anterior intrării în vigoare a Legii nr. 429/2003 sau o inițiativă legislativă de revizuire a Constituției României este adoptat/adoptată în redactări diferite de către cele două Camere, iar comisia de mediere nu ajunge la un acord, ori dacă una dintre Camere nu aprobă, în tot sau în parte, raportul comisiei de mediere, textele aflate în divergență se supun dezbaterii Camerei Deputaților și Senatului în ședință comună, cu respectarea regulilor procedurii legislative stabilite în secțiunea precedentă și la art. 53 alin. (2)—(4), după caz.

Art. 71. — Legile adoptate se trimit spre promulgare Președintelui României, sub semnătura președintelui Camerei Deputaților, în termen de cel mult 10 zile de la votarea acestora.

* Declarat neconstituțional prin Decizia Curții Constituționale nr. 31/2016 asupra sesizării de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 56 alin. (2) și (3) din Regulamentul activităților comune ale Camerei Deputaților și Senatului, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 117 din 16 februarie 2016.

SECȚIUNEA a 3-a

Raporturile Parlamentului cu Președintele României

Art. 72. — (1) În termen de 24 de ore de la validarea rezultatului alegerilor pentru funcția de Președinte al României de către Curtea Constituțională, președinții celor două Camere ale Parlamentului convoacă deputații și senatorii în ședință comună, pentru depunerea jurământului de către candidatul a cărui alegere a fost validată.

(2) Dacă alegerile parlamentare și cele prezidențiale au loc la aceeași dată, convocarea Camerelor în ședință comună pentru depunerea jurământului se face în cel mult 24 de ore de la constituirea legală a Camerelor nou-alese.

Art. 73. — (1) Ședința comună este prezidată de președinții Camerelor Parlamentului. Unul dintre aceștia, după anunțarea scopului ședinței, dă cuvântul președintelui Curții Constituționale sau reprezentantului acestuia în cazul în care președintele nu poate fi prezent pentru a prezenta raportul privind validarea rezultatului alegerilor pentru funcția de Președinte al României și invită candidatul a cărui alegere a fost validată să depună jurământul.

(2) Depunerea jurământului se consemnează într-o declarație a Parlamentului, prin care acesta ia act de începerea exercitării mandatului Președintelui României.

(3) Prevederile alin. (1) și (2) se aplică și în cazul interimatului funcției de Președinte, după primirea confirmării Curții Constituționale cu privire la existența împrejurărilor care justifică interimatul.

Art. 74. — În cazul în care Președintele României sesizează Parlamentul cu una dintre situațiile prevăzute la art. 13 pct. 3—5 și 16, birourile permanente ale Camerelor stabilesc întrunirea Parlamentului în ședință comună în termen de cel mult 24 de ore sau, după caz, de 48 de ore.

Art. 75. — După examinarea, în cadrul dezbaterilor, a cererii Președintelui României, deputații și senatorii, întruniți în ședință comună, aprobă sau încuviințează măsurile luate de Președinte în exercitarea atribuțiilor sale, cu votul majorității deputaților și senatorilor prezenți.

Art. 76. — Procedura de punere sub acuzare a Președintelui României se declanșează pe baza unei cereri semnate de majoritatea deputaților și senatorilor. Cererea trebuie să cuprindă descrierea faptelor care îi sunt imputate și încadrarea lor juridică. După primirea cererii de către birourile permanente, acestea vor informa neîntârziat Președintele României asupra cererii de punere sub acuzare.

Art. 77. — În cadrul ședinței comune a celor două Camere, președintele care conduce ședința aduce la cunoștința deputaților și senatorilor conținutul cererii de punere sub acuzare și procedează la constituirea unei comisii de anchetă, care, în termenul hotărât în ședința comună, prezintă un raport asupra celor constatate.

Art. 78. — În termen de 48 de ore de la depunerea raportului comisiei de anchetă la birourile permanente, Camerele Parlamentului se întrunesc în ședință comună pentru examinarea și dezbaterile acestuia.

Art. 79. — După încheierea dezbaterilor, propunerea comisiei de anchetă se supune votului secret prin bile.

Art. 80. — Dacă se hotărăște punerea sub acuzare a Președintelui României, Parlamentul, sub semnătura președinților celor două Camere, solicită de îndată procurorului

general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție să sesizeze, potrivit legii, Înalta Curte de Casație și Justiție.

Art. 81. — În tot cursul procedurii de punere sub acuzare, Președintele României este în drept să se apere.

Art. 82. — (1) Propunerea de suspendare din funcție a Președintelui României în cazul săvârșirii de către acesta a unor fapte grave prin care încalcă prevederile Constituției, făcută de cel puțin o treime din numărul deputaților și senatorilor, se depune concomitent la birourile permanente ale Camerelor Parlamentului.

(2) Birourile permanente, sub semnătura președinților, comunică neîntârziat această propunere Președintelui României, precizându-se totodată data și locul ședinței comune a Camerelor.

Art. 83. — (1) Președintele care conduce ședința comună, după prezentarea propunerii de suspendare din funcție și ascultarea explicațiilor Președintelui României, consultă deputații și senatorii dacă datele existente sunt suficiente pentru a fi sesizată Curtea Constituțională sau dacă este necesară constituirea unei comisii comune de anchetă. Hotărârea se ia cu majoritatea voturilor din numărul total al deputaților și senatorilor.

(2) În cazul în care s-a apreciat că datele sunt suficiente, propunerea de suspendare, însoțită de informațiile necesare, se trimite de îndată de către președintele care a condus ședința comună Curții Constituționale spre consultare, menționându-se și termenul până la care aceasta trebuie să se pronunțe.

(3) În termen de 24 de ore de la primirea avizului Curții Constituționale, Camerele Parlamentului se întrunesc în ședință comună pentru a hotărî asupra propunerii de suspendare din funcție.

(4) La dezbateri este invitat și Președintele României, căruia i se va da cuvântul, la cererea sa, oricând în timpul dezbaterilor, pentru a da explicații asupra faptelor ce i se impută.

(5) Hotărârea se adoptă cu votul majorității deputaților și senatorilor. Votul este secret, cu bile.

Art. 84. — În cazul în care s-a hotărât constituirea unei comisii comune de anchetă, raportul întocmit de aceasta în termenul stabilit în hotărârea prevăzută la art. 83 alin. (1) se trimite, prin grija președinților celor două Camere, Curții Constituționale spre consultare, în termen de 3 zile de la data depunerii raportului.

Art. 85. — (1) Hotărârea adoptată de Parlament în cadrul procedurii de suspendare din funcție a Președintelui României se comunică acestuia, în termen de 48 de ore, sub semnătura președinților celor două Camere.

(2) Dacă propunerea de suspendare din funcție a fost aprobată, hotărârea se trimite și Guvernului în vederea inițierii proiectului de lege privind organizarea și desfășurarea referendumului pentru demiterea Președintelui.

Art. 86. — Prevederile art. 82—85 se aplică, în mod corespunzător, și în cazul propunerii de suspendare a persoanei care asigură interimatul funcției de Președinte.

SECȚIUNEA a 4-a

Acordarea și retragerea încrederii acordate Guvernului

Art. 87. — Birourile permanente ale celor două Camere vor asigura multiplicarea și difuzarea către deputați și senatori a programului și listei Guvernului, de îndată ce acestea au fost primite de la candidatul desemnat pentru funcția de prim-ministru.

Art. 88. — (1) Birourile permanente, în condițiile art. 15, stabilesc data ședinței comune, la cel mult 15 zile de la primirea programului și listei Guvernului, luând totodată măsuri pentru convocarea deputaților și senatorilor.

(2) Fiecare candidat pentru funcția de ministru, înscris în lista Guvernului, va fi audiat, în ședință comună, de către comisiile permanente ale celor două Camere al căror obiect de activitate corespunde sferei de competență a viitorului ministru.

(3) În urma audierii, comisiile vor întocmi un aviz comun consultativ, motivat, pe care îl vor prezenta candidatului pentru funcția de prim-ministru. Respectivele avize vor fi depuse la cele două birouri permanente care dispun difuzarea lor deputaților și senatorilor.

(4) Dacă, în urma audierii, un candidat pentru funcția de ministru a primit aviz nefavorabil, prim-ministrul desemnat poate prezenta o nouă propunere sau poate să mențină propunerea inițială. Dacă prim-ministrul desemnat a nominalizat o altă persoană pentru funcția de ministru, respectiva persoană va fi audiată conform alineatelor precedente, iar votul pentru acordarea încrederii Guvernului se va da după depunerea unui nou aviz.

Art. 89. — (1) Președintele care conduce ședința comună a Camerelor Parlamentului, după aprobarea ordinii de zi, dă cuvântul candidatului desemnat pentru funcția de prim-ministru, în vederea prezentării programului și a listei Guvernului.

(2) În continuare, la cererea reprezentanților grupurilor parlamentare din Camera Deputaților și Senat, președintele le dă cuvântul pentru exprimarea punctelor de vedere ale respectivelor grupuri cu privire la programul și lista Guvernului.

Art. 90. — După încheierea dezbaterilor se supune la vot propunerea de acordare a încrederii Guvernului. Votul este secret și se exprimă prin bile.

Art. 91. — După numărarea voturilor, președintele anunță rezultatul votării, consemnat în procesul-verbal încheiat în acest scop.

Art. 92. — Hotărârea Parlamentului privind acordarea votului de încredere se semnează de președintele Camerei Deputaților și președintele Senatului și se înaintează de îndată Președintelui României spre a proceda la numirea Guvernului.

Art. 93. — În cazul neacordării votului de încredere pentru formarea Guvernului, Parlamentul, sub semnătura președinților celor două Camere, aduce de îndată această situație la cunoștința Președintelui României, în vederea desemnării unui alt candidat pentru funcția de prim-ministru.

Art. 94. — (1) Moțiunea de cenzură inițiată de cel puțin o pătrime din numărul total al deputaților și senatorilor se prezintă birourilor permanente și se comunică Guvernului de către președintele Camerei Deputaților, în ziua în care aceasta a fost depusă. Moțiunea de cenzură se prezintă în ședința comună a celor două Camere în cel mult 5 zile de la data depunerii.

(2) Dezbaterile moțiunii de cenzură are loc după 3 zile de la data când a fost prezentată în ședința comună a celor două Camere.

(3) Data și locul ședinței comune, împreună cu invitația de participare, se comunică Guvernului de către președintele Camerei Deputaților, cu 24 de ore înainte ca aceasta să aibă loc.

Art. 95. — (1) După prezentarea moțiunii de cenzură de către deputatul sau senatorul desemnat de inițiatorii acesteia, președintele care conduce ședința comună dă cuvântul prim-

ministrului sau, în cazul imposibilității participării acestuia, membrului Guvernului care îl reprezintă, pentru prezentarea poziției Guvernului.

(2) În continuare, președintele dă cuvântul deputaților și senatorilor, în ordinea înscrierii lor la cuvânt.

Art. 96. — După încheierea dezbaterilor se procedează la votarea moțiunii de cenzură.

Art. 97. — Dispozițiile art. 90—93 sunt aplicabile, în mod corespunzător, și în cazul adoptării moțiunii de cenzură.

Art. 98. — Prevederile prezentei secțiuni sunt aplicabile, în mod corespunzător, și în cazul moțiunii de cenzură privitoare la angajarea răspunderii Guvernului asupra unui program, a unei declarații de politică generală sau a unui proiect de lege, în condițiile prevederilor constituționale.

SECȚIUNEA a 5-a

Numiri și alegeri

Art. 99. — Dezbaterile, în ședința comună a Camerelor Parlamentului, a propunerilor de numiri și alegeri în funcțiile prevăzute la art. 13 pct. 8, 9, 20 și 21 se face pe baza raportului comun întocmit de comisiile permanente de specialitate ale celor două Camere.

Art. 100. — Votul este secret și se exercită prin buletine de vot.

SECȚIUNEA a 6-a

Alte proceduri speciale

Art. 101. — (1) Data ședinței comune pentru dezbaterile rapoartelor ce se prezintă Parlamentului de către autoritățile publice prevăzute de Constituție se stabilește cu respectarea unui termen de cel puțin 5 zile de la data difuzării lor către deputați și senatori.

(2) Rapoartele se examinează de comisiile permanente sesizate în fond și raportul comun al acestora se difuzează parlamentarilor cu cel puțin o zi înainte de prezentarea lui în ședința comună a celor două Camere.

(3) În cazul în care din dezbateri rezultă necesitatea adoptării unor măsuri, hotărârea se ia cu votul majorității deputaților și senatorilor prezenți.

(4) Dezbaterile asupra rapoartelor ce se prezintă Parlamentului de către autoritățile publice, care au această obligație legală, trebuie finalizate în cel mult 6 luni de la depunerea lor la cele două birouri permanente.

Art. 102. — Camerele întrunite în ședința comună pot hotărî, în exercitarea atribuțiilor de control ale Parlamentului, efectuarea unor verificări sau anchete proprii de către comisii comune special constituite în acest scop sau de către comisiile permanente ale Camerelor, care vor prezenta un raport comun.

CAPITOLUL IV

Dispoziții finale

Art. 103. — Prezența la ședințele comune a deputaților și senatorilor, membri ai Guvernului, este obligatorie la dezbaterile și adoptarea proiectelor de legi din sfera lor de competență, la dezbaterile investiției și a moțiunii de cenzură, a mesajelor Președintelui României și a declarațiilor de politică generală ale Guvernului.

Art. 104. — Dispozițiile prezentului regulament se completează cu prevederile aplicabile din Regulamentul Camerei Deputaților și din Regulamentul Senatului.

ABONAMENTE LA PUBLICAȚIILE OFICIALE PE SUPORT FIZIC
— Prețuri pentru anul 2020 —

| Nr. crt. | Denumirea publicației | Valoare (TVA 5% inclus) — lei | | |
|----------|---|-------------------------------|--------|--------|
| | | 12 luni | 3 luni | 1 lună |
| 1. | Monitorul Oficial, Partea I | 1.310 | 360 | 131 |
| 2. | Monitorul Oficial, Partea I, limba maghiară | 1.640 | | 150 |
| 3. | Monitorul Oficial, Partea a II-a | 2.460 | | 220 |
| 4. | Monitorul Oficial, Partea a III-a | 470 | | 50 |
| 5. | Monitorul Oficial, Partea a IV-a | 1.880 | | 170 |
| 6. | Monitorul Oficial, Partea a VI-a | 1.750 | | 160 |
| 7. | Monitorul Oficial, Partea a VII-a | 600 | | 55 |
| 8. | Colecția Legislația României | 500 | 130 | |
| 9. | Colecția Hotărâri ale Guvernului României | 800 | | 75 |

NOTĂ:

Monitorul Oficial, Partea I bis, se multiplică și se achiziționează pe bază de comandă.

ABONAMENTE LA PRODUSELE ÎN FORMAT ELECTRONIC
— Prețuri pentru anul 2020 —

| Produs | Abonamentul FLEXIBIL (Monitorul Oficial, Partea I + alte 3 părți ale Monitorului Oficial, la alegere) | | | | | | | | | |
|------------|--|------------|-------------|--------------|--------------|---------------------|------------|-------------|--------------|--------------|
| | Lunar | | | | | Anual | | | | |
| | Online/ Monopost | Rețea 5 | Rețea 25 | Rețea 100 | Rețea 300 | Online/ Monopost | Rețea 5 | Rețea 25 | Rețea 100 | Rețea 300 |
| AutenticMO | 60 | 150 | 380 | 910 | 2.000 | 550 | 1.380 | 3.450 | 8.280 | 18.220 |
| ExpertMO | 100 | 250 | 630 | 1.510 | 3.320 | 1.000 | 2.500 | 6.250 | 15.000 | 33.000 |

| Produs | Abonamentul COMPLET (Monitorul Oficial, Partea I + toate celelalte părți ale Monitorului Oficial) | | | | | | | | | |
|------------|--|------------|-------------|--------------|--------------|---------------------|------------|-------------|--------------|--------------|
| | Lunar | | | | | Anual | | | | |
| | Online/ Monopost | Rețea 5 | Rețea 25 | Rețea 100 | Rețea 300 | Online/ Monopost | Rețea 5 | Rețea 25 | Rețea 100 | Rețea 300 |
| AutenticMO | 70 | 180 | 450 | 1.080 | 2.380 | 650 | 1.630 | 4.080 | 9.790 | 21.540 |
| ExpertMO | 120 | 300 | 750 | 1.800 | 3.960 | 1.200 | 3.000 | 7.500 | 18.000 | 39.600 |

| | |
|--|-----------|
| Colecția Monitorul Oficial în format electronic, oricare dintre părțile acestuia | 70 lei/an |
|--|-----------|

Prețurile sunt exprimate în lei și conțin TVA.

Mai multe informații puteți găsi pe site-ul www.expert-monitor.ro, unde puteți aplica online comanda.

EDITOR: PARLAMENTUL ROMÂNIEI — CAMERA DEPUTAȚILOR



„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; C.I.F. RO427282,
IBAN: RO55RNCB0082006711100001 Banca Comercială Română — S.A. — Sucursala „Unirea” București
și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 Direcția de Trezorerie și Contabilitate Publică a Municipiului București
(alocat numai persoanelor juridice bugetare)
Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, internet: www.monitoruloficial.ro
Adresa pentru publicitate: Centrul pentru relații cu publicul, București, șos. Panduri nr. 1,
bloc P33, parter, sectorul 5, tel. 021.401.00.73, fax 021.401.00.71 și 021.401.00.72
Tiparul: „Monitorul Oficial” R.A.

